

Гаджэт —
знаходка
для злодзея
СТАР. 6

Вітанне
з радзімы
Агінскаму
СТАР. 20

Праграма
тэлебачання
на наступны
тыдзень
20 КАНАЛАЎ

ЦЫТАТА ДНЯ

Сяргей КАМОРНИКАЎ,
намеснік генеральнага
дырэктара
ВА «Беларуснафта»:

«Стратэгічны запас нафты мы захоўваем. Сёння ў нас на балансах з разведаных і тых, што вымаюцца, запасаў знаходзіцца каля 50 млн т. Але нарошчваць здабычу нафты цяпер неэтазгодна, таму яна падтрымліваецца на ўзроўні 1 млн 645 тыс. тон за год. Здабыча нафты ў Беларусі ў 2015 годзе вядзецца на 58 радовішчах. Эксплуатацыйны фонд на 1 верасня склаў 778 свідравін, у тым ліку 712 дзейных. Для падтрымання аб'ёмаў здабычы нафты рэалізуецца мэтавая праграма па тэхнічным пераўзбраенні».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 25.09.2015 г.

Долар ЗША		17672,00 ▲
Еўра		19793,00 ▲
Рас. руб.		265,55 ▼
Укр. грыўня		826,76 ▲

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

25

ВЕРАСНЯ 2015 г.

ПЯТНІЦА

№ 184 (28042)

Кошт 2300 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Фота Аналя Кіеўска.

Першы крок да Лігі чэмпіёнаў

**Валерый
КАВАЛЬКОЎ:**

■ Сацыяльны клопат

«Важна,
што даступна
пенсіянеру
на тую пенсію,
якую ён атрымлівае»

Словы «выйсці на заслужаны адпачынак» пакідаюць абыякавымі толькі зусім маладых людзей. Але, пачынаючы з пэўных гадоў, мы задумваемся аб гэтым перыядзе жыцця ўсё часцей. Якім ён будзе? У немалой ступені гэта залежыць і ад сацыяльнай палітыкі дзяржавы. Аб пенсійнай сістэме, якая зараз дзейнічае ў нашай краіне, і аб тым, як яна выглядае на фоне іншых краін, пра тое, ці здольна павышэнне пенсійнага ўзросту прывесці да павелічэння нашых пенсій і аб паступовай замене ранніх ільготных пенсій прафесійнымі «Звяздзе» расказаў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны **Валерый КАВАЛЬКОЎ**.

— **Валерый Валер'евіч, на пачатку нашай гутаркі ці не маглі б вы ў цэлым крата ахарактарызаваць нацыянальную пенсійную сістэму?**

— У нашай краіне дзейнічае пенсійная сістэма класічнай мадэлі, якая прадугледжвае салідарнасць маладых і пажылых пакаленняў. Крыніцай фінансавання пенсій з'яўляюцца бягучыя ўнёскі працадаўцаў і работнікаў.

Пенсійная сістэма працуе стабільна. Пенсіі выплачваюцца своєчасова, паступова павышаюцца. Паводле статыстыкі, з улікам пераразліку працоўных пенсій з 1 верасня гэтага года, сярэдні памер пенсій па ўзросце складае 2 897 348 рублёў, па інваліднасці (з улікам пенсій у інвалідаў усіх груп) — 2 557 957 рублёў.

— **Як можна ацаніць памеры беларускай пенсіі на фоне краін СНД і краін Еўропы?**

— Мне ўяўляецца не зусім аб'ектыўным параўноўваць пенсіі ў розных дзяржавах у абсалютных памерах, напрыклад, у доларавым эквіваленце. Бо нягледзячы на адрозненні ў сярэднім пенсійным даходзе, цэны на тавары і паслугі ў краінах практычна ўраўнаважваюць гэтую розніцу.

СТАР. 4

НА ВЫХАДНЫЯ ПАХАЛАДАЕ І ЗАЛЬЕ

■ Надвор'е

У суботу сіноптыкі прагназуюць месцамі даволі моцныя дажджы і навальніцы

У апошнія дні тыдня надвор'е ў краіне будучы фарміраваць актыўныя атмасферныя фронты, якія змяшчаюцца з паўднёвага захаду Еўропы. Стане сапраўды па-восеньску дажджліва, а тэмпература паветра панізіцца, паведаміла галоўны сіноптык Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі Мінпрыроды **Святлана РЫБАКОВА**.

Аднак яшчэ ў пятніцу прагназуюцца воблачнае з праясненнямі надвор'е, калі толькі ўдзень у заходніх і цэнтральных раёнах краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі прагрымяць навальніцы. Праўда, месцамі па захадзе чакаюцца моцныя дажджы. Тэмпература паветра ўдзень складзе плюс 21-27 градусаў, а па захадзе падчас дажджу — 18-20 цяпла.

А вось пахаладае менавіта ў суботу, калі дажджы будуць ісці ўжо паўсюдна, а месцамі прагназуюцца нават моцныя ліўні. Тэмпература паветра ўначы захаваецца на ўзроўні ад 12 да 17 градусаў цяпла, але ўдзень яна будзе толькі ў межах плюс 13-20 градусаў, па паўднёвым усходзе — да 21-25 цяпла. І ў нядзелю ў многіх раёнах краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі чакаюцца моцныя дажджы і навальніцы. У гэты дзень надвор'е ўвогуле сапсуе паўночныя парывісты вецер. Тэмпература паветра ўначы будзе толькі 6-13 цяпла, удзень — толькі плюс 13-18 градусаў. На паўднёвым усходзе краіны будзе крыху цяплей, калі ўначы тэмпература паветра складзе плюс 14-16 градусаў, а ўдзень — 19-21 цяпла.

Паводле папярэдніх прагнозаў айчынных спецыялістаў, у пачатку наступнага тыдня атмасферныя фронты пакінуць тэрыторыю Беларусі, але разам з паўночнымі вятрамі да нас пачне паступаць няўстойлівае і халаднаватае надвор'е з поўначы Еўропы. Атмасферны ціск будзе расці, паменшыцца воблачнасць і амаль знікнуць дажджы. Але стане ветрана і яшчэ больш холадна.

Прагназуюцца, што ў панядзелак уначы па ўсходзе, а ўдзень у асобных раёнах пройдуць кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай месцамі туман. Тэмпература паветра ўначы знізіцца да 5-11 цяпла, а ўдзень стане толькі плюс 10-17 градусаў. У аўторак і сераду пахаладае ўвогуле да дрыжыкаў, калі тэмпература паветра ўначы складзе 3-10 цяпла, а ўдзень — плюс 8-15 градусаў. Цяпер будзем чакаць бабінага лета.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziazda.by

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Наша краіна можа прапанаваць Аб'яднаным Арабскім Эміратам супрацоўніцтва па ўсіх перспектыўных напрамках.

Пра гэта заявіў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом ААЭ ў Беларусі Мухамедам Абдалой Мухамедам аль-Гафлі з нагоды завяршэння яго дыпламатычнай місіі ў Беларусі, паведамлілі ў прэс-службе Прэзідэнта.

Кіраўнік дзяржавы высока ацаніў дзейнасць дыпламата ў Беларусі: «Павінен сказаць, што для вас і нас той перыяд, калі вы прадстаўлялі тут Аб'яднаныя Арабскія Эміраты, быў насычаны актыўным супрацоўніцтвам. Мы вызначылі і выкрышталізавалі асноўныя напрамкі, па якіх гатовы ўзаемадзейнічаць з ААЭ». Аляксандр Лукашэнка выказаў надзею на тое, што новы пасол ААЭ, які прыбудзе ў Беларусь, захавае пераемнасць па развіцці двухбаковых адносін.

Разам з тым Прэзідэнт выказаў думку, што існуючы двухбаковы таваразварот з'яўляецца недастатковым. «Таваразварот за мінулы год у \$70 млн — гэта не той паказчык, які павінен існаваць паміж нашымі краінамі», — лічыць кіраўнік дзяржавы. Ён упэўнены, што лічба павінна быць на парадак вышэйшай і неабходна прыкласці максімум намаганняў для гэтага.

Прэзідэнт лічыць, што цяперашняе беларуска-эмірацкае супрацоўніцтва — гэта добры падмурак, на якім варта больш актыўна будаваць далейшае гандлёва-эканамічнае ўзаемадзеянне, і не павінна быць ніякіх перашкод, якія тармозяць двухбаковыя сувязі. Ён запэўніў, што Беларусь можа прапанаваць Аб'яднаным Арабскім Эміратам супрацоўніцтва па ўсіх напрамках, якія іх цікавяць.

У сваю чаргу Мухамед Абдала Мухамед аль-Гафлі падкрэсліў, што перыяд яго дыпламатычнай дзейнасці ў Мінску быў вельмі актыўным дзякуючы не толькі яму асабіста, але таксама «імкненню сяброў з Беларусі і зацікаўленасці беларускага боку ў супрацоўніцтве».

Дыпламат высока ацаніў узровень беларуска-эмірацкага супрацоўніцтва і дадаў, што эмірацкі бок дасканала працуе над рэалізацыяй дамоўленасцяў паміж лідарамі дзвюх краін. Ён запэўніў, што ААЭ будучь больш актыўна інвеставаць у Беларусь, і не сумняваецца, што ўзровень ўзаемага таваразвароту ў \$500 млн, які і дамаўляліся лідары дзвюх дзяржаў, будзе дасягнуты.

НАЛАДЖАНАЯ СУВЯЗЬ

Мінгарвыканкам і аблвыканкамы правядуць прамыя тэлефонныя лініі і ў гэтую суботу, 26 верасня.

Дазваніцца да ўлад можна будзе з 9.00 да 12.00.

Брэсцкі аблвыканкам
кіраўнік справамі СТЭЛЬМАХ
Антон Сцяпанавіч
(80162213121);
Віцебскі аблвыканкам
старшыня ШАРСТНЁЎ
Мікалай Мікалаевіч
(80212204260);
Гомельскі аблвыканкам
старшыня абласнога Савета
дэпутатаў БАРЫСЕНКА Алэг
Леанідавіч (80232751237);
Гродзенскі аблвыканкам
намеснік старшыні АГЕЙ

Алена Аляксандраўна
(80152735644);
Мінскі аблвыканкам
кіраўнік справамі МАРКЕВІЧ
Іван Станіслававіч
(80175004160);
Магілёўскі аблвыканкам
кіраўнік справамі ВАРОНІН
Рыгор Аляксандравіч
(80222501869);
Мінскі гарвыканкам
намеснік старшыні ЛАПЦЕЎ
Віктар Сяргеевіч
(80172224444).

■ Выбары-2015

МАКСІМАЛЬНАЯ ДАСТУПНАСЦЬ

Людзі з абмежаванымі магчымасцямі змогуць галасаваць не толькі дома

Інвалідам-калясачнікам у выпадку неабходнасці дапамогуць трапіць на ўчастак для галасавання валанцёры Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі, а інваліды па зроку змогуць скарыстацца падчас галасавання спецыяльным трафарэтам. Падчас учарашняга пасяджэння Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў асобна было разгледжана пытанне аб дадатковых мерах па забеспячэнні ўдзелу ў выбарах фізічна аслабленых асоб.

Прадстаўнікі кандыдатаў у прэзідэнты з правам дарадчага голасу ўпершыню за гэту кампанію прынялі ўдзел у пасяджэнні Цэнтральнай камісіі. Туды прыйшлі Ілья Улаховіч, прадстаўнік Мікалая Улаховіча, Леанід Бабічаў, прадстаўнік Сяргея Гайдукевіча, і Ігар Лялькоў, прадстаўнік Таццяны Караткевіч.

Прапановы па справе

Уладзімір ПАТАПЕНКА, старшыня Беларускага таварыства інвалідаў, які быў запрошаны на пасяджэнне Цэнтрвыбаркама, паведаміў, што выбары для яго маюць асаблівае значэнне.

— Нягледзячы на тое, што я перамышчаюся на калясцы, я заўсёды імкнуся галасаваць на тым выбарчым участку, на якім я прапісаны, — прызнаўся ён журналістам. — Але, на жаль, некаторыя выбарчыя ўчасткі знаходзяцца на другім паверсе, які бывае цяжкадаступны для калясачнікаў. Зыходзячы з таго, што многія члены Беларускага таварыства інвалідаў засяроджвалі ўвагу на гэтай праблеме, мы звярнуліся ў Цэнтральную камісію.

У выніку прадстаўнікоў Беларускага таварыства інвалідаў заправасілі на абмеркаванне гэтага пытання ў ЦВК.

— У нас ёсць канкрэтныя прапановы, — адзначыў Уладзімір Патапенка. — Па-першае, мы прапануем размяшчаць участкі для галасавання, стацыянарныя скрыні ў будынках, што адпавядаюць нормам даступнасці, — гэта даступнасць

падходу да будынка, магчымасць прыпаркавацца каля яго. Калі ж няма магчымасці забяспечыць даступнасць на такіх умовах, мы просім, каб на участку былі людзі, якія маглі б граматна аказаць дапамогу чалавеку падчас галасавання.

У сваю чаргу Лідзія Ярмошына выказала думку, што інваліды, мабыць, вельмі сціплыя людзі, бо яны не накіроўвалі ў Цэнтрвыбаркам зваротаў на гэтую тэму. Старшыня Цэнтральнай камісіі адзначыла, што да наступных выбараў неабходна будзе абавязкова ўказаць у статыстыцы, колькі участкаў для галасавання абсталявана для інвалідаў. На яе думку, гэта будзе стымуляваць мясцовыя ўлады, і яны будучь працаваць над даступнасцю участкаў.

Падчас учарашняга пасяджэння Лідзія Ярмошына прадэманстравала спецыяльныя трафарэты са шрыфтам Брайля, якія будучь выкарыстоўваць сяляныя выбаршчыкі і выбаршчыкі са слабым зрокам. Плануецца, што на кожным участку будзе па два такія трафарэты. Размяўляючы з журналістамі, Лідзія Ярмошына адзначыла, што дапамагаць інвалідам на участках для галасавання, калі ўзнікне такая неабходнасць, павінны перш за ўсё маладзёжныя арганізацыі. Як паведаміла Лідзія Ярмошына, такая ініцыятыва была агучана з боку Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі.

— Прадстаўнікі БРСМ будучь прыцягнуты да дзяжурства на участках для галасавання, — заўважыла старшыня

ЦВК. — Зноў-такі, гэта будзе там, дзе будучь галасаваць інваліды-калясачнікі. Думаю, у дзённыя гадзіны такое дзяжурства будзе арганізавана.

Справаздача СНД — аб'ектыўная

Каментуючы абнародаваныя на днях прамежавыя справаздачы назіральнікаў ад СНД і БДІПЧ АБСЕ, Лідзія Ярмошына адзначыла, што назіральнікаў ад СНД справаздача атрымалася вельмі добрая.

— У тым плане, што яна не змяшчае ні пазітыўных, ні негатыўных ацэнак, а толькі аб'ектыўную інфармацыю, — заявіла старшыня Цэнтральнай камісіі. — Што да справаздачы АБСЕ, то, з аднаго боку, падгульняльныя ацэнкі няма. Але высновы справаздачы ўнушаюць менш аптымізму.

Лідзія Ярмошына праінфармавала, што ў краіне на 24 верасня акрэдытаваны 771 міжнародны назіральнік. З іх 340 чалавек акрэдытаваны ад БДІПЧ АБСЕ, 68 — ад ПА АБСЕ, 330 — ад СНД (у тым ліку ад Міжпарламенцкай асамблеі СНД — 42). Акрамя таго, акрэдытавана 9 назіральнікаў ад ПАСЕ і 19 чалавек — ад арганізатараў выбараў у іншых краінах.

Галасаваць можна і без пашпарта

На пасяджэнні ЦВК была прынята пастанова аб тым, якія дакументы неабходны для таго, каб атрымаць бюлетэнь на выбарчым участку і прагаласаваць. Не ўсе могуць прыйсці на ўчастак з пашпартам — напрыклад, пашпарт можа быць здадзены ў пасольства для атрымання візы. Такім чынам, дакументам, які замяняе пашпарт, можа быць

05 октября 2015 года в 11.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Брестская трикохтажная фирма «Элма».	
Повестка дня:	
1. О переизбрании членов Совета директоров Общества.	
Местонахождение ОАО: г. Брест, ул. Куйбышева, 13.	
Место проведения собрания: г. Брест, ул. Куйбышева, 13 (кабинет директора).	
С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Брест, ул. Куйбышева, 13 с 30 сентября 2015 года по 02 октября 2015 года с 9.00 до 16.00 либо 05 октября 2015 года по месту проведения собрания.	
Начало регистрации участников собрания: 10.30.	
При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность).	
УНП 200295587	Совет директоров.

ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – управляющий по делу о банкротстве ЗАО «ИНТЕРИНВЕСТ», извещает о проведении торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего должнику

Торги состоятся 26 октября 2015 года в 12.00 по адресу: г. Минск, Долгиновский тракт, д. 149а/1, к. 3.

Для участия в торгах необходимо подать **до 21 октября 2015 года** заявку и перечислить на расчетный счет ЗАО «ИНТЕРИНВЕСТ» 3012200620014 в ОАО «Паритетбанк», г. Минск, код 782, УНП 100165919 сумму задатка в размере 5% от начальной цены имущества. Сумма шага аукциона составляет 5% от начальной цены предмета аукциона.

Прием заявок и документов на участие в торгах осуществляет организатор торгов – ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – ежедневно по рабочим дням с 9.00 до 18.00 по адресу: 220053, г. Минск, Долгиновский тракт, д. 149а/1, к. 3.

Сведения об имуществе, выставляемом на торги.

Номер лота	Сведения об имуществе	Начальная цена, без НДС	Сумма задатка
1	Акции ЗАО «Белбизнеслизинг» в количестве 50 шт. (простые акции номинальной стоимостью 9 000 белорусских рублей каждая), составляющие долю в уставном фонде ЗАО «Белбизнеслизинг» в размере 5%	753 750 000	37 687 500

Победителем торгов является лицо, предложившее наибольшую цену. Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона производится победителем аукциона по фактическим затратам. Все расходы, связанные с регистрацией договора купли-продажи, оформлением перехода права собственности, несет покупатель.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

По результатам аукциона организатор торгов составляет протокол в трех экземплярах.

Заключение договора купли-продажи осуществляется в течение 7 рабочих дней с даты проведения торгов.

Организатор вправе отказаться от проведения торгов не менее чем за 3 дня до даты проведения торгов.

С более подробной информацией о порядке, условиях проведения торгов, предметах торгов можно ознакомиться на сайте **www.sov.by**, по тел.: +37517 388 03 25, +37529 177 55 11.

КАБ ГОЛАС БСЖ ГУЧАЎ АЎТАРЫТЭТНА

Беларускаму саюзу журналістаў неабходна шукаць новыя формы працы. Такую думку выказаў на XIII з'ездзе БСЖ намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар БУЗОЎСКІ. Паводле слоў Ігара Бузоўскага, неабходна шукаць новыя формы, новыя магчымасці, выказваць прапановы, якія дазваляюць вывесці на новы ўзровень дзейнасць Беларускага саюза журналістаў. «Неабходна зняць больш аб'ёмную нішу, каб голас БСЖ гучаў моцна і аўтарытэтна», — сказаў ён.

Сёння роля СМІ, журналістаў і, у прыватнасці, грамадскага аб'яднання набывае не проста важнае значэнне, а асабліва актуальнасць. Статус Беларускага саюза журналістаў павінен быць вышэйшым, лічыць намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта. Акрамя таго, неабходна ўзмацніць ролю структурных падраздзяленняў. Трэба шукаць такія падыходы, якія зацікавілі б, прыцягвалі да агульнай справы шараговыя журналістаў.

Акрамя таго, Ігар Бузоўскі прапанаваў членам БСЖ стварыць савет з паважаных прафесіяналаў, які сачыў бы за «брудам», што выліваецца на асобных інтэрнэт-пляцоўках і старонках друкаваных СМІ. На такое неабходна рэагаваць, перакананы ён.

На думку Ігара Бузоўскага, рэдакцыйная палітыка сёння мае каласальнае значэнне. Якім чынам сёння фарміруецца грамадская думка, залежыць у тым ліку і ад Беларускага саюза журналістаў. Пры гэтым нельга змяняць ролю прафесіяналаў, майстроў, тых, хто аказвае вялікі ўплыў на маладых, на фарміраванне маладой журналістыкі.

Міністр інфармацыі Лілія АНАНІЧ, у сваю чаргу, адзначыла, што маладых журналістаў неабходна больш уключаць у маштабныя праекты. «Трэба рабіць так, каб яны адчувалі сябе паўнапраўнымі ўдзельнікамі вялікай дзяржаўнай інфармацыйнай палітыкі. Я дагэтуль

работы з моладдзю ў кожным рэгіёне?» — падкрэсліла кіраўнік міністэрства. «Дапамога рэгіянальным СМІ для Беларускага саюза журналістаў з'яўляецца адной з важных і асноўных задач», — падкрэсліў галоўны рэдактар газеты «Рэспубліка» **Анатоль ЛЕМЯШОНАК**, якога на з'ездзе зноў перавыбраві старшынёй БСЖ.

Ён адзначыў, што неабходна стварыць клуб журналістаў-настаўнікаў, дзе маладыя журналісты маглі б атрымліваць каштоўны вопыт старэйшых калег. Акрамя таго, важна арганізоўваць стажыроўкі для прадстаўнікоў рэгіянальных СМІ ў рэспубліканскіх сродках масавай інфармацыі. Важна не пакідаць без увагі і пазаштатных аўтараў. Прапануецца праводзіць семінары на абласных узроўнях, а таксама акцыю «Рэгіянальная лятучка».

Сярод прапаноў БСЖ — стварэнне пры сакратарыяце шэрагу секцый, у прыватнасці, карпаратыўнай газеты. «Важна не пакідаць такія выданыя варыяцыя ва ўласным соку. Яны і самі цягнуцца да нас, нельга гэтага не вітаць», — лічыць Анатоль Лемяшонак.

Новыя штырхі павінна набыць і развіццё адносін з калегамі з розных краін. У прыватнасці, БСЖ прапануе аб'яднаць намаганні журналістаў, якія пішучь аб'ектыўныя матэрыялы пра Беларусь у сваіх краінах, сабраць іх у своеасаблівы беларускі пул на пляцоўцы БСЖ, арганізоўваць сустрэчы.

Анатоль Лемяшонак лічыць таксама важным больш актыўна аказваць дапамогу ветэранам журналістыкі. «Гэта правільна — рабіць стаўку на моладзь. Але ж ветэраны — наш залаты фонд», — сказаў ён. Пры гэтым дадаў, што членамі Беларускага саюза журналістаў за пяць гадоў сталі 240 чалавек. Амаль палова з іх — маладыя людзі да 30 гадоў.

Надзея ПАЎЛАВА.

ЗАЛОГ ПОСПЕХУ — СІСТЭМНАЯ МАДЭРНІЗАЦЫЯ

Мадэрнізацыю вытворчасці на прадпрыемствах рэгіёна разглядалі на пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама з удзелам старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу краіны Міхаіла Мясніковіча.

Прамысловыя і сельскагаспадарчыя прадпрыемствы ўвесь час знаходзіцца ў полі зроку абласной выканаўчай улады. На гэты раз праграму іх мадэрнізацыі звяралі з даручэннямі кіраўнікоў дзяржавы і ўрада на 2015 год. У сваім дакладзе на зададзеную тэму намеснік старшыні Брэсцкага аблвыканкама Міхаіл СЯРКОУ зрабіў акцэнт на праблемах і недапрацоўках прадпрыемстваў у плане аднаўлення і паляпшэння вытворчага працэсу. Міхаіл Мясніковіч у сваю чаргу рэзка крытыкаваў тых, хто праводзіць мадэрнізацыю ад выпадку да выпадку, гэта значыць несістэмна, тым больш не дабіваецца эфектыўнай работы на мадэрнізаванай вытворчасці. Спікер верхняй палаты парламента прапанаваў выканкаму персаніфікаваць адказнасць за развіццё розных напрамкаў эканомікі, у тым ліку за мадэрнізацыю, і адно з будучых пасяджэнняў выканкама прысвяціць менавіта адказнасці кадраў за стан спраў у эканоміцы. Паводле слоў Міхаіла Мясніковіча, мадэрнізацыя павінна насіць сістэмны характар, інакш мы безнадзейна адстанем ад канкурэнтаў.

Гаворка ішла таксама аб праблемах пагашэння і абслугоўвання крэдытных рэсурсаў, якія былі накіраваны на мадэрнізацыю вытворчасці. Некаторыя прадпрыемствы сутыкнуліся з сур'ёзнымі цяжкасцямі ў справе вяртання дарагіх крэдытаў і забеспячэння паказчыкаў рэнтабельнасці адначасова. Прагучала думка, што тыя вытворцы, якія займаюцца мадэрнізацыяй сістэмна, могуць разлічваць і на пэўную дзяржаўную падтрымку.

У ходзе пасяджэння быў прааналізаваны стан спраў на цэлым шэрагу прадпрыемстваў вобласці, якія працуюць нерэнтабельна, і намечаны шляхі паляпшэння сітуацыі.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

Дзённік парламентарыя

Алег ЛЕЎШУНОЎ, член Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу:

— 2 кастрычніка пачынаецца чарговая сесія Палаты прадстаўнікоў. Адным з пытанняў парадку дня пасяджэння будзе законапраект «Аб унясенні змен і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях пахавання і пахавальнай справы». Тэма, можа, і не самая аптымістычная, але жыццёвая, і без добрага закона тут ніяк.

Павінен сказаць, што Закон «Аб пахаванні і пахавальнай справе» ў новай рэдакцыі ўступіў у сілу 8 студзеня гэтага года. Але жыццё не стаіць на месцы. Таму і законы патрабуюць удасканалення ці тэхнічных правак. Так і з гэтым законапраектам. Асноўныя палажэнні будучага закона. Так, дзяржава гарантуе выдачу цэла памерлага з морга, адпаведных дакументаў, а таксама прадастаўленне ўчастка для пахавання і выплаты дапамогі альбо прадастаўленне бясплатных паслуг па пахаванні.

За арганізацыю работ па доглядзе і добраўпарадкаванні могілак пачынаюць будучы адказваць выканкамы, а абслугоўваць месца пахавання — спецыялізаваныя арганізацыі, іншыя юрыдычныя асобы, індывідуальныя прадпрыемствы, а ў сельскай мясцовасці — асобы, якіх вызначаць пасялковыя і сельскія выканкамы. Фінансавання пахавальнай справы будзе за кошт сродкаў бюджэту, а таксама іншых крыніц, не забароненых законадаўствам.

ДАРЭЧЫ

У адпаведнасці з законам «Аб пахаванні і пахавальнай справе» памер дапамогі на пахаванне роўны сярэдняй заробковай пладзе работнікаў у рэспубліцы за папярэдні месяц адносна месяца наступлення смерці.

Але гэтай восенню плануецца расшэнне тэхнічных момантаў, у прыватнасці мы збіраемся аб'яднаць і сістэматызаваць у адным законе ўсе пытанні, якія тычацца пахавання і пахавальнай справы. Гэта значыць, яны не будуць ужо раскіданыя ў розных законах, як цяпер, калі некаторыя моманты прапісаны ў законе «Аб пен-

сійным забеспячэнні» напрыклад. Бо прычым тут пахаванне да пенсійнага забеспячэння?

Калі я сустракаюся з выбаршчыкамі, яны нярэдка пытаюцца, ці не будзе адменена дапамога на пахаванне. Яшчэ раз паўтарюся: не, не будзе. Дзяржава гарантуе яе выплату альбо прадастаўленне бясплатных паслуг па пахаванні. Людзі апошнім часам задаюць пытанні пра тое, ці будучы мець права на такую дапамогу сваякі асоб, якія лічацца сацыяльнымі ўтрыманцамі. Я адказваю ў такім выпадку: гэтыя людзі, якіх вы называеце дармаедзі, — яны з'яўляюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь? Так, з'яўляюцца. Значыць, на іх — як на нашых грамадзян — распаўсюджваюцца і палажэнні гэтага закона, у тым ліку і права на выплату дапамогі на пахаванне. Тым больш што грамадзян, якія не працуюць і не адлічваюць унёскі ў бюджэт і сацыяльнае страхаванне больш за 183 дні ў год, абавязалі выплачваць збор на фінансаванне дзяржаўных выдаткаў. Гэта значыць, яны пасля выплаты збору ўжо лічацца асобамі, якія паўдзельнічалі ў фінансаванні дзяржаўных выдаткаў.

Святлана БУСЬКО, busko@zviazda.by

Вачыма маладых

ЯКОЙ БЫЦЬ НОВАЙ ЖУРНАЛІСТЫЦЫ?

Кульмінацыйным і заключным мерапрыемствам форуму маладых журналістаў, што праходзіў 22 і 23 верасня ў сталіцы, стала панэльная дыскусія «Журналістыка вачыма маладых». Дыялог адбываўся ў фармаце адкрытых дэбатаў «Выбірай.ВУ», якія праводзіць Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі. Удзельнікі форуму змаглі абмяняцца сваімі думкамі па самых розных прафесійных пытаннях і абмеркавалі галоўныя тэндэнцыі ў сучаснай медыясферы.

Ролю мадэратара на дэбатах выконваў галоўны рэдактар часопіса «Беларуская думка» Вадзім ГІГН, у якасці экспертаў выступілі першы сакратар Цэнтральнага камітэта БРСМ Андрэй БЕЛЯКОЎ, першы намеснік міністра інфармацыі Ігар ЛУЦКІ, дырэктар Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў БДУ прафесар Давід РОТМАН і галоўны рэдактар газеты «Аргументы і факты» ў Беларусі Ігар САКАЛОЎ.

Напярэдадні дыскусіі былі сфарміраваны дзве каманды з маладых журналістаў. Першым этапам дэбатаў стала творчая прэзентацыя — удзельнікі распавядалі пра гісторыю выбару прэфесіі і прадстаўлялі свае назвы (аказалася, што саборніца за перамогу будучага каманды «Літара» і «Няжоўтая прэса»).

Другі этап дыскусіі — пытанні камандаў да апанентаў. Пэўна, менавіта гэтая частка найбольш яскрава ахарактарызавала погляды маладых журналістаў на сваю прафесію і дала зразумець, якія праблемы іх хваляюць. Сярод пытанняў былі, напрыклад, такія: «Як вы ставіцеся да перадруку матэрыялаў з газет інтэрнэт-сайтамі?», «Ці абавязкова журналісту мець журналісцкую адукацыю?», «Якімі павінны быць суадносіны тэксту і фота ў матэрыялах?». Не абмінулі увагай і будучыя выбары Прэзідэнта: удзельнікі дыскусіі абмеркавалі галоўныя навацыі ў сёлетняй працэдурцы, такія, як увядзенне інфармацыйных лістоў са шрыфтам Брайлля і трафарэтаў для самастойнага запавнення бюлетэняў невідучымі.

Фота: Hana BUKACH.

Заклучны конкурс — пытанні ад экспертаў. Ігар Сакалоў спытаў у маладых, якія тэндэнцыі ў сучаснай журналістыцы яны лічаць галоўнымі (самыя распаўсюджаныя адказы — імкненне да візуалізацыі, шырокае выкарыстанне сацыяльных сетак, інтэрактыўныя магчымасці для чытача). Ігара Луцкага зацікавіла, ці гатовы ўдзельнікі форуму прысвяціць прафесіі ўсё сваё жыццё. Адказ абедзвюх камандаў быў простым, прадказальным і, вядома, станоўчым. Давід Ротман папрасіў каманды назваць

тры ўмовы, якія зробіць беларускую журналістыку найлепшай у свеце. Удзельнікі пайшлі па аднолькавым шляху: «Няжоўтая прэса» вывела прынцып трох «А»: аб'ектыўнасці, аператыўнасці і адказнасці, а «Літара» — трох «Н»: нешаблоннасці, навізны і нетрывіяльнасці.

Дыскусія завяршылася падвядзеннем вынікаў. Эксперты аддалі сваю перавагу журналістам з «Няжоўтай прэсы».

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@zviazda.by

Факт

КРЭДЫТ НА РАЗВІЦЦЁ АДУКАЦЫІ

Сусветны банк выдзеліў Міністэрству адукацыі Беларусі крэдыт на \$50 млн.

Праект «Мадэрнізацыя сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь» быў распрацаваны Міністэрствам адукацыі пры ўдзеле спецыялістаў Сусветнага банка і ўключае тры асноўныя кампаненты. Першая частка праекта прадугледжвае стварэнне якасных умоў навучання ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, размешчаных у сельскай мясцовасці і невялікіх гарадах. Другая — аснашчэнне 120 школ (у залежнасці ад патрэбы) вучэбным абсталяваннем (310 кабінетаў фізікі, хіміі, біялогіі, інфарматыкі) і сучаснымі інфармацыйнымі тэхналогіямі. Міністр адукацыі Міхаіл ЖУРАЎКОЎ падкрэслівае, што ўсе школы-прэтэндэнты прайшлі сур'ёзны адбор і былі ўзгоднены з Сусветным банкам. Гэта 34 школы з Брэсцкай вобласці, 10 — з Віцебскай, 41 — з Гомельскай, 9 — з Гродзенскай, 9 — з Мінскай, і 17 — з Магілёўскай.

Трэці складнік праекта — мадэрнізацыя сістэмы кіравання агульнай сярэдняй адукацыяй. У тым ліку сродкі будуць накіраваны на ўдасканаленне нацыянальнай сістэмы ацэнкі адукацыйных дасягненняў вучняў.

У краіне прынята і рэалізуецца Стратэгія партнёрства Сусветнага банка для Беларусі на 2014—2017 гады, якая прадугледжвае ў тым ліку садзейнічанне развіццю сектара адукацыі. «Сёння адбылася сапраўды гістарычная падзея — Беларусь упершыню атрымала сродкі ад Сусветнага банка на развіццё сістэмы адукацыі», — адзначыў падчас цырымоніі ўрачыстага падпісання дакумента ў Міністэрстве адукацыі кіраўнік прадстаўніцтва Сусветнага банка ў Беларусі Ян Чул Кім.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

Не прапусціце!

ЛЕЗГІНКА І НЕ ТОЛЬКІ

У Мінску ўпершыню пройдзе грузінскі фестываль «Тбілісоба»

Дзень Тбілісі ў Грузіі шырока адзначаецца ўсім горадам, расцягваюцца на некалькі фестывальных дзён. У гэтыя ж дні завяршаецца збор ураджая, што традыцыйна адзначаецца народнымі гуляннямі. Цяпер «Тбілісоба» — гэта і гарадскі фестываль аўтэнтчнай грузінскай культуры з гарачымі танцамі, прыгожымі песнямі, рэкамі віна і найсмачнейшымі стравамі нацыянальнай кухні. Вось ужо некалькі гадоў, як ён выйшаў за межы грузінскай тэрыторыі і ладзіцца ў многіх гарадах свету.

У Мінску падчас свята, якое ў гонар свайго 125-годдзя ладзіць кампанія «Баржомі», можна будзе пазнаёміцца як з традыцыйнай, так і з сучаснай грузінскай культурай. Як аб'яцваюць арганізатары, гасцей парадую разнастайнае меню ад грузінскіх рэстаранаў: найсмачнейшыя хачапуры, хінкалі, шашлык і іншыя шэдэўры нацыянальнай кухні, духмянае віно, соусы, апроч таго — «смачныя» забавы і конкурсы. Грузінскія шэф-кухары падзяляцца сакрэтамі прыгатавання страў у найлепшых нацыянальных традыцыях, а

Летася «Тбілісоба» ўпершыню прайшла ў Кіеве на Андрэеўскім спуску.

госці фестывалю самі навучацца рабіць хінкалі і чурчелу падчас майстар-класаў. Наведвальнікаў чакае і ўнікальнае відовішча стварэння віна, якое пачынаецца з традыцыйнага выціскання соку з вінаграду.

Фестываль «Тбілісоба» адбудзецца 26 верасня з 13 да 18 гадзін у самым сэрцы Мінска — на плошчы Свабоды (каля Пасольства Грузіі). Уваход на мерапрыемства вольны.

Дзівана СЕРАДЗЮК. seradzyuk@zviazda.by

ПАД УЛАДАЙ ТЭАТРА

Міжнародны форум тэатральнага мастацтва «ТЭАРТ», што пройдзе ў Мінску з 29 верасня па 23 кастрычніка, у гэтым годзе адзначае маленькі юбілей. Ужо пяты раз Цэнтр візуальных і выканальніцкіх мастацтваў Art Corporation ладзіць свята для заўзятых тэатралаў і стварае праграму з шэрагу выбітных замежных пастацовак.

Міжнародная праграма стала не проста магчымасцю для аматараў тэатра паглядзець у Мінску гучныя, авангардныя, шалёныя пастаноўкі з замежжа (убачыць якія наўрад ці атрымаецца па-іншаму), але і набыла функцыю стварэння кантэксту для беларускага тэатра. У мінулым годзе на форуме ТЭАРТ стартвала праграма «Belarus Open», на гэты раз, па словах дырэктара Art Corporation Анжэлікі КРАШЭЎСКАЙ, яна будзе больш насычанай і спрасаванай да таго, што часам будзе змяшчаць некалькі спектакляў у адзін дзень.

Увогуле, пяты фестываль тэатральнага мастацтва прадставіць 25 пастацовак.

Прывабныя спектаклі са Швейцарыі, Германіі, Італіі, Латвіі, Расіі, а таксама створаныя ў капрадукцыі; знакамітыя рэжысёры (Даніэле Фінцы Паска са Швейцарыі з пастаноўкай «Донка — пасланне Чэхаву») і рэзанансныя аўтары (Цімафей Кулябін з Новасібірска, які паставіў у выніку забаронены «Тангейзер»). З'яжджаюцца і тэатры з Брэста і Магілёва, свае эксперыменты паказваюць сталічныя творцы.

Існаванне ТЭАРТА набывае яшчэ глыбейшы сэнс у тым плане, што ў беларускай сталіцы, акрамя праграмы «Belarus Open», няма ніводнага фестывалю беларускага тэатра. Таму можна сказаць, што форум рухаецца ў правільным кірунку, асабліва са стварэннем беларускай праграмы.

Каардынатар праграмы «Belarus Open» тэатральны крытык Людміла ГРАМЫКА заўважае, што пры састаўленні праграмы арганізатары не падзялялі тэатр на праектны і рэпертуарны, а проста хацелі сабраць усё самае цікавае і вартэе.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ, katsyalovich@zviazda.by

«Важна, што даступна пенсіянеру на тую пенсію, якую ён атрымлівае»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Пенсіянеры ў Еўропе, якія атрымліваюць намінальна вялікую пенсію, плацяць за тыя ж выгоды больш высокую цану, чым пенсіянеры ў краінах з ніжэйшай пенсіяй. Напрыклад, сярэдняя пенсія ў Літве складае каля 250 еўра. Аднак калі ўлічыць, што сярэдняя плата за камунальныя паслугі для двухпакаёвай кватэры там складае каля 200 еўра, пенсія, згадзіцеся, выглядае больш чым сціпла.

Гэта значыць, высокія сумы пенсіі ў доларах ці еўра зусім не гарантуюць дабрабыту замежных пенсіянераў. Больш важна, што даступна пенсіянеру на тую пенсію, якую ён атрымлівае.

— *І як змяняецца пакупніцкая здольнасць даходаў пенсіянераў?*

— Пакупніцкую здольнасць выплаты прынята параўноўваць з такой велічынёй, як бюджэт пражытковага мінімуму. З 1999 года ў параўнанні з вераснем 2015-га памер сярэдняй пенсіі па ўзросце адносна велічыні бюджэту пражытковага мінімуму пенсіянера павялічыўся больш як у 3 разы — з 80% да 243% яго велічыні (БПМ пенсіянера з 1 жніўня гэтага года — 1 193 160 руб.).

— *Скажыце, як у нас суадносяцца памеры сярэдняй пенсіі па ўзросце і сярэдняй зарплаты? А ў іншых дзяржавах?*

— З 2000 года сярэдняя пенсія па ўзросце ў Беларусі падтрымліваецца на ўзроўні не менш за 40% ад сярэдняй зарплаты. За сем месяцаў 2015 года гэтыя суадносіны склалі 42%, і гэта адзін з самых высокіх паказчыкаў у СНД. Напрыклад, у Расіі ён складае прыкладна 35,5%. І дазволю сабе заўважыць, што калі ацэньваць даходы сем'яў, то сярэднедушавы даход у сям'і пенсіянераў (з сярэдняй пенсіяй) у нас фактычна супастаўны з сярэднедушавым даходам у сям'і з двух работнікаў з дваймі дзецьмі (3 067 000 рублёў, пры заробку дарослага на ўзроўні сярэдняга паказчыка па рэспубліцы за вылікам падаходнага падатку і ўзносу ў фонд сацыяльнай абароны насельніцтва).

Што да еўрапейскіх краін, то дзяржаўныя пенсіі ўсюды адносна сціплыя (напрыклад у Германіі дзяржаўная пенсія складае 47% ад заробатнай платы, у Польшчы — 35%). Істотнай дадатковай крыніцай даходаў пенсіянераў з'яўляецца добраахвотнае недзяржаўнае пенсійнае страхаванне (карпаратыўнае, асабістае), куды работнікі і працадаўцы дадаткова накіроўваюць істотную частку заробкаў (да 10%). Адзначу, што ў шэрагу краін добраахвотнае карпаратыўнае страхаванне было такі шырокі маштаб, што ўспрымаецца і працадаўцам, і работнікамі як абавязковае (немалую ролю тут адыгралі і прафсаюзы).

Зразумела, акрамя дадатковых пенсій, крыніцамі даходаў у старасці могуць з'яўляцца таксама зберажэнні ў банках і зберажэнні ў выглядзе каштоўных папер, прыбыткі ад уласнасці і г.д.

— *А як выглядаюць пенсійныя выдаткі нашай дзяржавы ў міжнародным параўнанні?*

— Па долі ў ВУП дзяржаўныя выдаткі на пенсіі (у апошнія гады — 9-10%) у нас супадаюць з сярэднім паказчыкам па краінах Еўрасаюза. Але, зразумела, усе дзяржавы адрозніваюцца адна ад адной па ўзроўні ВУП, памерах эканомік, па колькасці пенсіянераў і іх долі ў працаздольным насельніцтве, таму і выдаткі, і пенсіі ў краінах розныя.

— *Колькасць пенсіянераў шмат у чым звязана з пенсійным узростам, які дзейнічае ў краіне. Якія межы для выхаду на пенсію ўстаноўлены ў іншых краінах? Маглі б істотна павялічыцца пенсіі ў Беларусі, калі б мы паднялі пенсійны ўзрост?*

— Ва ўмовах агульнасусветнай дэмаграфічнай тэндэнцыі старэння насельніцтва многія краіны ўжо павысілі (прычым не адзін раз) і працягваюць павялічваць пенсійны ўзрост. Так, у Германіі, Польшчы, Нарвегіі,

Нідэрландах, Даніі, Іспаніі ён зараз на ўзроўні 67 гадоў.

Пры гэтым хачу звярнуць увагу, што першачарговая мэта такога кроку — гэта апярэджанне росту пенсійнай нагрузкі на эканоміку і работнікаў. Сэканомленыя сродкі накіроўваюцца, галоўным чынам, на фінансаванне дадатковых выдаткаў на пенсіі, звязаных з тым, што расце колькасць пажылых. Казаць аб прыкметным павышэнні пенсій за кошт гэтага захаду можна было б толькі ў выпадку рэзкага, аднамомантавага і пры гэтым значнага павышэння пенсійнага ўзросту, напрыклад, на 5-7 гадоў. На працягу гэтага перыяду новыя пенсіі ў краіне б не прызначаліся, і цалкам магчыма, што пенсіі не выплачваліся б тым, хто не дасягнуў новага пенсійнага ўзросту. Тады незапрабаваныя сродкі маглі б быць выдаткаваны на павышэнне ўжо прызначаных пенсій. Пагадзіцеся, што гэта нерэальна.

Фота Аляксандра Кішчэўска

Каб паўплываць на памер будучай пенсіі, я рэкамендаваў бы звярнуць увагу на ўжо дзеючыя нормы. У прыватнасці, сёння Закон Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні» (артыкул 23-1) прадугледжвае дадатковае прэміяльнае павышэнне пенсій грамадзянам за працу пасля дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту без атрымання пенсіі ў гэты перыяд. Так, за 5 гадоў такой працы можна павялічыць памер пенсіі ў 1,7-1,8 раза.

— *Ці захаваецца ў Беларусі датэрміновы выхад на пенсію або інстытут ільготных пенсій па ўмовах працы?*

— У постсавецкіх краінах склалася некалькі падыходаў да рэфармавання льготных пенсій: іх поўная ліквідацыя (Літва, Латвія), кардынальнае скарачэнне пералікаў «шкодных» прафесій (Узбекістан, Арменія, Азербайджан, Кыргызстан) альбо стварэнне дадатковых абавязковых прафесійных пенсійных сістэм, якія фінансуюцца з узносаў працадаўцаў (Беларусь, Таджыкістан, Расія). У Беларусі прафесійнае пенсійнае страхаванне работнікаў, занятых у неспрыяльных умовах працы, уведзена з 1 студзеня 2009 года. Паступова прафесійныя пенсіі (альбо надбаўка да заробку ў перыяд «шкоднай» працы, якую можна выбраць наўзамен такой пенсіі) замяняць раннія льготныя пенсіі.

— *З улікам апошніх змен у заканадаўстве права на працоўную пенсію цяпер больш цесна ўвяза-на са стахам працы з выплатай абавязковых страхавых унёскаў у фонд сацыяльнай абароны насельніцтва. У чым розніца паміж гэтым стахам і агульным стахам працы (працоўным стахам)? Якія перыяды дзейнасці залічваюцца ў першы стаж, якія ў другі?*

— Увязка ўмоў пенсійнага забеспячэння грамадзян з працягласцю іх працы, на працягу якой ажыццяўлялася выплата ўнёскаў у фонд, абгрунтавана. Бо ўнёскі працадаўцаў і работнікаў, якія выплачваюцца ў перыяд работы, з'яўляюцца асноўнай, калі не адзінай крыніцай фінансавання бягучых пенсій.

З гэтага года права на працоўную пенсію па ўзросце, за выслугу гадоў прадастаўляецца толькі тым, хто ад-

працаваў (з выплатай унёскаў у перыяд работы) не менш за 15 гадоў. Больш нізкія патрабаванні па гэтым стажы захоўваюцца толькі для сацыяльна ўразлівых катэгорый: шматдзетных маці, бацькоў дзяцей-інвалідаў, інвалідаў з дзяцінства.

Пры вылічэнні памеру пенсіі нароўні з працай з выплатай унёскаў у стаж уключаецца таксама іншая дзейнасць без выплаты унёскаў, якая прызнаецца дзяржавай сацыяльна значнай і карыснай для грамадства: ваенная служба, навучанне, догляд дзяцей, інвалідаў 1 групы, атрыманне дапамогі па беспрацоўі і іншая (поўны пералік прыведзены ў арт. 51 Закона «Аб пенсійным забеспячэнні»).

— *Як правярыць, ці плаціць працадаўца абавязковыя страхавыя ўзносы за работніка?*

— Для гэтага трэба звярнуцца ў тэрытарыяльны орган фонду сацыяльнай абароны насельніцтва па месцы знаходжання прадпрыемства

(фірмы). Інфармацыя аб працадаўцах-даўжніках размяшчаецца і на сайце фонду (раздзел «Збор і выплата страхавых унёскаў»). Аднак звяртаць увагу трэба не толькі на сам факт выплаты ўнёскаў, але і на памер заробку (даходу), які працадаўца паведамляе фонду і з якога выплачвае гэтыя ўнёскі. Справа ў тым, што для вылічэння пенсіі абавязкова ўлічваецца заробак работніка па звестках фонду (сёлета заробак вылічваецца за апошнія 21 год запар стажу працы). Калі, нягледзячы на высокі фактычны заробак, працадаўца выплачвае ўзносы з мінімальнай зарплаты, і работнік з гэтым згаджаецца, тым самым ён пагаджаецца і з тым, што памер пенсіі будзе адпаведным.

Асабліва гэта актуальна для індывідуальных прадпрымальнікаў: заканадаўствам ім дадзена права самастойна вызначаць даход для выплаты ўнёскаў у фонд. Імкнучыся павысіць бягучы даход ад прадпрымальніцкай дзейнасці, многія з іх выплачваюць унёскі з мінімальнай зарплаты. Прымаючы такое рашэнне, варта ўсведамляць яго ўплыў на памер будучай пенсіі.

Атрымаць інфармацыю аб сумах заробку і перыядах працоўнай дзейнасці, звесткі аб якіх перададзены наймальнікам у фонд, можна ў раённым упраўленні фонду па месцы жыхарства.

— *І апошняе пытанне: як у перспектыве будуць вырашацца пытанні пенсійнага забеспячэння асоб, якія выехалі на пастаяннае месца жыхарства за межы Беларусі?*

— Галоўная мэта дзяржавы — даць матэрыяльную падтрымку тым непрацаздольным, хто фактычна знаходзіцца (пастаянна пражывае) на тэрыторыі краіны.

Мы арыентуемся на тое, што ў выпадку змены месца жыхарства будучы задзейнічаны нормы міжнародных дагавораў аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага (пенсійнага) забеспячэння, якія прадугледжваюць суфінансаванне выплаты пенсій дзяржавамі за стаж працы на іх тэрыторыі. Будзе таксама пашырацца абмен паміж кампетэнтнымі органамі інфармацыяй, якая ўплывае на выплату пенсіі.

Святлана БУСЬКО.
busko@zviazda.by

■ Беларусь — Кітай

НОВЫ ЎЗРОВЕНЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Па словах Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла КНР у Беларусі Цуй ЦІМІНА, нядаўна падпісаная Дырэктыва №5 «Аб развіцці двухбаковых адносін Рэспублікі Беларусь з Кітайскай Народнай Рэспублікай» выведзе адносіны дзвюх краін на новы ўзровень. Таксама ён адзначыў, што ў будучыні кітайскі бок жадае выйсці на новыя перспектывы супрацоўніцтва. Такая цікавасць Кітая да Беларусі невыпадковая. Толькі летась агульны таваразварот дзвюх дзяржаў дасягнуў 4 мільярдаў долараў.

ПАДНЯБЕСНАЯ СЁННЯ

Нягледзячы на заповоленне росту глабальнай эканомікі, у Кітаі яна працягвае развівацца, захоўваючы свой тэмп. «Кітайская эканоміка адчула ваганні фондавага рынку і валютнага курсу, і гэта паўплывала на меркаванне сусветнай супольнасці. Кітайскі прэм'ер Дзяржсавета Лі Кэцян заявіў, што цяпер кітайская эканоміка стабілізуецца і будзе развівацца ў спрыяльным кірунку — яе магчымасці па-ранейшаму застаюцца мацнейшымі за сусветныя выклікі», — адзначыў пасол.

Пра гэта сведчаць і статыстычныя паказчыкі. Так, пасол адзначыў, што ў першым паўгоддзі ВУП Кітая павялічыўся на 7% у параўнанні з мінулым годам. Колькасць працаўладкаваных павялічылася больш як на 7 мільёнаў чалавек, а ўзровень беспрацоўя складае 5%. Працягваецца аптымізацыя эканамічнай мадэлі, з'яўляецца новая прадукцыя і новыя віды камерцыйнай дзейнасці. Кітайскі ўрад падтрымлівае палітыку масавага прадпрымальніцтва і маштабных інавацый. Дзяржсавет КНР цяпер робіць акцэнт на размяшчэнні рэсурсаў на рынку, каб сфарміраваць спрыяльную сферу для адкрыцця і пашырэння бізнесу.

З УСХОДУ НА ЗАХАД

Як расказаў саветнік па гандлёва-эканамічных пытаннях Пасольства КНР у Беларусі Лю СЮЭСУН, у Кітаі сёння назіраецца нераўнамернасць рэгіянальнага развіцця. Паўднёва-ўсходнія рэгіёны развіваюцца вельмі хутка, у той час як заходняя і цэнтральныя часткі застаюцца менш індустрыяльна развітымі. Урад прымае пэўныя захады для ўздыму эканомікі гэтых рэгіёнаў.

«Яшчэ 10 гадоў таму была прынята стратэгія па развіцці заходніх рэгіёнаў. Цяпер мы павялічваем прыцягненне замежных інвестыцый і нават інвестыцый з паўднёва-ўсходняга рэгіёна ў заходнюю частку. Мы таксама перамяшчаем залішнія вытворчасці на захад краіны. Развіваецца супрацоўніцтва ў рамках праграмы «Адзін пояс — адзін шлях», што з'яўляецца эфектыўнай мерай паскарэння развіцця заходніх рэгіёнаў», — адзначыў Лю Сюэсун.

Гэтая праграма дапамагае нарошчваць супрацоўніцтва і з Беларуссю, якое, на думку кітайскага боку, сёння знаходзіцца на высокім узроўні.

«Дзякуючы кітайскім крэдытам у Беларусь рэалізуецца шэраг праектаў у галіне будаўніцтва аўтамабільных і чыгуначных шляхоў, інфармацыйных тэхналогій», — адзначыў саветнік па гандлёва-эканамічных пытаннях.

ІНВЕСТЫЦЫІ Ў НАШЫ ПРАДПРЫЕМСТВЫ

Летась узаемны таваразварот дзвюх краін склаў каля 4 мільярдаў долараў. Тры з іх былі атрыманы дзякуючы гандлю таварамі, на долю паслуг прыпала каля 1 мільярда.

«Сёлета, нягледзячы на цяперашнюю неспрыяльную сітуацыю ў сусветнай эканоміцы, узаемны гандаль працягвае расці. А гэта яркі паказчык таго, што адносіны паміж нашымі дзяржавамі развіваюцца на добрым узроўні», — адзначыў Лю Сюэсун.

Беларусь прывабная для Кітая і ў плане інвестыцыйнага патэнцыялу. Індустрыяльны парк «Вялікі камень» — красамойны прыклад такога супрацоўніцтва. З кожным месяцам тут з'яўляецца ўсё больш кітайскіх кампаній, якія правялілі зацікаўленасць у праекце.

Акрамя таго, кітайскі бок разглядае магчымасць набыцця беларускіх прадпрыемстваў, а таксама іх акцый.

«Усё залежыць ад таго, наколькі яны будуць даступныя для кітайскіх інвестыцый», — адзначыў Лю Сюэсун. — Ключавую ролю таксама адыгрываюць прыбытковасць і рэнтабельнасць перспектыўнай вытворчасці».

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by

■

«ЗВЯЗДОЎСКІ» ПАДАРУНАК — КІТАЙСКАМУ ЦЭНТРУ ДАСЛЕДАВАННЯЎ БЕЛАРУСІ

У 2-м Пекінскім дзяржаўным універсітэце на факультэце рускай мовы працуе Цэнтр даследаванняў Беларусі.

Літаральна ў мінулую сераду ў цэнтры адбылася прэзентацыя звяздоўскай бібліятэкі, падаранай кітайскім сябрам Выдавецкім домам «Звязда». Кнігі і літаратурна-мастацкія часопісы дастаўлены ў Пекін дзякуючы падтрымцы Міністэрства замежных спраў і Пасольства Рэспублікі Беларусь у Кітаі.

— Цяпер у нас ёсць магчымасць знаёміцца з сучаснай беларускай літаратурай, — гаворыць дэкан факультэта спадарыня Чжан ХОЙЦЫНЬ. — Яшчэ раней беларускае пасольства, якое вельмі шмат зрабіла для адкрыцця цэнтра, перадало нам серыю кніг «Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі». Калі раней, зазіраючы ў шматтысячнае ўніверсітэцкае кнігасховішча, мы ведалі толькі Міхаса Лынькова па рамане «Векапомныя дні», Васіля Быкава па аповесцях «Сотнікаў», «Трэцяя ракета», то сёння можам смела дадаць літаральна некалькі дзясяткаў невядомых раней імёнаў і твораў. А гэта якраз і будзе спрыяць развіццю літаратурных сувязяў, усталёўванню кантактаў у галіне мастацкага перакладу.

У цэнтры ў галерэй партрэтаў славуты беларусаў і ўраджэнцаў Беларусі ганаровае месца займаюць Францыск Скарына, Купала і Колас, Васіль Быкаў і Аляксандр Мядзведзь... А дапамагаюць дапоўніць уяўленне пра Беларусь фігуры беларуса і беларускі ў нацыянальных строях. Не лішнім у гэтым зборным вобразе нашай Айчыны стане і падараны «Звяздой» ручнік з беларускім арнамантам.

Кастусь ЛАДУЦЬКА, г. Пекін, Кітай.

ПЕРШЫЯ КРОКІ Ў ПРАФЕСІІ

Як стаць галоўнай «скрыпкай» у школьным «аркестры»?

Як правіла, перад кожным маладым педагогам паўстае шэраг пытанняў. З чаго пачаць? Што сказаць вучням пры першай сустрэчы? Як выстраіць узаемаадносіны з дзіцячым калектывам? Як зрабіць бацькоў школьнікаў сваімі саюзнікамі? Як прымуць калегі? Маладыя педагогі прызнаюцца, што па першым часе ім даволі няпроста прызвычаіцца да новай ролі. Таму зусім невыпадкава лейтмотывам сустрэчы з маладымі спецыялістамі, якія ўсяго некалькі тыдняў назад прыступілі да працы, стала тэма «Ці лёгка быць маладым?». Такія сустрэчы вось ужо дзесяць гадоў арганізуюцца для педагогаў-пачаткоўцаў Мінскім гарадскім камітэтам Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі разам з Камітэтам па адукацыі Мінгарвыканкама і гарадскім інстытутам развіцця адукацыі. На гэты раз удзельнікамі сталі больш як 100 маладых спецыялістаў з усіх раёнаў сталіцы.

Самыя актыўныя ўдзельнікі прафсаюзнага маладзёжнага руху былі адзначаны Падзякай Мінскага гарадскога камітэта прафсаюза.

НЕ ПАШАНЦАВАЛА З КАЛЕКТЫВАМ? ЗМЯНІЦЕ КАЛЕКТЫЎ!

Былі часы, калі ў галіне заставалася толькі палова маладых спецыялістаў. «Мяне гэта пытанне заўсёды хвалявала, але ў апошнія гады адток маладых спецыялістаў, на шчасце, спыніўся, — адзначыў **старшыня Камітэта па адукацыі Міхаіл МІРОНЧЫК**. — 25 гадоў назад я таксама прыйшоў у школу маладым спецыялістам. І ўжо пасля першага месяца працы зразумеў: школа — гэта маё. Зразумеў, што не трэба ісці ні ў турызм, ні ў краязнаўства, а я ўжо на сваім месцы. І ніколі аб сваім выбары не пашкадаваў».

— Для таго, каб маладыя засталіся ў сістэме адукацыі, значэнне мае ўсё, — лічыць Міхаіл Мірончык. — Як сустрэлі ў педагагічным калек-

тыве? Якія стварылі ўмовы? Натуральна, што ў педагога-пачаткоўца ўзнікае шмат пытанняў пры падрыхтоўцы да ўрока, пры запаўненні дакументацыі, арганізацыі выхаваўчай работы і гэтак далей. Ці не пакінулі яго сам-насам з гэтымі праблемамі больш вопытныя педагогі? Тое, што галіновы прафсаюз падтрымлівае нашых маладых педагогаў, вельмі правільна. Але нават калі вам не пашанцавала з калектывам, не трэба ставіць кропку — можна змяніць калектыв і наймальніка, але не трэба здраджваць свайму жыццёваму выбару. І памятайце: педагогі павінны ўсё жыццё вучыцца. Настаўнік, які не прыносіць у клас чагосьці новага, не будзе цікавы сваім вучням.

Я неяк пачуў такую фразу: маўляў, прафесія педагога кар'ернаўпільковая. Не магу пагадзіцца з такой думкай. Калі малады педагог амбіцыйны, калі ён удзельнічае ў конкурсах прафесійнага майстэрства, то можа прэтэндаваць на заўчаснае прысваенне яму больш высокай катэгорыі, ад якой залежыць і яго заробак.

ФЕСТИВАЛЬ ПЕДАГАГІЧНЫХ ІДЭЙ АДКРЫТЫ ДЛЯ МОЛАДЗІ

Удзельнікам сустрэчы расказалі, колькі зарабляе малады настаўнік, як фарміруецца яго тарифная стаўка, якія даплаты робяцца маладым спецыялістам сталічных устаноў адукацыі. Адбылася і своеасаблівая **прэзентацыя аўтаматычнага разліку стаўкі (акладу) асобных груп работнікаў устаноў адукацыі сталіцы, якую можна знайсці на сайце гаркама прафсаюза (<http://profobraz.by>)**. Пры яго распрацоўцы пастараліся ўлічыць найбольш частыя пытанні і вострыя моманты, звязаныя з налічэннем заробку.

Маладым настаўнікам патлумачылі, як правільна павінны быць аформлены працоўныя адносіны, расказалі аб правах, абавязках і гарантыях для маладых спецыялістаў. Запрасілі стаць удзельнікамі Мінскага маладзёжнага фестывалю педагагічных ідэй і рашэнняў, які пройдзе падчас восеньскіх школьных канікул ужо чацвёрты раз. Фестываль адкрыты для ўсіх маладых педагогаў рэспублікі. Летась, напрыклад, у гарадскі адукацыйна-аздраўленчы цэнтр «Лідар» пад Мінскам з'ехаліся, акрамя сталічных педагогаў, настаўнікі з Брэсцкай, Віцебскай і Гомельскай абласцей. Плюс каманда педагогаў з Масквы і Маскоўскай вобласці. Тры папярэднія фестывалі паказалі, што зносіны паміж маладымі педагогамі вельмі важныя — гэта выдатны спосаб падзяліцца сваім вопытам і ідэямі, сваімі пытаннямі, сумненнямі і праблемамі. А яшчэ наведваць майстар-класы найлепшых беларускіх і расійскіх педагогаў.

Патрабаванняў да мінімальнага прафесійнага стажу на фестывалі не вызначана, таму стаць яго ўдзельнікамі могуць і зусім юныя педагогі з двухмесячным вопытам работы, якія толькі-толькі прыступілі да працы. А вось верхняя планка ёсць — тры гады работы ў сістэме адукацыі.

АД УСІХ ПРАБЛЕМ ВЫРАТУЕ... САЛЬСА!

Старшыня Савета маладых педагогаў сталіцы Таццяна Арлоўская расказала пра дзейнасць сваёй структуры, пра супрацоўніцтва з калегамі з Масквы і аўтапрабег маладых педагогаў Масква — Мінск — Масква, які прайшоў у маі гэтага года. А яшчэ маладых настаўнікаў заклікалі далучыцца да новага праекта «Педагагічная сальса — 2015». Кожную нядзелю ў Мінскім палацы дзяцей і моладзі педагогаў бясплатна будуць вучыць танцаваць фантастычны лацінаамерыканскі танец. Кубінцы кажуць, што танцаваць сальсу трэба для таго, каб навучыцца па-сапраўднаму весяліцца, радавацца і быць свабодным. Сальса — гэта лад жыцця. Танец дапамагае ставіцца да ўсяго прасцей і адкрывае другое дыханне...

Парада ад таленавітага расійскага педагога-практыка дырэктара школы С.Р.Багуслаўскага: «Не лічыце школу месцам, не зусім вартым прымянення вашых выдатных здольнасцяў, месцам, куды вас быццам бы саслалі. Школе не патрэбна ваша ласка. Так, яна вас чакае, і, так бы мовіць, з усёй душой. Яна хоча, каб вы ў яе былі, але ў яе ёсць свая вартасць — гэта дзеці. Таму не трэба глядзець на школу з пагардай, не трэба рабіць ёй ласку».

З пункту погляду псіхалогіі, заняткі сальсай уяўляюць сабой даволі цікавую тэрапію. Акрамя агульных плюсоў, да якіх адносіцца ўменне прыгожа і зладжана рухацца, танец разнавольвае, значна паляпшае каардынацыю і пачуццё рытму. Калі шэрыя будні зацягваюць, а за вакном імжыць дождж, хочацца прыгадаць лета, расфарбаваць сваё жыццё ў яркія пазітыўныя тоны і зарадзіцца энергіяй намага дзён наперад. І хто, як не выкладчыкі, здольныя ўсё гэта ацаціць! А ў сакавіку адбудзецца фінал «Педагагічнай сальсы», дзе і вызначыць пераможцу...

— Я ўсё запісаў, хто і што вам абяцаў, мы потым у іх запытаемся, — пажартаваў **старшыня ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі Аляксандр БОЙКА**, які падвёў вынікі сустрэчы. — Хачу дадаць, што калі жыццё ў вашым калектыве працякае нецікава, у тым ліку і прафсаюзнае, то ніколі нікога не вінавацьце — вы самі выбралі сваіх лідараў. Майце на ўвазе, што не заўсёды з добрых настаўнікаў атрымліваюцца добрыя кіраўнікі. Паспрабаваць можна, але калі не атрымалася, не варта баяцца прызнаць сваю памылку. лепш, калі цябе цэняць твае вучні, іх бацькі, паважаюць калегі, калі ты атрымліваеш ад сваёй працы задавальненне.

На настаўніцтве ў нашай дзяржаве трымаецца вельмі многае, падкрэсліў Аляксандр Бойка.

— Педагогі заўсёды былі ў авангардзе. Цяпер у краіне ідзе эксперымент па ўдасканаленні сістэмы аплаты працы ў галіне адукацыі. І ў педагогаў школ, уцягнутых у эксперымент, заробак даходзіць да 12 мільёнаў. Але для таго, каб зарабляць, трэба праяўляць ініцыятыву. Спосабы павысіць свае заробкі ёсць, таму звяртайцеся да свайго кіраўніцтва і кажыце, што вы гатовы ўзяць на сябе тую ці іншую дадатковую нагрукку...

Надзея НИКАЛАЕВА. nikalaeva@vziazda.by

Пераможца конкурсу «Сталічны настаўнік — сталічнай адукацыі — 2015» у намінацыі «Мы — маладыя» Яўгент СІТКО падзяліўся з калегамі сваімі прафесійнымі сакрэтамі.

■ Паралелі

«СКЛАДАНЫЯ ШКОЛЫ» НЕ ДЛЯ МАЛАДЫХ НАСТАЎНІКАЎ

Тэмай аднаго з нумароў аналітычнага выдання **Teaching in Focus**, які выпускаецца пад эгідай Арганізацыі эканамічнага супрацоўніцтва і развіцця (АЭСР), стала падтрымка маладых настаўнікаў, якія пачынаюць сваю прафесійную кар'еру.

Як паказалі вынікі міжнароднага даследавання сістэм выкладання і навучання (Teaching and Learning International Survey, TALIS), маладыя настаўнікі сутыкаюцца з мноствам праблем, у тым ліку і з неабходнасцю падтрымліваць дысцыпліну ў класе.

Лічыцца, што сістэма адукацыі імкнецца «выціснуць максімум» з чалавечых рэсурсаў і ставіць перад

вопытнымі педагогамі больш складаныя задачы. Аднак, як сведчаць вынікі TALIS, справядлівае і адваротнае сцвярджэнне. У 19 краінах з 27, якія прымалі ўдзел у даследаванні, настаўнікі, якія маюць менш за пяць гадоў стажу работы па спецыяльнасці, значна часцей, чым іх больш дасведчаныя калегі, працуюць у школах, у якіх навучаецца вялікая колькасць навучэнцаў з сацыяльна небяспечных сем'яў, навучэнцаў з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і школьнікаў, для якіх мова навучання не з'яўляецца роднай. Высветлілася таксама, што маладыя спецыялісты часцей працуюць у сельскай мясцовасці, дзе школы, як правіла, абмежаваныя ў сваім фінансаванні.

Даследаванне паказала, што ацэнка выкладчыкамі эфектыўнасці сваёй працы павышаецца з набывцём вопыту. Сімбіёз няўпэўненасці ў сабе і складаных задач, пастаўленых перад маладым настаўнікам, павялічвае верагоднасць таго, што педагог захоча пакінуць прафесію, нават нягледзячы на падтрымку больш вопытных калег.

Для таго каб пазбегнуць падобных страт у чалавечым капітале, нацыянальныя сістэмы адукацыі павінны імкнуцца да больш збалансаванага размеркавання педагогаў па ўстановах адукацыі ў залежнасці ад іх спецыфікі, а таксама забяспечваць іх дадатковую падтрымку. У многіх краінах прымяняюцца праграмы падтрымкі маладых спецыялістаў — та-

кія, як увядзенне ў пасаду або замацаванне за маладым настаўнікам больш дасведчанага калегі, які дапамагае асвоіцца на новым працоўным месцы.

75% апытаных педагогаў адказалі, што ў пачатку іх кар'еры за імі былі замацаваны куратары, да якіх яны маглі звярнуцца пры ўзнікненні розных праблем. У большасці краін, якія ўдзельнічаюць у апытанні TALIS, назіраюцца разыходжанні ў адказах настаўнікаў і адміністрацыі школы датычна праграм падтрымкі выкладчыкаў. Так, напрыклад, кіраўнікі сцвярджаюць, што 70% педагогаў з вопытам работы менш за 3 гады ахоплены праграмамі падтрымкі, у той час як толькі 50% з іх пацвердзілі свой удзел у такіх праграмах.

Нягледзячы на наяўнасць у многіх краінах праграм падтрымкі, іх мэтавая група адрозніваецца. Напрыклад, падобныя праграмы могуць быць адрасаваныя як усім настаўнікам, так і настаўнікам, якія маюць вопыт працы, але з'яўляюцца навічкамі ў канкрэтнай школе, і настаўнікам, якія толькі пачынаюць сваю кар'еру ў сферы адукацыі.

Даследчыкі ўпэўнены, што ў сістэмах адукацыі ўсіх краін неабходна перагледзець крытэрыі для накіравання маладых настаўнікаў у «складаныя» школы, а таксама ўзмацніць іх прафесійную падтрымку.

Надзея НИКАЛАЕВА. nikalaeva@vziazda.by

СЯМ'Я СЛУЖЫЦЬ РАЗАМ

Дэпартамент аховы вызначыўся з тымі, хто прадставіць падраздзяленне на агульнаведамаснай акцыі «Сям'я! Служым разам!»

Адбор на гэты конкурс насамрэч вялікая адказнасць і для ўдзельнікаў, і для рэгіянальных упраўленняў, якім хочацца, каб менавіта іх супрацоўнікі сталі найлепшымі. Гэта і гонар, і павага. Але, па вялікім рахунку, «Сям'я! Служым разам!» — мноства жартаў, смеху і добрага настрою. Я ўжо другі год запра прысутнічаю на гэтых спаборніцтвах у сталічным Кастрычніцкім аддзеле Дэпартаменту аховы і засмучаных пакуў не бачыў. Ну, можа толькі тых, хто апантана марыў аб перамозе, але так і не здолеў яе дасягнуць.

Гэтым разам таксама хапала відовішча. Удзельнікі, якія прыехалі ў Мінск з усіх куткоў краіны, падрыхтавалі відэапрэзентацыі, спрабавалі прыдумаць дэпартаменту новы лозунг, кідалі на далёкасць папяровыя самалёцікі, танцавалі, чыталі вершы і нават прадставілі глядачам і журы любімую хатнюю страву. Станіслаў Іёдчык, старшы дзяжурны інспектар Лідскага аддзела Дэпартаменту аховы, наогул апануўся ва ўсходні касцюм, каб прэ-

Фота Надзеі БУЖАН.

спадбалася, што мы адчулі сябе сапраўднай камандай. Гэта яшчэ больш загартавала нашу сям'ю.

— У самой назве «Сям'я! Служым разам!» закладзена тая святасць, мараль, якая накіроўвае нас пры выкананні службовых задач, — адзначыў **Сяргей ХАМЕНКА, начальнік Дэпартаменту аховы**. — Калі ў нашай сям'і ўсё спакойна, калі падмурак закладзены моцны, калі мы ведаем, што такое павага да старэйшых, працяг традыцый — усё будзе ў парадку. Заўжды помніце пра родных і блізкіх. У нас цяжкая, адказная, аднак патрэбная праца. А яе асновай з'яўляецца разуменне, што дома — надзейны тыл.

Фінал акцыі з удзелам усіх падраздзяленняў МУС адбудзецца ў кастрычніку. Сёлета яго прыме Бабруйск.

Якаў ЖУРБІН.

Гаджэт — спакуса для злодзея

За восем месяцаў гэтага года толькі з навучальных устаноў краіны скралі звыш 100 мабільных тэлефонаў

12 гадоў таму падобная праблема была амаль незаўважная ў агульнай карціне правапарушэнняў. Але тэхналогіі на месцы не стаяць. І чым больш чалавек назапашвае разнастайных гаджэтаў, тым часцей ён становіцца ахвярай зладзеяў.

«КРАДУЦЬ УСЁ, ШТО ДРЭННА ЛЯЖЫЦЬ»

— Для нашай краіны, як і для астатніх, гэта даволі актуальная праблема, — кажа **Ігар ГАТАЛЬСКІ, начальнік арганізацыйна-аналітычнага ўпраўлення міліцыі грамадскай бяспекі МУС**. — І, на жаль, яна вельмі распаўсюджана сярод непаўналетніх. Каб заахоўваць, бацькі бяруць крэдыты, дораць вельмі дарагія тэлефоны нават самым маленькім школьнікам. А тыя прыносяць іх у школу, на трэніроўкі. Пачынаюць хваліцца, пасля пакідаюць у куртках, а потым іх там не знаходзяць.

Калі восенню, зімой і вясной такія крадзяжы характэрны для школ, летам — для лагераў адпачынку. Забіраюць, зразумела, усё, што дрэнна ляжыць. Але ўсё часцей ахвярамі становяцца ўладальнікі даволі дарагіх тэлефонаў. Напрыклад, iPhone 6, які каштуе прыблізна 600 долараў. Такіх выпадкаў, як паведамлілі нам у праваахоўным ведамстве, — мора. Вось толькі некаторыя з іх.

У маі з раздзявальні лядовага палаца «Раўбічы» ў 17-гадовага хлопца скралі мабільны тэлефон коштам 10 мільянаў беларускіх рублёў. А вось у адной з магілёўскіх гімназій невядо-

мая асоба прысвоіла чужы мабільнік найпрост з парты. І гэта здарылася ў самы разгар навучальнага дня — з 11:45 да 12:10.

— **А ці часта атрымліваецца раскрываць падобныя злачынствы па гарацых слядах? — пытаюся ў суразмоўца.**

— Не заўжды. Многія дзеці баяцца расказваць бацькам пра страчаную «цацку». І гэта сапраўды праблема. Але мы на прафілактычных сустрэчах усім кажам: «Калі ў дачыненні да вас здзейснілі злачынства, баяцца не трэба. Звярніцеся адразу да міліцыі-нера. І не трэба ісці ў раённы аддзел, калі можна паведаміць усё першаму сустрэчанаму праваахоўніку. Ён апярэты на сарыентуецца ў сітуацыі».

ПРЫСВОІЎ МАБІЛЬНІК, КАЛІ БЫЎ У ГАСЦЯХ

Але крадзю тэлефоны, планшэты, ноўтбукі, зразумела, не толькі ў дзяцей. Многія дарослыя карыстаюцца гаджэтамі ў грамадскім транспарце, у натоўпе ў метро. Даволі папулярным месцам для крадзяжоў, акрамя транспарту, з'яўляюцца рынкі. А ёсць нават тыя, хто гатовы прысвоіць мабільнік сваіх сяброў, знаёмых, калі знаходзіцца ў іх у гасцях, на адпачынку... Сёлета ў аздараўленчым комплексе «Арляня», што пад Жабінкай, толькі з аднаго пакоя скралі 3 мабільныя тэлефоны. Кожны з іх каштуе не менш чым шэсць мільянаў рублёў.

— Матывы, якія штурхаюць людзей на крадзжы, насамрэч, розныя, — кажа Ігар Гатальскі. — Але найчасцей злачынцы імкнуцца перапрадаць гэтыя гаджэты, каб атрымаць грошы на выпіўку, чарговую дозу наркатыкаў ці на іншыя свае патрэбы.

Фота Надзеі БУЖАН.

— **Ці разглядаеце заявы аб згубе мабільных тэлефонаў?**

— Мы разглядаем усе выпадкі, з якімі прыходзяць да нас грамадзяне.

— **Тады жыццёвы прыклад. Чалавек згубіў мабільнік. Аб тым, дзе ён можа быць, сябры перапісаліся з пацярпелай праз інтэрнэт. Усе паведамленні з'яўляліся на экране. Дзякуючы спецыяльнай функцыі, высветлілася і месцазнаходжанне тэлефона. Новы ўласнік паведамленні, безумоўна, бачыў, чытаў. І калі гутарка пайшла пра міліцыю, маўляў, можна прыехаць на месца здарэння з праваахоўнікам, ён сам перазваніў. А дагэтуль не адказваў на званкі. Што цікава, ён вярнуў тэлефон толькі за грашовое ўзнагароджанне...**

— У кодэксе аб адміністрацыйных правапарушэннях ёсць артыкул «Прысваенне знойдзенай маёмасці». У вашым выпадку чалавек ві-

давочна ведаў, што мабільнік згублены, ён не адказваў на званкі, не выходзіў на сувязь. Паводле артыкула, яму пагражала папярэджанне альбо штраф у памерах 5 базавых велічынь. Але ж дзяўчына вырашыла разабрацца па-свойму... У гэтых выпадках трэба абавязкова звяртацца ў міліцыю. Будзе нашмат прасцей. З падобным мы сутыкаемся ўжо не першы год. І многія нясуць адказнасць. Нічога новага для нас у гэтым няма. У міліцыі ёсць свае напрацоўкі, якія дапамогуць знайсці мабільныя тэлефоны.

«НЕ ДЭМАНСТРУЙЦЕ ДАРАГІ ТЭЛЕФОН У КОЛЕ НЕЗНАЁМЫХ»

У міліцыі лічаць, што магчымасць страты гаджэта можна мінімізаваць, калі будзеш выконваць элементарныя правілы перасцярогі.

— Не трэба насіць сотавы тэлефон у незашпіленых кішэнях, навідавоку, — раіць Ігар Гатальскі. — Сумку заўжды трымайце пад увагай. Не пакідайце тэлефон у кішэнях пры здачы вопраткі ў гардэроб, на століках у рэстаранах, барах. І нават не трэба пакідаць яго на працоўным сталё, калі сыходзіце з кабінета ўсяго на некалькі хвілін. Гэта таксама тычыцца і аўтамабіляў. Не трэба доўга карыстацца тэлефонам вечарам ці ўначы на прыпынках, у транспарце. Не давайце званіць са свайго тэлефона незнаёмым. Матывуйце гэта тым, што ў вас, напрыклад, запазычанасць на балансе. Праінструктуйце па гэтым пытанні дзяцей. Бо менавіта яны найчасцей становяцца ахвярамі злачынцаў. Набытайце тэлефоны толькі ў спецыялізаваных крамах. Не купляйце іх на вуліцы ў незнаёмым грамадзян. Падобныя тэлефоны могуць аказвацца скрадзенымі. Пасля набыцця абавязкова захоўвайце гарантыйны талон і дакументы. А калі крадзжы не атрымалася пазбегнуць, адразу звярніцеся ў міліцыю. Пры рабаванні і разбоі важна як мага хутчэй дакладна, падрабязна паказаць месца і час здарэння, апісаць прыкметы рабаўнікоў, напрамак, куды збеглі, марку, колер тэлефона. Абавязкова скажыце нумар мабільнага. Паспрабуйце знайсці сведак. У тых, хто будзе настроены добрачыліва, запішыце кантактныя даныя. Магчыма, неўзабаве спатрэбяцца іх паказанні. Калі нічога не дапамагло, сведак няма, патрульных міліцыянераў — таксама, не засмучайцеся. Звярніцеся ў найбліжэйшы аддзел міліцыі. І чым хутчэй вы гэта зробіце, тым вышэйшая верагоднасць вяртання вашай маёмасці.

Тарас ШЧЫРЫ.

ХУТКА — МІЛІЦЭЙСКАЕ ДЭРЫ

Сёлета ўпершыню дзве каманды Міністэрства ўнутраных спраў прадстаўляюць ведамства ў найвышэйшай лізе чэмпіянату краіны па міні-футболе. І калі «Ахова-Дынама» — баец вопытны, гродзенскі УУС-«Дынама» толькі дэбютаваў сярод наймацнейшых. Карэспандэнт «Звязды» патэлефанаваў трэнерам каманд і пагутарыў з імі аб планах на сезон, айчынным зальным футболе, балельшчыках і ведамасным дэрбі.

Стаўка на беларусаў

У мінулым сезоне «ахоўнікі» выступілі нядрэнна: упершыню прабіліся ў плэй-оф першынства краіны і сталі пераможцамі чэмпіянату свету сярод паліцэйскіх, які прыходзіў у Галандыі. Неўзабаве яны паедуць адстоіваць тытул, а зараз праводзяць матчы першынства краіны. Размову з **Валерыем ЗЯРНЕНКАМ, трэнерам «Аховы-Дынама»**, мы распачалі з тэмы падрыхтоўкі да чэмпіянату краіны.

— Рыхтавацца да першынства пачалі са жніўня, — кажа трэнер. — Мы адны з апошніх выйшлі з адпачынку, але часу на трэніроўкі ў нас было дастаткова. Усю заплаваную працу мы выканалі. У чэмпіянаце правялі два матчы і ўсе з лідарамі — з мінскім «Дарожнікам» і «Лідсельмашам». На жаль, саступілі, але ў кожным з матчаў

раўніцтва стараецца ісці насустрач футбалістам і дазваляе прафесійна развівацца. Трэніруемся тройчы на тыдзень у спарт-комплексе МАПІДа. Калі трэба арганізаваць чацвёртую трэніроўку, ладзім яе ў сваёй зале. Яна крыху саступае стандартам міні-футбола, але нам яе магчымасцяў хапае.

— **Атрымліваецца, каманда толькі на палову прафесійная.**

— Так, менавіта да такой катэгорыі мы адносімся. Хаця гульцы выконваюць працу на футбольнай пляцоўцы, зарабляюць за гэта грошы. Калі адштурхоўвацца ад гэтага, я не магу сказаць, што мы толькі паўпрафесіяналы. Праўда, у нас ёсць цалкам прафесійныя клубы, дзе гуляюць футбалісты, якія спорт сумяшчаюць з працай, напрыклад Юрый Рабыка. Ён служыць у Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях, гуляе за віцебскі «Вітэн» і абараняе колеры зборнай Беларусі. Яго язык не павернецца назваць паўпрафесіяналам. І мне здаецца, ад гэтага тэрміну паступова трэба адыходзіць. Ён некарэктны.

— **Сярод балельшчыкаў пераважае актыў Дэпартамента аховы?**

— Менавіта. На матчы таксама прыходзяць сваёй гульцоў, сябры, знаёмыя. Актыўна падтрымліваюць нас і хлопцы з вучэбнага цэнтра Дэпартамента аховы. Некаторыя гульні збіралі больш за 200 гледачоў.

— **Многія каманды з вялікага футбола нават і гэтым пахваліцца не могуць.**

99,9 працэнта гульцоў «Аховы-Дынама» — супрацоўнікі міліцыі.

у нас былі шанцы на поспех. Не хапіла вопыту, майстэрства і шанцавання.

— **Якія задачы паставіла кіраўніцтва Дэпартамента аховы перад камандай? Выйсці ў плэй-оф?**

— Было б неразумна паніжаць задачы. Тым больш тады, калі мы ўжо ўдзельнічалі ў плэй-оф. Акрамя чэмпіянату, перад намі стаіць яшчэ некалькі задач. Мы размаўляем з вамі напярэдадні першынства свету па міні-футболе сярод паліцэйскіх, у якім мы летась перамаглі. Трэба, як мінімум, заваяваць любыя медалі, максімум — паўтарэнне пераможнага выніку.

— **А як камплектаваліся перад пачаткам чэмпіянату?**

— Мы робім стаўку толькі на сваіх хлопцаў. 99,9 працэнта нашых футбалістаў — супрацоўнікі міліцыі. І амаль усе з іх — нашы выхаванцы.

— **Дарэчы, цікавы факт. У нашым міні-футболе легіянераў з Украіны значна больш, чым у вялікім. У вашу каманду замежнікі не прасіліся?**

— Іх колькасць ужо зашкальвае! Калі б мы гулялі ў адкрытым чэмпіянаце краіны, пытанняў не было б, але ж мы ўдзельнічаем у першынстве незалежнай Беларусі. І нашым функцыянерам трэба ўсё ж такі вызначыцца, у якім турніры гуляем. Аднак я не магу сказаць, дрэнна гэта ці добра. Замежнікі ёсць амаль у кожнай камандзе, акрамя МАПІДа і нашай «Аховы-Дынама». Хаця сёлета перад падрыхтоўкай да чэмпіянату тэлефон літаральна награвалася ад прапаноў па расійскіх і ўкраінскіх легіянерах. Многія гатовы былі прыехаць да нас на прагляд. Але паколькі ў камплектаванні мы арыентуемся выключна на супрацоўнікаў міліцыі, ім даводзілася адмаўляць.

— **Амаль усе гульцы служаць у праваахоўных органах. І працуюць усе далёка не ў адну змену. Як атрымліваецца сабраць усіх разам на трэніроўцы?**

— Мы стараемся падстройвацца ледзь не пад кожнага. І з трэніровачнага працэсу хлопцы выпадаюць вельмі рэдка. Наша кі-

— Так, і я лічу, што за гэтую лічбу балельшчыкаў нам не сорамна.

— **Людзей на матчы вы ў тым ліку заклікаеце праз сваю групу ў сацыяльнай сетцы «ВКонтакте».**

— Пра сябе трэба заяўляць, каб цябе чулі і ведалі. І не трэба, дарэчы, раздзяляць вялікі і малы футбол. Мы не развіваемся асобна. Мы адно цэлае. Гэтыя гульні — аднаго поля ягады. У Еўропы многія футбольныя кар'еры пачынаюць з зальнага варыянта. І калі мы надалей будзем развівацца ў адным ключы з вялікім футбалам, новыя зорачкі з'явяцца і на паркеце, і на вялікіх палях.

— **Валерый, а якія ў вас чаканні ад гэтага чэмпіянату?**

— Кожны год перад лёсаваннем заўжды думаю аб тым, што прынясе нам новы сезон. Гэтым разам павінна быць цікава. Хаця б з той прычыны, што ў Беларусі гуляюць шмат легіянераў. Мяркую, барацьба за выхад у плэй-оф будзе жорсткай і бескампраміснай.

— **Матчы з гродзенскай камандай стануць для вас важнымі, асаблівымі?**

— Я не акцэнтую ўвагу толькі на адным саперніку. Кожны з іх для нас прынцыповы. Штотраз настройваемся на перамогу. Да матчаў з «Дынама» будзем рыхтавацца так, як гэта робім напярэдадні сустрэч з іншымі клубамі.

Амбіцёзны дэбютант

«Дынамаўцы» — навічок найвышэйшай лігі. Каманду на берагах Нёмана арганізавалі год таму, але яна нечакана для многіх вокаменна апынулася ў эліце беларускага міні-футбола. Пасля двух тураў на рахунку калектыву нічыя і паражэнне.

— Стварыць каманду мы вырашылі ў маі 2014 года, — узгадвае **Андрэй КОЗІЧ, галоўны трэнер УУС-«Дынама»**. —

З падобнай прапановай выступіў Вадзім Сіняўскі, начальнік упраўлення ўнутраных спраў Гродзенскага аблвыканкама. І першапачаткова каманда складалася з супрацоўнікаў Камітэта дзяржаўнай бяспекі, міліцыі, ратавальнікаў, часткова з цывільных. Мы знайшлі крыніцы фінансавання, атрымалі дазвол ад міністра ўнутраных спраў, узгаднілі фінансаванне з губернатарам і заявіліся ў першую лігу. Пospех, а мы занялі другое месца, у сумленнай барацьбе трапілі ў найвышэйшую лігу, нечаканасцю для нас не стаў. У складзе нашай каманды былі вопытныя футбалісты, якія гулялі на высокім узроўні.

— **Збіраецца пазмагацца за пуцёўку ў плэй-оф?**

— Найперш хочацца годна выглядаць на фоне сапернікаў. Але мы таксама жадваем пазмагацца за плэй-оф. Чаму б і не? Мы правялі даволі добрую перадсезонную падрыхтоўку. Зрабілі ўсё, што хацелі. І я ўпэўнены, што наша каманда падрыхтавана да ўдзелу ў найвышэйшай лізе. Праўда, правялі толькі дзве сустрэчы, і ацаніць свае магчымасці пакуль складана. Сезон пакажа, на што мы здатны. Трэніруемся па вечарах. Большасць хлопцаў паралельна працуе. Міліцыянеры за нас таксама гуляюць.

— **Але ёсць у вашым складзе і ўкраінец.**

— Іх у нас ужо два. Раней да нас прыйшоў даволі добры вараатар Яўген Змысла, які летась выступаў за «Нёман» з Бярозаўкі, а літаральна на днях, каб узмацніць атаку, падпісалі кантракт з Дзянісам Мазным — яшчэ адным украінцам. Што тычыцца самой каманды, яна ў нас вельмі маладая. Па гэтым паказчыку мы трэція ў чэмпіянаце, а стартавы склад у нас наогул самы малады.

— **Сярод ваших футбалістаў хапае тых, хто гуляў на рэспубліканскім узроўні ў вялікі футбол. Напрыклад, ёсць некалькі былых гульцоў мастоўскага «Нёмана».**

— Так, але многія з іх ужо даўно перакваліфікаваліся на зальны футбол, гулялі за каманду з Бярозаўкі. Што тычыцца вялікага футбола: у нас няма школы міні-футбола, і ўсе калісьці гулялі ў вялікі. Нехта перайшоў у «міні» пазней, нехта — раней.

— **Хто падтрымлівае вашу каманду?**

— Родныя гульцоў, а таксама супрацоўнікі міліцыі. У Гродне наогул вельмі любяць міні-футбол. І вельмі добра, што мы прывезлі сюды гэты від спорту. Раней свае каманды з'явіліся ў Лідзе і Бярозаўцы, а цяпер яна ёсць у абласным цэнтры. Гульнявая зала спарткомплекса «Вікторыя», дзе мы прымаем сапернікаў, можа змясціць адначасова 360 чалавек. На нашай першай гульні было 250 чалавек, на другой — 300. Мяркую, калі будзем перамагаць, залу цалкам запоўняць заўзятары.

— **Узровень новых для сябе спаборніцтваў ужо адчулі?**

УУС-«Дынама» пазмагаецца за пуцёўку ў плэй-оф.

— Моц адчуваецца. У чэмпіянаце гуляюць больш за 30 украінскіх легіянераў даволі высокага ўзроўню. Наша першынства, безумоўна, расце.

— **Матчы з «Аховай-Дынама» чакаеце з нецярпеннем?**

— Гэта будучы проста цікавыя сустрэчы. Па вялікім рахунку, стваральнікам гэтых каманд з'яўляецца Вадзім Сіняўскі, былы кіраўнік Дэпартамента аховы, які зараз узначальвае УУС Гродзенскага аблвыканкама. З гэтай камандай у нас сяброўскія стасункі. Мне падаецца, будучы добрыя матчы без злых намераў. Дарэчы, першы паядынак адбудзецца ў снежні. Ён стане апошнім матчам першага круга.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by

■ Навіны 102

РАЗВІТАЛІСЯ СА ЗБРОЯЙ

За пяць дзён, на працягу якіх праходзіла комплекснае мерапрыемства «Арсенал», праваахоўнікі завялі 30 крымінальных спраў за незаконнае захоўванне зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў.

Як паведаміў Канстанцін Шалькевіч, начальнік упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў Міністэрства ўнутраных спраў, падчас «Арсенала» міліцыянеры правяралі ў тым ліку ўладальнікаў зарэгістраванай зброі, а таксама тых, хто звязаны з незаконным абарачэннем зброі, выбуховых прылад, боепрыпасаў.

У выніку акцыі супрацоўнікі органаў унутраных спраў канфіскавалі 297 адзінак незарэгістраванай зброі (127 агнястрэльнай, пераважна гладкаствольных паляўнічых стрэльбаў савецкай вытворчасці), а таксам звыш 8 тысяч боепрыпасаў разнастайнага калібру, абсяшкодзілі больш за 500 выбуховых прылад.

Пры гэтым вызначыўся жыхар вёскі Прылукі, што ў Карэліцкім раёне. Міліцыянеры выявілі ў яго... нямецкі карабін, дзве вінтоўкі «Мосіна», кулямёт «MG-42», 143 патроны, дэтанатар снарада, дзве сапёрныя шашкі і шмат чаго іншага. На наступны дзень супрацоўнікі Стаўбцоўскага РУУС знайшлі ў падвале жыллага дома ў Новым Свержані абрэз гладкаствольнай паляўнічай стрэльбы «ІЖ». Заведзена крымінальная справа.

Дарэчы, нядрэнна спрацавала прафілактыка. У выніку яе ў органы ўнутраных спраў добраахвотна здалі 451 адзінку незарэгістраванай зброі, 289 — зарэгістраванай, а таксама звыш 16 тысяч боепрыпасаў. Напрыклад, жыхарка Крычаўскага раёна аддала праваахоўнікам дзве гладкаствольныя стрэльбы, што знайшла ў падвале свайго дома, а жыхар Ашмяншчыны выдаў міліцыі таксама паляўнічае ружжо, якое знайшоў пры разборы згарэлага дома.

Варта дадаць, што асобы, якія добраахвотна здалі зброю і боепрыпасы, што захоўваліся незаконна, ад крымінальнай і адміністрацыйнай адказнасці вызваляюцца.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by

АЎТО ЗНАЙШЛІ ЦЯГАМ СУТАК

У Фрунзенскае РУУС сталіцы паступіла заява аб зgone аўтамашыны «Фольксваген Гольф», якая была прыпаркавана на стаянцы аўтамайкі па вуліцы Шаранговіча. Як устанавілі супрацоўнікі крымінальнага вышуку, работнік апошняй і меў дачыненне да знікнення аўто.

27-гадовы грамадзянін пасля заканчэння рабочай змены, «заклаўшы за каўнер», вырашыў паехаць дадому на адной з машын, пакінутых кліентамі на мыйцы. Для гэтага работнік вярнуўся на месца працы, разбіў шкло ў акне мыйкі, падняў ралеты і трапіў у памяшканне.

Там ён адключыў камеры відэаназірання і ў пакоі, дзе захоўваліся ключы ад аўтамабіляў, прыхапіў адзін з іх. На вуліцы мыйшчык знайшоў «Фольксваген Гольф», да якога падышоў скрадзены ключ, завёў яго і накіраваўся дадому — у Слуцкі раён. Цягам сутак аператывнікі ўстанавілі месцазнаходжанне зламшчыка і затрымалі яго. Аўтамабіль вернуты гаспадару.

Грамадзяніну пагражае абмежаванне волі тэрмінам ад двух да пяці гадоў ці пазбаўленне свабоды тэрмінам да пяці гадоў.

КВАТЭРНАЕ ПЫТАННЕ «ВЫРАШЫЛА» НАЖОМ

Па падазрэнні ў забойстве свайго брата супрацоўнікі крымінальнага вышуку Ленінскага РУУС сталіцы затрымалі 39-гадовую мінчанку. Як было ўстаноўлена, жанчына падчас сваркі нанесла мужчыне некалькі ўдараў кухонным нажом у грудную клетку.

Брат і сястра сумесна бавілі час за бутэлькай у чатырохпакаёвай кватэры, што, дарэчы, здаралася ўжо не першы раз — жыллё насіла рэпутацыю прытона. Гэтыя «святые жыццзя» перыядычна суправоджаліся канфліктамі. На гэты раз яго прычынай паміж роднымі людзьмі стала кватэрнае пытанне. У выніку ад атрыманых нажавых раненняў мужчына сканаў.

На момант злачынства ў кватэры знаходзіліся пляменнік і знаёмыя пацярпелага, якія і выклікалі «хуткую дапамогу». Сястра ж паспяхалася збегчы з кватэры. Яе менш чым праз суткі міліцыянеры знайшлі ў кватэры знаёмых. Дарэчы, і жанчына, і яе прыяцелі злоўжывалі алкаголем і наркотыкамі. Падазраваная была раней судзіма за крадзяжы і незаконныя дзеянні з наркотыкамі. Ёй пагражае да 15 гадоў пазбаўлення волі.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

Тел. 8(017)203-65-80
Наблюдательный совет ОАО «Управление механизации № 91»

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

■ Любіць Беларусь!

ПОЛЬКА ПАД «БЯСЕДУ»

У Магілёве заслужаны калектыў закідалі кветкамі

Народных любімцаў, удзельнікаў акцыі тэлеканала «Беларусь 3» Белтэлерадыёкампаніі і грамадскага аб'яднання «Белая Русь», якая праходзіць па Беларусі пры падтрымцы Выдавецкага дома «Звязда», у Магілёве сустракалі па сямейнаму цёпла. Сярод таленавітых выканаўцаў праслаўленага калектыву Беларусі шмат ураджэнцаў Магілёўскай вобласці. У тым ліку і яго яскравая салістка Таццяна Лазоўская.

Яркія самабытныя касцюмы, добрыя галасы, папулярны рэпертуар — гэтыя складнікі вабілі найбольш за ўсё. Тое, што на канцэрт гэтага калектыву прыйшлі яго адданыя слухачы, было відаць адразу. Артыстаў называлі па імёнах, нават ведалі, адкуль яны родам. З задавальненнем прымалі ад актывістаў арганізацыі «Белая Русь» сяжкі з лагатыпамі арганізатараў праекта. І ўсім сваім выглядам дэманстравалі дачыненне да акцыі, якая займаецца папулярызаваннем каштоўнасцей нацыянальнай культуры, беларускай мовы, песеннай творчасці.

— Я вельмі рада, што трапіла на гэты канцэрт, — прызналася магіляўчанка Святлана Прылужная. — Сама я з вёскі, і ўсё тое, пра што спявае гэты калектыў, вельмі блізкае майму сэрцу. Калі чуеш іх, пачуцці б'юць цераз край. І як бы гэта пафасна ні гучала, адчуваеш сваю прыналежнасць да народа, да нашых агульных каранёў.

«Нашы артысты — практычна ўсе выхадцы з вёскі. Яны прыходзяць у калектыў і прыносяць песні з той мясцовасці, дзе яны нарадзіліся. З малаком маці яны ўвабралі гэты дух, пах збажыны і кветак».

«Бяседа» — калектыў, які не мае патрэбы ў прадстаўленні. Ён, лаўрэат і ўдзельнік шматлікіх міжнародных фальклорных фестываляў, з поспехам прадстаўляе нашу культуру і песенныя традыцыі за мяжой, без яго не абыходзяцца значныя беларускія святы.

— Мы рады завітаць у Магілёўскую вобласць, спяваць для яе жыхароў беларускія, славянскія песні і дарыць добры настрой. Мы ганарымся тым, што жывём у квітнеючай Беларусі, — **мастацкі кіраўнік, кампазітар, лаўрэат дзяржаўнай прэміі, народны артыст Беларусі Леанід ЗАХЛЕЎНЫ** не скупіўся на добрыя словы ў адрас прыхільнікаў ансамбля «Бяседа». — Пасля кожнага канцэрта да нас падыходзяць людзі і дзякуюць. Бабулькі кажуць: «Вы нам жыццё прадоўжылі на 10 гадоў, я нават памаладзела». Наша праграма светлая, святочная, з бадзёрасцю і, што самае галоўнае, на беларускай мове. Іншых адчуванняў і быццё не можа. Мы жадаем, каб ва ўсіх пасля нашых сустрэч свяціліся сэрцы і твары. Каб людзі прыйшлі, адпачылі і сказалі, што гэта дапамагае і ў жыцці.

Наколькі калектыў запатрабаваны, сведчыць тое, што ў студзені ён будзе адзначаць 25-годдзе. «У нас беларуская народная песня жывая, мы нічога ў ёй не мяняем, проста апранаем у прыгожае музычнае афармленне, каб людзі разумеілі, што гэта жамчужына нашай беларускай творчасці, — дзяліўся сакрэтам даўгалецця ансамбля Леанід Захлеўны. — У Мінску штогод адбываецца каля 8 нашых канцэртаў. Прычым касавых, на якія чалавек прыходзіць і плаціць за талент нашых артыстаў рублём. І на іх вельмі шмат моладзі. Яны з задавальненнем спяваюць пад нашу музыку і танцуюць. Маладыя людзі разумеюць, што беларуская мова і беларуская песня з'яўляюцца адным з асноўных складнікаў нашага менталітэту».

У Магілёўскай вобласці «Бяседа» праехала з турам па трох гарадах — Шклове, Магілёве і Бабруйску. Леанід Захлеўны

За паўгадзіны да пачатку канцэрта яна размаўляла са сваімі прыхільнікамі ў фэе Палаца культуры вобласці і раздавала аўтографы. «Заўсёды вельмі прыемна выступаць перад землякамі, — шчыра прызналася яна. — Гэта самыя адданыя слухачы, вельмі шчодрыя на эмоцыі. Наогул, прыемна адчуваць, што народная песня сёння карыстаецца такім попытам, што людзі адгукаюцца на яе ўсім сваім сэрцам».

ўзгадаў, як цёпла некалькі гадоў таму жыхары Шклова прымалі ансамбль, канцэрт тады адбыўся пад адкрытым небам. Людзі падпівалі, дарылі кветкі, дзякавалі за тое, што ім зрабілі свята. На гэты раз артыстаў сустракалі тут як даўніх добрых сяброў. «Адзін малады чалавек на працягу канцэрта Таццяне Лазоўскай тройчы дарыў кветкі, — адзначыў маэстра. — Гэта не толькі самая вялікая адзнака для артыста, але і прыклад таго, што яго справа патрэбна людзям. Мы вельмі ўдзячны нашым слухачам, усюды, куды мы пр'язджаем, сустракаем нашых сяброў, сваіх прыхільнікаў. А ўсіх нас аб'ядноўвае любоў да беларускай песні, да беларускай зямлі».

Леанід ЗАХЛЕЎНЫ ў захваленні ад сваіх таленавітых выканаўцаў.

Арганізатары паклапаціліся, каб ніводны канцэрт не быў падобны да іншага. У Магілёўскай вобласці, напрыклад, саліравалі ўраджэнцы шчодрога на таленты краю — Таццяна Лазоўская, Юлія Саўчанка, гарманіст з Горацкага раёна Ігар Міхалькоў. У свой час у Магілёўскім вучылішчы культуры вучылася і салістка ансамбля Святлана Суседчык. «Мы ўсюды падкрэсліваем, што гэта вашы салісты, вашы землякі, і мы імі ганарымся, — кажа Леанід Захлеўны. — Нашы артысты — практычна ўсе выхадцы з вёскі. Яны прыходзяць у калектыў і прыносяць песні з той мясцовасці, дзе нарадзіліся. З малаком маці яны ўвабралі гэты дух, пах збажыны і кветак».

Гледачоў доўга не трэба было разагравачь. Амаль усе песні вядомы кожнаму з дзяцінства, бо ніводнае хатняе свята не абыходзіцца без усенародна любімых «Чаркі на пасашок», «Марусі», «Хлеб ды соль». А ад віртуозных перабораў на гармоніку Міколы Алешкі ногі самі прасіліся ў скокі. Пасля кожнай песні артыстам неслі на сцэну ахапкі кветак. І не трэба было доўга запрашаць патанцаваць пад гукі знакамітай полькі. Самыя смелыя нават падымаліся на сцэну. Ну, а падпівалі артыстам, напэўна, амаль усе ў зале.

— Я некалькі разоў слухала гэты ансамбль — мне ён вельмі падабаецца, — падзялілася эмоцыямі **намеснік старшыні**

Гармонік у руках Міколы АЛЕШКІ быў нібы жывы.

Магілёўскага гарадскога Савета дэпутатаў Зінаіда ПЯНЬКОВА. — Па-першае, яны шмат пяюць на нашай роднай мове. Па-другое, калектыў мае неверагодную здольнасць з паўабароту «заводзіць» залу. Артысты вельмі тэмпераментныя, энергічныя. Гледзячы на іх, немагчыма не прытанцоўваць. Гэты калектыў, які ніякі іншы, адлюстроўвае нашу сутнасць. Таму, напэўна, і месцаў у зале не хапае. Я сама назірала, як людзі падыходзілі і прасіліся прапусціць іх на канцэрт. Казалі, што квіткоў не хапіла, а ўбачыць вельмі хочацца.

— Білеты на канцэрт раскупілі яшчэ за тры тыдні да яго, — прызнаецца **дырэктар Палаца культуры вобласці Вольга УЛАСАВА.** — Нам званілі да апошняга дня, прасілі знайсці лішні квіток. Яно і не дзіўна, напэмак, у якім працуе калектыў, вельмі блізкай народу. Таму такая цікавасць і жывы водгук.

— Гэты калектыў раскрывае нашу беларускую душу, — адзначыў **начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Магілёўскага аблвыканкама Анатоль СІНКАВЕЦ.** — Артысты падкупляюць сваёй шчырасцю і самааддачай. І асабліва прыемна, што касцяк калектыву — нашы землякі з Быхаўскага, Асіповіцкага раёнаў. Як мы можам не ганарыцца такім прыгожым суквеццем? Людзі ішлі на канцэрт з задавальненнем. І аншлагі ў Шклове, Магілёве і Бабруйску не вынік нейкіх там адміністрацыйных намаганняў, а менавіта народнай любові. Леанід Захлеўны наогул пастаянны госць на ўсіх нашых фестывалях. І, што самае прыемнае і ганаровае для нас, не перастае знаходзіць на Магілёўшчыне ўсё новае і новыя таленты.

Не падвалі магіляўчане і з веданнем беларускай мовы. На пачатку канцэрта вядучая праграмы «Размаўляем па-беларуску» на тэлеканале «Беларусь 3» Алена Трацэнка правяла невялічкую віктарыну. З усімі трыма заданнямі запрошаныя на сцэну слухачкі справіліся на выдатна, нават не памыліліся ні разу. І трэба было бачыць, наколькі актыўна дапамагала ім зала. Абедзве каманды атрымалі ў падарунак кнігі беларускіх аўтараў на роднай мове.

Завадная музыка, шчырыя тэксты, прыгожае беларускае слова — канцэрт праляцеў як адно імгненне. Сваю любоў да народнай песні, да роднага краю гледачы дэманстравалі праз апладзіраванне стоячы.

— Акцыя для нас незвычайная, мы ўдзячны Белтэлерадыёкампаніі і грамадскай арганізацыі «Белая Русь», што абралі для гэтага нас, — прызнаваўся Леанід Захлеўны. — У нас амаль уся праграма складзена на беларускай мове, шмат песень адлюстроўвае пачуцці народа да Беларусі. Мы імкнёмся далучыць нашых слухачоў да вытокаў народных песень, каб усе разумеілі, што мы значная, прыгожая, таленавітая нацыя».

Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара.
zigulya@zviazda.by

СА «ЗВЯЗДОЮ» — СПАДРУЧНЕЙ!

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на IV квартал або II паўгоддзе 2015 года, запаўняйце картку ўдзельніка, выразайце і дасылайце

ДА 14 КАСТРЫЧНІКА 2015 ГОДА

ў рэдакцыю на адрас:

220013, г. Мінск, вул. Б.Хмяльніцкага, 10А.

Сярод падпісчыкаў 15.10.2015 года будзе разыграны 7 прасаў Bosch і суперпрыз — пральная машына LG. Вынікі апублікуюць у газеце «Звязда» да 25.10.2015 г.

Прызы можна будзе атрымаць у рэдакцыі па 31.12.2015 г. пры падачы квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на IV квартал або II паўгоддзе 2015 г. і пашпарта.

Пасля 31 снежня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца. Умовы рэкламнай гульні «Са «Звяздою» — спадручней!» чытайце ў нумары 174 газеты «Звязда» ад 11.09.2015 г.

Тэлефон для даведак (017) 284 44 04.
ТЭРМІН ПРАВЯДЗЕННЯ ГУЛЬНІ — З 12.09.2015 ПА 31.12.2015.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 2619 ад 11.09.2015, выдадзена Міністэрствам гандлю Рэспублікі Беларусь

**ПРАЛЬНАЯ
МАШЫНА LG**

КАБ НЕ СУМАВАЦЬ У ЛІСТАПАДЗЕ

Вы не забыліся, што ідзе падпіска на IV квартал. Наперадзе самыя самотныя доўгія вечары, а хто дапаможа іх правесці нясумна і цікава, як не любімая газета? Мы пастараемся, каб вам штодня было што пачытаць, абмеркаваць з блізкімі, над чым задумацца. Цёплая коўдра, гарачая гарбата і газета, якая не дае нудзіцца, — што яшчэ патрэбна ў ранніх прыцемках лістапада?

Заставайцеся з намі — будзе цікава!

Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на IV квартал 2015 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку

Падпіска аформлена і аплачана ў

(адрэзанне сувязі)

на IV кв. 2015 года

Жатні адрас і тэлефон
(абавязкова)

(індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

ЖУПАН НА ШВАГЕРЦЫ

Штотыдзень у эфіры тэлеканала «Беларусь 3» гульня «Размаўляем па-беларуску». Для таго, каб стаць яе ўдзельнікамі, неабходна зайсці на сайт tvrugomel.by або 3belarus.by і праз банер «Размаўляем па-беларуску» запоўніць заяўку на каманду з трох чалавек. Ну, а праверыць сваё веданне роднай мовы пасля таго, як праграма выйшла ў эфір, можна з дапамогай «Звязды». Ці ведалі вы, што:

Ачуняць — паправіцца пасля хваробы; ажыць. «Лялькевіч пры добрым доглядзе хутка ачуняў, раны яго гайліся, як ад жывой вады», — чытаем у Івана Шамякіна.

Пацяробкі — адходы, якія застаюцца пасля ачысткі чаго-небудзь. Бульбяныя пацяробкі.

Швагёрка — сястра жонкі. Здалёк, як з-за сцяны, далятаў да Рыгора голас швагеркі.

Жупан — даўнейшае верхняе мужчынскае і жаночае адзенне. «А потым важна расшпіляе зялёны вышыты жупан», — пісаў Якуб Колас.

Муляр — рабочы, які будзе што-небудзь з каменю або цэглы. Муляр з цэглы дом кладзе.

Смажыць — гатаваць на агні мяса, рыбу, грыбы. Раскладалі вялікі агонь, на ражнах смажылі сала.

Запісаць на лбе — цвёрда, назаўсёды запомніць. Беларускія аналагі — наматаць на вус, завяззаць вузлачок. Рускі — *зарубить на носу*.

Запраўляць арапа — знарок уводзіць у зман, падманваць каго-небудзь. Беларусы ў такім выпадку яшчэ скажучь: абводзіць вакол пальца, вадзіць за нос. Рускія — *вести за лапшу*. Фразеалагізм паходзіць з жаргону карцёжнікаў, дзе слова «арап» атаясамлівалася з ашуканствам, а сам выраз першапачаткова ўжываўся са значэннем «не заплаціць долі ўдзельнікам шулерскай гульні».

Чарговыя выпускі тэлевіктарыны гледзіце ў эфіры «Беларусь 3» раніцай кожную суботу.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
astashkevich@vziazda.by

«БЕЛАРУСЬ XXI» — ЦЯПЕР У ЭФІРЫ Ў НОВЫ ЧАС

З 28 верасня цыкл **хранікальна-дакументальных фільмаў Агенцтва тэленавін Белтэлерадыёкампаніі «Беларусь XXI» будзе выходзіць на тэлеканалах «Беларусь 1» і «Беларусь 24» як асобны праект.**

З панядзелка па суботу адразу пасля праграмы «Панарама» глядачы змогуць убачыць дзевяць арыгінальных серый праекта. Завяршалны — дзясяты выпуск — выйдзе ў рамках інфармацыйна-аналітычнай праграмы «Галоўны эфір» у нядзелю, 4 кастрычніка.

Напомнім, што праект «Беларусь XXI» стартаваў у тэлеэфіры 2 жніўня напярэдадні новага тэлевізійнага сезона 2015-2016 і ў рамках праграмы «Галоўны эфір» глядачы убачылі ўжо 7 выпускаў цыкла. Як адзначаюць яго аўтары, «Беларусь XXI» — гэта спроба ўспомніць, якой была наша краіна ў 90-я гады, з якіх пазіцый давалася стартаваць маладой дзяржаве. Праект пабудаваны на візуальным успрыманні, таму ў фільмах прадстаўлена шмат архіўнага відэа.

Не прапусціце магчымасць перагледзець старонкі мінулага разам з камандай журналістаў АТН.

Алена ДРАПКО.
drapko@vziazda.by

10 ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

ПАНЯДЗЕЛАК, 28 ВЕРАСНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.55 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.40, 23.35 Зона Х.
9.10 Галоўны эфір.
10.05 Клуб рэдактараў.
10.45, 20.00 Серыял «Бацька Мацвей».
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.45, 0.25 Камедыя «Закаханы і бяззбройны».
13.40, 15.50 Меладрама «Я не змагу цябе забыць».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
17.35 Беларуская часінка.
19.20 Арэна.
21.00 Панарама.
21.45 Беларусь XXI.
22.05 Серыял «След».
0.10 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Тэлераніца.
9.00, 10.00, 21.05 Тэлебарометр.
9.05 «Арол і рэшка. Шопінг». Стайл-шоу.
10.35 Анімацыйны фільм «Сцюарт Літл 2».
12.10, 17.55 Дэтэктыў «Выпадковы сведка». Заключная серыя.
13.15 Дэтэктыў «Метад Фрэйда».
15.15 Фільм-катастрофа «Пасля нашай эры».
17.00 «Перазагрузка». Маладзёжнае ток-шоу.
19.05 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
20.55 Хачу ў тэлевізар!
21.10 «Экстрасэнсы-дэтэктывы».
22.05 КЕНА.
22.10 Серыял «Косці».
23.05 Рэпарцёр.
23.55 Трылер «Прывіды».
0.50 Серыял «Як я сустрэў вашу маму».

ВТВ ВТВ

6.00 «PLAY».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30, 14.30, 4.00 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».
8.00, 17.30, 0.00 Скетч-шоу «6 кадраў».
8.30 Серыял «Вароніны».
9.00 Рэаліці-шоу «Жанаты з першага погляду».
10.00, 19.00 Серыял «Месяц».
11.00 Камедыя «Бандыткі».
13.00 «Ералаш».
13.30, 20.00 Серыял «Апошні з Магіян».
15.00, 3.00 Рэаліці-шоу «Ты нам падыходзіш».
16.00 Серыял «Навіны».
17.00, 4.30 «Лаві момант».
18.00, 23.30 Серыял «Анжэліка».
19.00 Серыял «Месяц».
21.10 Камедыя «Фантамас».
0.30, 5.30 «Дурні і дарогі».
1.00 Серыял «90210: Новае пакаленне».
5.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».

КУЛЬТУРА

7.00 «Еўраныюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Навіны культуры.
10.15, 1.40 «Наглядальнік».
11.15, 22.35 «Сага пра Фарсайтаў». Серыял.
12.10 «Лясны дух». Дак. фільм.
12.20 «Лінія жыцця». Канстанцін Хабенскі.
13.15 Успамінаючы Льва Дурава. «Месцамі быў поўны сад». Маст. фільм.
15.10 Гістарычнае падарожжа Івана Талстога. «У талстоўскіх люстэрках. Залаты ключык». Фільм 1-ы.
15.35 «Простая гісторыя». Маст. фільм.
17.05 «Ключ да сэнсу. Иван Сечанаў». Дак. фільм.
17.30 А. Даргамыжскі. «Русалка». Канцэртнае выкананне оперы.
19.05 «Гюстаў Курбэ». Дак. фільм.
19.15 «Добрай ночы, малыя!»

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.20 «Дабрананак».
7.50, 11.35, 14.10, 18.05, 23.50 «Калейдаскоп».
8.00, 18.20, 0.05 «Размовы пра духоўнае».
8.15 «Цены знікаюць апоўдні». Драма, заключная серыя.
9.15 Хіт-парад «Сто песень для Беларусі».
10.10 «Наперад у мінулае».
10.35, 21.05 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
11.10 Вандроўка з «Бяседай». Магілёўская вобласць.
11.50 «Неадкрытыя астравы». Маст. фільм.
12.50 М/ф.
13.05 «Справы фамільныя». «Каралі шкла». Пра гісторыю шклозавода «Нёман».
13.30 «Застылая музыка Лангбарда». Дак. фільм.
14.25 «Чакай мяне». Драма.
15.50 «Нябачны фронт». Георгій Жукаў.
16.35 «Майскія зоркі». Драма.
18.30 «Каханне?...» Меладрама.
19.10 «Ночевала тучка золотая...» Драма.
20.45 «Калыханка».
21.35 «Свет Караткевіча». Дак. фільм.
22.05 «Хрыстос прызямліўся ў Гародні». Маст. фільм.
23.25 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.10, 7.45, 0.50 PRO спорт. Навіны.
7.25 Спорт-мікс.
8.00, 13.30 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань.
12.00 Валејбол. Чэмпіят Еўропы. Жанчыны. Групавы этап. Расія — Беларусь.
17.30 Авертайм.
17.55 Валејбол. Чэмпіят Еўропы. Жанчыны. Групавы этап. Беларусь — Балгарыя.

НОВАЛЬГІЯ НАСТАЛЬГІЯ

6.00, 0.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1979. Паўтор ад 2009 года.
7.30 Фільм-канцэрт «Діскажэй». 1987 год.
9.00 «Быў час». Ад 28.09.2009 года.
10.00, 16.00 Маст. фільм «Новыя прыгоды Янкі пры двары караля Артура».
11.10, 12.40, 14.10, 14.55, 17.15, 19.05, 20.25, 21.40, 23.00, 1.05, 3.40, 5.00 Музычная настальгія.
12.00 «Акулы пярэ». Канстанцін Кінчаў. 1995 год.
13.20 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...». А. Шырвінд, М. Дзяржавін.
14.50 М/ф «Прыгоды малога Гіпапо».
18.00 «СевАлогія» з Севам Наўгародцавым. «Аляксандр Гадуюн», 2005 год.
19.15 Маст. фільм «Кожны веча пасля працы».
20.35 М/ф «Высокая горка».
21.00, 3.00 «Мінулы час».
22.00 «Народжаныя ў СССР».
1.20 Маст. фільм «Жанчыны жартуюць сур'ёзна».
2.45 М/ф «Пра парася, якое ўмела гуляць у шашкі».
4.00 «Колба часу».

EUROSPORT

4.00, 11.15, 22.00 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
4.30, 12.15, 14.45, 16.00, 19.00, 2.30 Футбол. Чэмпіят MLS. 30-ты тур.

20.05 Час футбола.
20.55 Футбол. Чэмпіят Англіі. Агляд тура.
21.55 Футбол. Чэмпіят Англіі. «Вэст Бромвіч» — «Эвертан».
23.55 Еўрапейскі покерны тур.

АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 Контурсы.
10.00 «Жыць здорава!»
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прыгавор».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.10 «Сам-насам з усімі».
15.05, 16.20 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!»
18.20 «Адваротны адлік».
«Беларускі вердыкт. Сябры і ворагі Фрыца Шменкеля».
18.55 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.05 «Справа прынцыпу».
22.15 «Легенды пра Гогу». Да 100-годдзя Георгія Таўстанова.
23.15 Адборачны этап чэмпіянату свету па брэйк-дансе «Battle of Year».
1.00 Начныя навіны.

СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30 «Тыдзень».
9.25 «Вялікае снеданне».
10.05 «Далёкія сваякі».
10.40 «Салдаты 10». Серыял.
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!».
13.50 «Ежа багоў».
14.45 «Такі лёс».
15.35 «Дакументальны праект»: «Прагнасць».
16.50 «Вялікі горад».
17.35 «Званая вячэра».

8.00, 13.15, 23.00 Тэніс. АТР Tour. St. Petersburg Open. Фінал.
9.30 Аўтаспорт. Падзеі выхадных.
9.45, 17.30, 1.00 Аўтаспорт. Сушветная серыя WTCC.
21.45 WATTS!
0.00, 0.55 Футбол. Еўрагалы.
0.05 Футбол. MLS. Лепшыя моманты.
0.30 Футбол. Веліч футбола.

КОМЕДИЯ КАМЕДИЯ

6.00, 9.45, 3.10 Серыял «Кёрсі».
6.40 Меладрама «Ажанюся з першай сустрэчнай».
8.10 Камедыя «Вучань Дзюкабю».
10.30 Камедыя «Астэрыкс на Алімпійскіх гульнях».
12.25 Камедыя «Канікулы Дзюкабю».
14.00, 14.45, 15.25 «Камедыянты (Шоу)».
14.25, 15.10, 20.00, 22.50, 0.55, 5.40 Скетчком «Паміж намі».
16.00 Камедыя «Елкі».
17.30, 22.00 Серыял «Пакетная здзелка».
18.20 Камедыя «Увесь я».
20.20 Меладрама «Пастка для нявесты».
23.10 Камедыя «Пазнаёмца з Уолі Спарксам».
1.15 Камедыя «Мытня дае дабро».
4.00 Камедыя «Усё ўключана 2».

ТВБЗ

6.00 М/ф.
7.55 «Доктар І...»
8.25, 19.00, 1.20 «Забароненае каханне». Серыял.
9.55, 3.35 «Судовыя страсці». Дак. серыял.
10.45, 4.20 «Па справах няпоўнагадовых». Дак. серыял.
11.40 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.35 «Сакрэты экстрасэнсаў». Дак. серыял.
13.30 Маст. фільм «Фота на дакументы».
15.15, 2.50 «Нераскрытыя тайны».

18.35 «Самыя шакіруючыя гіпотэзы»: «Як нас вучаць Радзіму любіць».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 «Ваенная тайна».
23.00 «Тыдзень спорту».
23.30 Маст. фільм «Прыгажуня з трушчоб».
1.25 «Дакументальны праект»: «Па загадзе багоў».

МІР

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Беларусь сёння».
9.30, 1.15 Маст. фільм «Камета».
10.55 Маст. фільм «Восеньскі марафон».
13.00, 16.00, 19.00, 23.10 Навіны (бягучы радок).
13.20, 4.25 Серыял «Жаданая».
16.20 Дак. серыял «Іншы свет».
16.50 Дак. серыял «Зямля. Тэрыторыя загадак».
17.20 Серыял «Маўклівы сведка».
19.25 Серыял «Скліфасоўскі».
22.05 Галоўная тэма.
22.15 Ток-шоу «Слова за слова».
23.25 Маст. фільм «Дом на абочыне».
2.40 Дак. серыял «Давайце разбярэмся!».
3.35 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».

БЕЛАРУСЬ РТР РТР—БЕЛАРУСЬ

7.00 «Раніца Расіі».
10.00 «Карціна свету».
10.55 Надвор'е на тыдзень.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 Ток-шоу «Што адбываецца».
12.35 «Уся Расія».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Тайны следства».
19.10, 20.55 Серыял «Скліфасоўскі».

16.10 «Шчырая гутарка».
17.10 «Гульні з прывідамі». Дак. фільм.
18.00 «Тайны следства». Серыял.
20.50, 0.35 «Дарога на востраў Пасхі». Серыял.
21.50 «Мар'ін гай». Серыял.
22.50 «Часова даступны».
23.45 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

TV 1000 ТБ1000

6.00 Меладрама «А вось і Полі!».
7.40 Меладрама «Іспанская-англійская».
10.00 М/ф «Воблачна, магчымы ападкі ў выглядзе фрыкадзлек».
11.40 Драма «Магія слоў: Гісторыя Дж. К. Роўлінг».
13.20 Баявік «Быць Флінам».
15.10 Меладрама «Гісторыя пра нас».
16.45 Драма «Мяжа рызык».
18.30 Камедыя «Настаўнік англійскай».
20.00 Драма «Выжывуць толькі палюбоўнікі».
22.00 Драма «Мех: Уяўны партрэт Дыяны Арбус».
0.00 Драма «Я — Сэм».
2.10 Трагікаедыя «Кірмаш ганарыстасці».
4.25 Камедыя «Дом Хэмінгуэй».

РУССКОЕ КИНО TV 1000 ТБ1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 Фантастыка «Паляўнічы».
13.25 Камедыя «Сезон цудаў».
15.00 Драма «Кіно пра Аляксеева».
16.35 Драма «Мужчынскі сезон: акасамітная рэвалюцыя».
18.30 Драма «Гадзіна пік».
20.20 Меладрама «Марафон».
22.05 Камедыя «Спакаваныя».
23.40 Меладрама «Яшчэ адзін год».
1.30 Камедыя «Алімпійская вёска».
3.00 Трагікаедыя «Бакенбарды».
4.45 Трылер «Апошні ўік-энд».

22.00, 23.10 Серыял «Непрыдуманая жыццё».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніцай».
7.10, 8.05 Серыял «Ляснік».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.05 «Раніца з Юліяй Высоцкай».
10.20 Серыял «Вяртанне Мухтара. Новыя серыі».
12.00 «Суд прысяжных».
13.15 «Суд прысяжных. Канчатковы вердыкт».
14.20 Агляд. Надзвычайнае здарэнне.
14.35 «Ядзім дома».
15.05 «Лаліта».
16.20 Серыял «Ліцейны, 4».
17.55 «Гаворым і паказваем». Ток-шоу.
19.40 Серыял «Вуліцы разбітых ліхтароў».
21.20 Баявік «Крэмень».
23.10 «Анатомія дня».
23.50 Серыял «Знакі лёсу-3».

8 КАНАЛ

7.00, 14.05, 19.50, 21.00, 23.25 «Надвор'е».
7.05, 16.00 Мультипарад.
7.35, 19.55 Серыял «Нараджэнне мафіі».
8.20 Баявік «Жалезны чалавек».
10.30, 18.25 «Аналітычная праграма».
10.40 Драма «Праклён залатой кветкі».
12.35 «Кінаблагнот».
12.45, 13.50, 15.45, 16.50, 18.35, 19.35, 20.55 «Хатняя крама».
13.00 Серыял «Флэш».
14.10 Серыял «Лавізна».
16.30 «Золата маўчання».
17.00 Серыял «Апошні карбель».
18.40 Серыял «Сутыкненне светаў».
20.45 «Вечарніца».
21.05 Драма «Чорная архідэя».
23.05 Серыял «Даведнік па сямейным жыцці».
23.30 «Хобі+TV».

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL

6.00, 8.05, 11.50 Гульні розуму.
7.15 Навуковыя недарэчнасці.
7.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
9.20, 13.30, 19.20 Сучасныя расследаванні.
10.10, 14.20, 20.10 Місія па выратаванні тыграў.
11.00 Мегазаводы.
12.40 Шаха праз пекла.
15.10 У пошуках марскога супердрапежніка.
16.00 Экстрэмальнае падарожжа.
16.50 Цунамі: дзень, калі ўдарыла хваля.
17.40, 21.50, 2.00, 5.15 Дзікае надвор'е.
18.30 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
21.00, 1.10, 4.30 Наступнае мегацунамі.
22.40, 2.50 90-я: дзесяцігоддзе, якое нас аб'яднала.
23.30, 3.40 Расследаванні авіякатастроф.
0.20 Уварванне на Зямлю.

Discovery CHANNEL DISCOVERY

8.00, 10.55, 15.55, 21.20 Як гэта зроблена?
8.25, 10.30, 15.30, 21.45 Як гэта ўстроена?
8.50, 11.20 Элементы.
9.40, 13.50 У пагоні за класікай.
12.10, 18.00 Паляўнічыя на склады.
13.00, 1.00, 7.10 Ванны пакой пад ключ.
14.40, 6.25 Портэр-Рыдж.
16.20, 5.35 Хуткія і гучныя.
17.10, 3.00 Махінатары.
18.50 Праз магію да зорак.
19.40 І зноў не спрабуе паўтарыць.
20.30 Інжынерныя пралікі.
22.10 Уцячы ад пагоні.
23.00 У пошуках скарбаў.
0.00 Рачныя монстры.
2.00 Top Gear.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.
4.50 Паляўнічыя на рэліквіі.

АЎТОРАК, 29 ВЕРАСНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 0.45 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.40, 0.10 Зона Х.
9.10, 22.35 Серыял «След».
10.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05, 20.00 Серыял «Бацька Мацвей».
12.10, 16.35 Серыял «Сямейныя меладрамы-5».
13.10 Дзень у вялікім горадзе.
14.05 Серыял «Думай як жанчына».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 1.20 Серыял «Адшпіліце рамяні».
17.35 Беларуская часінка.
19.20, 0.25 Сфера інтарэсаў.
21.00 Панарама.
21.45 Беларусь XXI.
22.05 Буйным планам.
1.05 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Тэлераніца.
9.00, 21.05 Тэлебарометр.
9.05, 16.00 «Арол і рэшка. На краі свету». Трэвел-шоу.
10.00 «Экстрасэнсы-дэтэктывы».
10.55 «Зразумець і абясшкодзіць».
11.30 Азбука смаку.
12.20, 17.55 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў». 1-я серыя.
13.15, 1.00 Серыял «Косці».
14.10, 19.05 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
17.00, 1.50 «Пін-код».
20.55 Хачу ў тэлевізар!
21.10, 23.45 Час футбола.
21.30 Спортлато 6 з 49, КЕНА.
21.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. БАТЭ — «Роман». Другі тур.
23.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд гульнявога дня.

ВТВ ВТВ

6.00 «PLAY».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30, 14.30, 4.00 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».
8.00, 17.30, 0.00 Скетч-шоу «6 кадраў».
8.30 Серыял «Вароніны».
9.00, 18.00, 23.30 Серыял «Анжаліка».
10.00, 19.00 Серыял «Месяц».
11.00 Камедыя «Фантамас».
13.15 «Ералаш».
13.30, 20.00 Серыял «Апошні з Магікян».
15.00, 3.00 Рэаліці-шоу «Ты нам падыходзіш».
16.00 Серыял «Навіны».
17.00, 4.30 «Лаві момант».
21.10 Камедыя «Фантамас разбушаваўся».
0.30, 5.30 «Дурні і дарогі».
1.00 Серыял «90210: Новае пакаленне».
5.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».

КУЛЬТУРА КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Навіны культуры.
10.15, 1.55 «Наглядальнік».
11.15, 22.35 «Сага пра Фарсайтаў». Серыял.
12.10 «Сусветныя скарбы культуры».
12.30, 20.45 «Правілы жыцця».
13.00 «Пятае вымярэнне».
13.30 «Аляксандр Адабаш'ян. Зусім іншае кіно». Дак. фільм.
14.10, 23.50 «Бацькі і дзеці». Серыял.
15.10 Гістарычнае падарожжа Івана Талстога. «У талстоўскіх люстэрках. Залаты ключык».
15.35, 1.15 «Крутыя дарогі Дзмітрыя Ліхачова».
16.05 «Нас вянчалі не ў царкве». Маст. фільм.
17.25 «Георгій Таўстаногоў. Адлюстраванні». Дак. фільм.
18.05 Д. Шастаковіч. Сімфонія № 8. Сімфанічны аркестр Марыінскага тэатра.
19.15 «Добрай ночы, малыя!»
19.45 Галоўная ролі.

EUROSPORT

4.00, 7.45, 10.45, 17.45, 2.30 Футбол. Чэмпіянат MLS.

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.20 «Дабраранак».
7.50, 12.25, 16.15, 18.45, 0.30 «Калейдаскоп».
8.05 «Ночевала тучка золотая...» Драма.
9.35 «Я не самотны...» Дак. фільм.
10.05 «Хрыстос прызямліўся ў Гародні». Маст. фільм.
11.30 «Свет Караткевіча». Дак. фільм.
12.55, 23.35 «Свята далёкай зоркі». Памяці опернай спявачкі, народнай артысткі СССР Святланы Данілюк.
12.35 «Запаведнымі сцежкамі беларускай зямлі». Дак. фільм.
13.30, 15.15 Е. Міровіч. «Машэка». Тэлеверсія спектакля Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.
14.55 «Купалаўцы: погляд праз час». Акцёрскі ансамбль.
16.25 «Без надзеі». Драма.
17.55 «Міклаш Янча. Шчырая размова». Дак. фільм.
19.00, 21.30 «Сава Марозаў». Драма.
20.45 «Калыханка».
21.05 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
23.10 «Дыя@блог». «Пра мову».
0.05 «У гасцях у Барыса Аверына». Кандыдат філалагічных навук Валерый Цімафееў.

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.10, 7.45, 1.10 PRO спорт. Навіны.
7.25 Спорт-мікс.
8.00, 13.30 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань.
10.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Агляд тура.
12.55 Час футбола.
16.55 Хакей. КХЛ. «Аўтамабіліст» (Екацярынбург) — «Дынама» (Мінск).
19.25 Хакей. Кубак Беларусі. 1/2 фіналу. Матч у адказ.

НАСТАЛЬГІЯ НАСТАЛЬГІЯ

6.00 «Акулы п'яра». Канстанцін Кінчаў. 1995 год.
6.40, 8.10, 8.55, 11.15, 13.05, 14.25, 15.40, 17.00, 18.55, 20.30, 21.40, 23.00, 5.10 Музычная настальгія.
7.20 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...» А. Шырвінд, М. Дзяржавін.
8.50 М/ф «Прыгоды малаго Гіпапо».
10.00, 4.00 Маст. фільм «Новыя прыгоды Янкі пры двары караля Артура».
12.00 «СевАлогія» з Севам Наўгародцавым: «Аляксандр Гадунюў». Вячаслаў Гардзееў, Сяргей Чанішвілі. 2005 год.
13.15 Маст. фільм «Кожны вечар пасля працы».
14.35 М/ф «Высокая горка».
15.00, 21.00 «Мінулы час».
16.00, 22.00 «Народжаныя ў СССР».
18.00 «Спяем, сябры!» з Таццянай Візбар. Максім Крывашэў, Алёна Галіч. 2008 год.
19.15 Маст. фільм «Калі чалавек усміхнуўся».
20.45 М/ф «Сястрыца Алёнка і братка Іванка».
23.15 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемуары». Таццяна Акунеўская.
0.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1979. 2-я частка. Паўтор ад 2009 года.
1.30 Фільм-канцэрт «Діскакей». 1987 год.
3.00 «Быў час». Ад 28.09.2009 года.

«Шахцёр» (Салігорск) — «Юнацтва» (Мінск).
21.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 2-і тур. Анлайн гульнявога дня.
23.50 Спорт-кадр.
0.20 Еўрапейскі покерны тур.

АНТ АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыць здарала!»
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прыговор».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.10 «Сам-насам з усімі».
15.05, 16.20 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!»
18.20 Серыял «Татавы дочки».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 Серыял «Джуна».
23.05 Драма «Пірамміда».
1.00 Начныя навіны.

СТБ СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30, 20.15 Дакументальны праект: «Я крочу па краіне».
9.30, 21.20 «Участак лейтнанта Качуры». «Любізія палвання».
1.1-я серыя.
10.40 «Салдаты 10». Серыял.
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!».
13.50 «Наша справа».
14.05 «Ежа багоў».
14.45, 23.45 «Водбіскі». Серыял.
16.50 «Цэнтральны рэгіён».
17.35 «Званая вячэра».
18.35 «Дакументальны праект»: «Сіла старажытнага прадказання».

6.15 Тэніс. ATP Tour. St. Petersburg Open. Фінал.
9.30, 20.15 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
12.00 Настольны тэніс. Чэмпіянат Еўропы.
13.45, 14.40 Футбол. Еўрагалы.
13.50 Футбол. MLS. Лепшыя моманты.
14.15 Футбол. Веліч футбола.
14.45 Настольны тэніс. Чэмпіянат Еўропы. Фіналы. Мужчыны.
21.30 WATTS!
22.30 Аўтаспорт. Сусветная серыя WTCC.
0.00 Поўны кантакт з WTCC.
0.30 Ралі. ERC. Знутры.
1.00 Аўтаспорт. Сусветная серыя Рэнэ.
1.30 Мотакрос. Нацыянальны чэмпіянат.
2.00 Аўтагонкі. Формула 3.

КАМЕДЫЯ КАМЕДЫЯ

6.00, 10.00, 3.10 Серыял «Кёрці».
6.45 Камедыя «Вучань Дзюкабю».
8.25 Камедыя «Канікулы Дзюкабю».
10.45 Камедыя «Елкі».
12.25 Камедыя «Увесь я».
14.00, 14.45, 15.25 «Камедыянты (Шоу)».
14.25, 15.10, 20.00, 22.50, 0.55 Скetchком «Паміж намі».
16.00 Камедыя «Пазнаёмцеся з Уолі Старксам».
17.50, 22.30 Серыял «Пакетная здзелка».
18.35 Меладрама «Пастка для нявесты».
20.20 Камедыя «Таксі 3».
23.10 Меладрама «Каханне з перашкодамі».
1.15 Камедыя «Астэрыкс на Алімпійскіх гульнях».
4.00 Камедыя «Мытня дае дэбро».

ТВБ ТВБ

6.00 М/ф.
7.55 «Доктар І...»
8.25, 19.05, 1.10 «Забароненае каханне». Серыял.
9.55, 3.15 «Судовыя страсці». Дак. серыял.

20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
23.00 «Простыя пытанні» з Ягорам Хрусталёвым.
23.20 «Аўтапанарама».
1.25 «Дакументальны праект»: «Кольцы лёсу».

МІР МІР

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Агульны інтарэс».
9.30, 1.10 Маст. фільм «Каранцін».
11.05 Маст. фільм «Залезь на Месяц».
13.00, 16.00, 19.00, 23.10 Навіны (бягучы радок).
13.20, 4.25 Серыял «Жаданая».
16.20 Дак. серыял «Іншы свет».
16.50 Дак. серыял «Зямля. Тэрыторыя загадак».
17.20 Серыял «Маўклівы сведка».
19.25 Серыял «Скліфасоўскі».
22.05 Галоўная тэма.
22.15 Ток-шоу «Слова за слова».
23.25 Маст. фільм «Жарты анёла».
2.40 Дак. серыял «Давайце разбярэмся!».
3.35 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».

БЕЛАРУСЬ РТР РТР—БЕЛАРУСЬ

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 «Уся Расія».
12.30 Маст. фільм «Нябесныя ластаўкі».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Тайны следства».
19.10, 20.55 Серыял «Скліфасоўскі».
22.00, 23.10 Серыял «Непрыдуманая жыццё».

10.45, 4.00 «Па справах няпоўнагадовых». Дак. серыял.
11.40 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.30 «Сакрэты экстрасэнсаў». Дак. серыял.
13.20, 18.00 «Тайны следства». Серыял.
14.20, 5.35 «Простыя складанасці».
14.50 «Прокіно».
15.00, 2.30 «Нераскрытыя тайны».
16.00 «Шчырая гутарка».
17.00, 21.45 «Мар'ін гай». Серыял.
20.50, 0.25 «Дарога на востраў Пасхі». Серыял.
22.45 «Зорныя гісторыі».
23.40 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

TV 1000 ТВ1000

6.00 М/ф «Воблачна, магчымы ападкі ў выглядзе фрыкадзлек».
8.00 Меладрама «Гісторыя пра нас».
10.00 Трагікамедыя «Кірмаш ганарыстасці».
12.20 Камедыя «Настаўнік англійскай».
13.50 Меладрама «Мажэсцік».
16.20 Драма «Марыя-Антуанэта».
18.20 Трагікамедыя «Шукаю сябра на канец свету».
20.00 Камедыя «Кухар на колах».
22.00 Камедыя «Дом Хэмінгуэй».
0.00 Фантастыка «Чорная дзірка».
2.00 Драма «Выжывуць толькі палябоўнікі».
4.00 Фантастыка «Дзіця чалавечае».

РУССКОЕ КИНО TV 1000 ТВ1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 Драма «Дом з вежай».
7.50 М/ф «Ілля Мурамец і Салавей-Разбойнік».
9.20 Камедыя «Дэжа вю».
11.15 Камедыя «Хлопец з Марса».
13.00 Камедыя «Вечары на хутары каля Дзіканькі».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніцай».
7.10, 8.05 Серыял «Ляснік».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.05 «Раніца з Юліяй Высоцкай».
10.20 Серыял «Вяртанне Мухтара. Новыя серыі».
12.00 «Суд прысяжных».
13.15 «Суд прысяжных. Канчатковы вердыкт».
14.20 Агляд. Надзвычайнае здарэнне.
14.40 «Справа густу».
15.05 «Лаліта».
16.20 Серыял «Ліцейны, 4».
17.55 «Гаворым і паказваем». Ток-шоу.
19.40 Серыял «Вуліцы разбітых ліхтароў».
21.20 Баявік «Крэмень».
23.10 Серыял «Знакі лёсу-3».
0.50 «Анатомія дня».

8 КАНАЛ

7.00, 14.05, 19.50, 21.00, 23.30 «Надвор'е».
7.05, 16.00 Мультипарад.
7.50, 19.50 Серыял «Нараджэнне мафіі».
8.35, 18.30 Серыял «Сутыкненне светаў».
9.35, 12.55, 13.50, 15.45, 16.50, 18.35, 19.35, 20.55 «Хатняя крама».
9.45 Дак. фільм.
10.15, 23.35 «Хобі+TV». Рэаліці-шоу «Свой фермер»-1.
11.15 Трылер «Алмаз Джэру».
12.55, 13.50, 15.45, 16.50, 18.25, 19.30, 20.55 «Хатняя крама».
13.00 Серыял «Флэш».
14.10 Серыял «Лавізна».
16.30 «Золата маўчання».
17.00 Серыял «Апошні карабель».
20.45 «Вечарніца».
21.05 «Даведнік па краінах і кантынентах».
21.15 Драма «Ліпеньскія халады».
23.10 Серыял «Даведнік па сямейным жыцці».

14.15 Трылер «Вій 3D».
16.30 Баявік «СМЕРШ».
18.50 Меладрама «Звычайна раставацца».
20.20 Трылер «Здрада».
22.25 Камедыя «Лёгка на памоўцы».
0.00 Камедыя «Адзінокі па кантракце».
1.50 Камедыя «Ёлкі 3».
3.50 Трагікамедыя «Яно».

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL

6.00, 8.05, 11.50 Гульні розуму.
7.15, 16.50, 21.00, 1.10, 4.30 Навуковыя неадарэчнасці.
7.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
9.20, 13.30, 19.20 Наступнае мегацудамі.
10.10, 14.20, 20.10 Дзікае надвор'е.
11.00 Мегазаводы.
12.40 Шаша праз пекла.
15.10 Напад каётаў.
16.00 Экстрэмальнае падарожжа.
17.40, 21.50, 2.00, 5.15 Чалавек супраць YouTube.
18.30 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
22.40, 2.50 90-я: дзесяцігоддзе, якое нас аб'яднала.
23.30, 3.40 Расследаванні авіякатастроф.
0.20 Уварванне на Зямлю.

DISCOVERY CHANNEL DISCOVERY

8.00, 10.55, 15.55 Як гэта зроблена?
8.25, 10.30, 15.30 Як гэта ўстроена?
8.50, 11.20 Портэр-Рыдж.
9.40, 13.50 Хуткія і гучныя.
12.10 Паляўнічыя на рэліквіі.
13.00, 7.10 Рыбацкія легенды.
14.40, 6.25 Што было далей?
16.20, 5.35 Калекцыянеры аўто.
17.10, 23.00, 3.00 Махінатары.
22.10 Ідрыс Эльба: без тармазоў.
0.00 Вулічныя гонкі.
1.00, 4.50 Скарбы з каморкі.
2.00 Top Gear.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.

Ведай наших!

РАДЫЁ «СТАЛІЦА» АДЗНАЧЫЛА ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ

Дэвіз «Слухай любімае!», шматлікія перадачы на культурную і гістарычную тэматыку і, вядома ж, беларускі і замежны рок ужо сталі візітоўкай радыёстанцыі «Сталіца», якая напярэдадні адзначыла дзень нараджэння і пачатак новага вяснянага сезона маштабным рок-канцэртам «Ведай нашых» у адным з мінскіх клубаў.

— Наша радыёстанцыя — структурнае падраздзяленне Белтэле-радыёкампаніі, створанае на базе былой Мінскай абласной рэдакцыі Беларускага радыё, якая тады вяла вясчэнне 2 гадзіны ў суткі на Мінск і Мінскую вобласць. Пасля сур'ёзнай тэхнічнай мадэрнізацыі і прадуманай арганізацыйнай рэструктурызацыі «Сталіца» ператварылася ў сучасную радыёстанцыю, — згадвае яе дырэктар Алег МІХАЛЕВІЧ. Перад намі стаяла нялёгкая задача: стварыць дзяржаўную беларускамоўную радыёстанцыю, здольную канкураваць з недзяржаўнымі. І наш калектыў з гэтай задачай справіўся і даказаў, што дзяржаўнае радыё можа быць цікавым, уплывовым, канкурэнтаздольным.

Сёння «Сталіца» вясчае 24 гадзіны ў суткі на ўльтракароткіх хвалях па ўсёй краіне і на частаце 105,1 FM у Мінску. Слухаюць яе і ва ўсім свеце ў рэжыме рэальнага часу праз інтэрнэт: у Еўропе, Кітаі, ЗША, Канадзе, Японіі, Аўстраліі... А ў Беларусі яна ўваходзіць у топ-5 самых папулярных радыёстанцый.

Музычна-забаўляльны праграмы радыё «Сталіца» арыентаваны на моладзь і дарослых, якія цікавяцца рок-музыкай.

— У свеце налічваецца больш за 300 напрамкаў рока, — гаворыць намеснік дырэктара «Сталіцы» Дзмітрый АБРАМЧЫК. — І мы імкнемся іх усе прадставіць у нашым эфіры: як найноўшыя кампазіцыі самых розных сучасных кірункаў, так і класіку, якая даўно палюбілася сталым меламаманам.

Дарэчы, з новага сезона ў абноўленым выглядзе загучаў праект «Крок да рока». Беларускія рок-гурты прыходзяць на прамы эфір і ладзяць імправізаваныя «жывыя» канцэрты ў студыі.

— Але наш цэнтральны музычны праект называецца «Ведай нашых», — расказвае кіраўнік аддзела музычных праграм Таццяна ШЫШЛО. — Ён інтэрактыўны і мае на мэце адкрыць новыя імёны на айчыннай рок-сцэне. Мы даём магчымасць маладым і нераскрытым гуртам паспрабаваць сябе ў барацьбе за тытул «Песня месяца». Кожнае першае чысло 10 новых песень пачынаюць ратацыю ў эфіры. Галасаванне за найлепшую кампазіцыю адбываецца ў інтэрнэце. Абмежаваннў на мове песень няма, галоўнае, каб яны былі аўтарскія, арыгінальныя (кавер-версіі да ўдзелу ў конкурсе не прымаюцца). За год існавання праекта аб сабе здолелі заявіць шмат цікавых каманд.

— Менавіта так адбылося з намі, — заўважае лідар гурта Nevrida Павел ТАПАЎ. — Дзякуючы праекту «Ведай нашых» мы знайшлі спонсара, які пачуў нас выпадкова ў прамым эфіры. Не трэба гнацца за лайкамі і рэпостамі ў сацыяльных сетках, лепш сканцэнтравана на тым, каб рабіць якасны матэрыял, які зацікавіць патэнцыяльнага слухача.

Валяр'ян ШКЛЕННИК. schklennik@zviazda.by
Фота Андрэя ЧЫСТАГА

СЕРАДА, 30 ВЕРАСНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 0.30 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.40, 0.10 Зона Х.
9.10, 22.35 Серыял «След».
10.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05, 20.00 Серыял «Бацька Мацвей».
12.10, 16.35 Серыял «Сямейныя меладрамы-5».
13.10 Дзень у вялікім горадзе.
14.05 Серыял «Думай як жанчына».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 1.05 Серыял «Адшпіліце рамяні». Заключная серыя.
17.35 Беларуская часінка.
19.20 Навы.
21.00 Панарама.
21.45 Беларусь ХХІ.
0.45 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Тэлераніца.
9.00, 21.30 Тэлебарометр.
9.05, 16.00 «Арол і рэшка. На край свету». Трэвел-шоу.
10.05 «Разбуральнікі міфаў».
11.05 «Зразумець і абясшкодзіць».
11.40 Беларуская кухня.
12.25, 17.55 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў».
13.20, 0.55 Серыял «Косці».
14.15, 19.05 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
17.00, 1.40 «Пін-код».
20.55 Цела чалавека.
21.35 Спортлато 5 з 36, КЕНА.
21.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. ПСВ — ЦСКА. Другі тур.
23.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд гульнявога дня.

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.20 «Дабрананак».
7.50, 13.55, 17.15, 23.55 «Калейдаскоп».

8.05 «Олівер Твіст». Драма.
9.55 «Вандроўніца». Дак. фільм.
10.35 «Сава Марозаў». Драма . 1—4-я серыі.
14.10, 23.30 «Святло далёкай зоркі». Памяці першага дырэктара Музея Якуба Коласа, старэйшага сына пісьменніка Данілы Міцкевіча.
14.40 «Новая зямля». Драма .
16.55 «У гасцях у Барыса Аверына». Кандыдат філалагічных навук Валерый Цімафееў.
17.35 «Далей няма куды!» Камедыя.

19.15 «Коні ў акіяне». Драма.
20.45 «Калыханка».
21.05 «Дыя@блог». «Пра мову».
21.30 «Зямля Саннікава». Маст. фільм.
23.00 «Дыя@блог». «Пра прыгожае».

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.15, 7.45, 23.50 PRO спорт. Навіны.
7.30 Козел пра футбол.
8.00, 13.30 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань.
12.00 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 2-і тур. БАТЭ (Беларусь) — «Рома» (Італія).
17.30 Спорт-кадр.
17.55 Валейбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Плей-оф. 1/8 фіналу.
19.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 2-і тур. «Астана» (Казахстан) — «Галатасарай» (Турцыя).
21.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 2-і тур. Анлайн гульнявога дня.

ВТВ ВТВ

6.00 «PLAY».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30, 14.30, 4.00 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».
8.00, 17.30, 0.00 Скетч-шоу «6 кадраў».
8.30 Серыял «Вароніны».
9.00, 18.00, 23.30 Серыял «Анжаліка».
10.00, 19.00 Серыял «Месяц».
11.00 Камедыя «Фантамас разбушаваўся».
13.10 «Ералаш».
13.30, 20.00 Серыял «Апошні з Магіяня».
15.00, 3.00 Рэаліці-шоу «Ты нам падыходзіш».
16.00, 1.00 Серыял «Навіны».
17.00, 4.30 «Лаві момант».
21.10 Камедыя «Фантамас супраць Скотланд-Ярда».
0.30, 5.30 «Дурні і дарогі».
5.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».

КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Навіны культуры.
10.15, 1.55 «Наглядальнік».
11.15, 22.35 «Сага пра Фарсайтаў». Серыял.
12.10, 21.40 «Сусветныя скарбы культуры».
12.30, 20.45 «Правілы жыцця».
13.00 «Красуй, горад Пятроў!» «Марскі сабор у Кранштаце».
13.30 «Наталля Ценякова». Дак. фільм.
14.10, 23.50 «Бацькі і дзеці». Серыял.
15.10 Гістарычнае падарожжа Івана Талстога. «У талстоўскіх люстэрках. Залаты ключык».
15.35, 1.15 «Крутыя дарогі Дзмітрыя Ліхачова».
16.05 Штучны адбор.
16.50 «Больш чым каханне». Кацярына Максімава і Рыхард Зорге.
17.30 Юбілей Веры Васільевай. Спектакль Тэатра сатыры «Святая пачвара». Запіс 2000 года.
19.45 Галоўная роля.
20.00 «Паданне пра зямлю сібірскую». Маст. фільм.

20.45 М/ф «Таежная казка».
23.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемуары». Таццяна Акунеўская.
18.00 «Бітламанія» з Дзмітрыем Дзібровым. Госць Сяргей Шусціцкі. 2008 год.
19.15 Маст. фільм «Ганна і камандор».
20.45 М/ф «Таежная казка».
23.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемуары». Яўген Веснік.
0.00 «Акулы яра». Канстанцін Кінчаў. 1995 год.
1.20 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...» А. Шырвінд, М. Дзяржавін.
2.50 М/ф «Прыгоды малога Гіпапо».
4.00 Маст. фільм «Новыя прыгоды Янкі пры двары караля Артура». 2-я серыя. 1988 год.

АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыцц здорава!».
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прыговор».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.10 «Сам-насам з усімі».
15.05, 16.20 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!»
18.20 Серыял «Татавы дочки».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 Серыял «Схватка».
23.05 Маст.фільм «Графіці».
1.20 Начныя навіны.

СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30, 20.15 «Дакументальны праект»: «Я крочу па краіне».
9.30, 21.20 «Участак лейтэнанта Качуры». «Ілюзія палявання».
10.40 «Салдаты 10». Серыял.
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!».
13.50 «Ежа багоў».
14.45, 23.20 «Водбліскі». Серыял.
16.50 «Мінск і мінчане».
17.35 «Званая вячэра».
18.35 «Дакументальны праект»: «Тайны зніклых самалётаў».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
23.00 «Простыя пытанні» з Ягорам Хрусталёвым.
1.05 «Сакрэтныя тэрыторыі».

МІР

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Зроблена ў СССР».

EUROSPORT

4.00, 9.30 Ралі. ERC. Знутры.
4.30, 10.00 Мотакрос. Нацыянальныя чэмпіянаты.
5.00, 10.30 Аўтаспорт. Сусветная серыя Рэно.
6.00, 3.30 Баявыя майстэрствы. Кароль каралёў.
8.00, 11.30, 15.15, 2.05 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
11.00, 13.45, 18.45 Аўтаспорт. Сусветная серыя WTCC.
12.45 Футбол. Чэмпіянат MLS.
16.15, 21.15 Веласпорт. Тур дэ Еўраметраполь.
18.30, 20.15 WATTS!
22.20, 22.55, 1.40 Усе віды спорту.
22.50 Спартыўныя прыгоды.
23.00 Конны спорт. Кубак нацыі.
0.00 Гольф. U.S. P.G.A. The Tour Champ.
0.35 Гольф. Гольф-клуб.
1.45 Парусны спорт. Maxi Yacht Rolex Cup.

КОМЕДИЯ КАМЕДИЯ

6.00, 3.10 Серыял «Кёрсці».
6.45 Камедыя «Канікулы Дзюкабю».
8.25 Камедыя «Увесь я».
9.55, 17.50, 22.00 Серыял «Пакетная здзелка».
10.40 Камедыя «Пазнаёмцесь з Уолі Спарксам».
12.30 Меладрама «Пастка для нявесты».
14.00, 14.45, 15.25 «Камедыянты (Шоу)».
14.25, 15.10, 20.00, 22.50, 0.55 Скетчком «Паміж намі».
16.00 Меладрама «Каханне з перашкодамі».
18.35 Камедыя «Таксі 3».
20.20 Камедыя «Таксі 4».
23.10 Меладрама «Па той бок».
1.15 Камедыя «Елкі».
4.00 Камедыя «Астэрыкс на Алімпійскіх гульнях».

ТВ3

6.00 М/ф.
8.00 «Доктар I...»
8.30, 19.05, 1.20 «Забароненае каханне». Серыял.

9.30, 1.20 Маст. фільм «Яшчэ люблю, яшчэ спадзяюся».

11.05 Маст. фільм «Жарты анёла».
13.00, 16.00, 19.00, 23.10 Навіны (бягучы радок).
13.20, 4.25 Серыял «Жаданая».
16.20 Дак. серыял «Іншы свет».
16.50 Серыял «Зямля. Тэрыторыя загадак».
17.20 Серыял «Маўклівы сведка».
19.25 Серыял «Скліфасоўскі».
22.05 Галоўная тэма.
22.15 Ток-шоу «Слова за слова».
23.25 Маст. фільм «Пізанская вежа».
2.50 Дак. серыял «Давайце разбярэмся!».
3.35 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».

БЕЛАРУСЬ РТР БЕЛАРУСЬ

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 «Пакой смеху».
12.30 Маст. фільм «Нябесныя ластаўкі».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Тайны следства».
19.10, 20.55 Серыял «Скліфасоўскі».
22.00, 23.10 Серыял «Каханне кажа».
23.55 «Спецыяльны карэспандэнт».

9.55, 3.35 «Судовыя страсці». Дак. серыял.
10.45, 4.20 «Па справах няпоўнагадовых». Дак. серыял.
11.40 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.35 «Сакрэты экстрасэнсаў». Дак. серыял.
13.30, 18.00 «Тайны следства». Серыял.
14.30 «Простыя складанасці».
15.00, 2.50 «Нераскрытыя тайны».
16.00 «Шчырая гутарка».
17.00, 21.55 «Мар'ін гай». Серыял.
20.55, 0.35 «Дарога на востраў Пасхі». Серыял.
22.55 «Зорныя гісторыі».
23.50 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

TV 1000 ТБ1000

6.00 Фантастыка «Чорная дзірка».
8.00 Меладрама «Мажэсцік».
10.30 Драма «Марыя-Антуанэта».
12.40 Трагікамерыя «Шукаю сябра на канец свету».
14.30 Камедыя «Шэф».
16.20 Камедыя «Кухар на колах».
18.20 Драма «Філамена».
20.00 Трылер «Палонныя».
22.30 Драма «Выжывуць толькі палюбоўнікі».
0.30 Фантастыка «Дзіця чалавечае».
2.15 Камедыя «Аналізуй то».
4.00 Драма «Філамена».

РУССКОЕ КИНО TV 1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 Камедыя «Год цяля».
7.50 М/ф «Дабрыня Нікіціч і Змей Гарыныч».
9.10 Камедыя «Алімпійская вёска».
10.40 Меладрама «Марафон».
12.30 Драма «Аты-баты, ішлі салдаты...».
14.00 Камедыя «Па вуліцах камоду вадзілі...».
15.15 Баявік «Спіраль».
17.05 Камедыя «Спакаваныя».
18.40 Фантастыка «Цёмны свет: раўнавага».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніцай».
7.10, 8.05 Серыял «Ляснік».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.05 «Раніца з Юліяй Высоцкай».
10.20 Серыял «Вяртанне Мухтара. Новыя серыі».
12.00 «Суд прысяжных».
13.15 «Суд прысяжных. Канчатковы вердыкт».
14.20 Агляд. Надзвычайнае здарэнне.
14.40 «Справа густу».
15.05 «Лаліта».
16.20 Серыял «Ліцейны, 4».
17.55 «Гаворым і паказваем». Ток-шоу.
19.40 Серыял «Вуліцы разбітых ліхтароў».
21.20 Баявік «Крэмень. Вызваленне».
23.15 Серыял «Знакі лёсу-3».
0.50 «Анатомія дня».

8 КАНАЛ

7.00, 14.05, 19.50, 21.00, 23.40 «Надвор'е».
7.05, 16.00 Мультпарад.
7.50, 19.55 Серыял «Нараджэнне мафіі».
8.35, 9.55, 13.50, 15.45, 16.50, 18.35, 19.35, 20.55 «Хатняя крама».
8.40, 18.35 Серыял «Сутыкненне светаў».
9.45 «Кінаблэкнот».
10.00 Дак. серыял «Тайны прыроды».
10.30 «Адшукваецца адпачынак».
11.00 Драма «Асноўны інстынкт».
13.00 Серыял «Флэш».
14.10 Серыял «Лавізна».
16.30 «Золата маўчання».
17.00 Серыял «Апошні карабель».
20.45 «Вечарніца».
21.05 Баявік «Толькі для вяршых вачэй».
23.15 Серыял «Даведнік па сямейным жыцці».

20.20 Драма «Люстэркі».
22.45 Драма «Гідраўліка».
0.40 Фантастыка «Форт Рос: у пошуках прыгод».
2.30 Баявік «Антыкілер».
4.40 Камедыя «Сезон цудаў».

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL

6.00, 8.05, 11.50 Гульні розуму.
7.15, 9.20, 13.30, 19.20 Навуковыя недарэчасці.
8.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
10.10, 14.20, 20.10 Чалавек супраць YouTube.
11.00 Мегазаводы.
12.40, 16.50, 21.00, 1.10, 4.30 Шаша праз пекла.
15.10 Тайны гуансійскіх пячор.
16.00 Экстрэмальнае падарожжа.
17.40 Дзікі тунец.
18.30 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
21.50, 2.00, 5.15 Ледзяная дарога.
22.40, 2.50 90-я: найвялікшыя футбольныя моманты.
23.30, 3.40 Расследаванні авіякатастроф.
0.20 Уварванне на Зямлю.

DISCOVERY CHANNEL DISCOVERY

8.00, 10.55, 15.55, 21.20 Як гэта зроблена?
8.25, 10.30, 15.30, 21.45 Як гэта ўстроена?
8.50, 11.20 Што было далей?
9.40, 13.50 Калекцыянеры аўто.
12.10, 18.00 Скарбы з каморкі.
13.00, 1.00, 7.10 Неверагодныя басейны.
14.40, 6.25 Навука магіі.
16.20, 5.35 Мяцежны гараж.
17.10, 20.30, 3.00 Махіната-ры.
18.50 Вулічныя гонкі.
19.40 Ідрыс Эльба: без тармазоў.
22.10 Склады.
23.00 Паляўнічыя на рэліквіі.
0.00 Іржавая імперыя.
2.00 Top Gear.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.
4.50 Багажныя войны.

Гараскоп на

АВЕН. У пачатку тыдня вы можаце атрымаць весткі, якія вас засмуцяць. Не бярывце ўсё блізка да сэрца і не малойце перад сабой карціну адмоўнага развіцця падзей. У хуткім часе з'явяцца новыя варыянты развіцця сітуацыі. Вы можаце разлічваць на падтрымку (прынамсі маральную) з боку блізкага чалавека. Бліжэй да канца тыдня ўсё ўстане на свае месцы, а невялікі крызіс пачатку тыдня дазволіць вам па-новаму зірнуць на сітуацыю, якая складалася. Якой бы ўладнай і моцнай натурай вы ні былі, трэба памятаць, што мяккасцю і пшчотай таксама можна дасягнуць вельмі многага, калі ўмела гэта ўжываць.

ЦЯЛЕЦ. Тыдзень спрыяльны для здзяйснення самаадданных учынкаў на карысць не толькі сябе, але і блізкага атачэння, родных. Вашы дзеянні будуць ацэнены, і вы зможаце разлічваць на адпаведную ўзнагароду. Адносіны з блізкімі людзьмі наладзяцца, але толькі ў тым выпадку, калі будзеце дзейнічаць бескарысліва. Пазбягайце прыняцця хуткіх рашэнняў, бо яны будуць няправільнымі і прыносяць вам шкоду замест карысці. Шмат разоў абдумвайце кожны свой учынак, асабліва ў канцы тыдня. У гэты час можаце адчуць напружанасць і стомленасць ад дзён, насычаных падзеямі і зменамі.

БЛІЗНЯТЫ. Не сумнявайцеся ў сабе — вы зробіце правільны выбар. Так, на гэтым тыдні вы можаце апынуцца ў такой сітуацыі, што неабходна будзе зрабіць выбар, які вызначыць лёс матэрыяльнага дабрабыту (а можа, і не толькі яго). Сітуацыя не тэрміновая (як бы вам там ні здавалася), і ёсць час усё як след абдумаць. Прислухайцеся да парад блізкіх людзей, гэта вельмі дапаможа ў прыняцці правільнага рашэння. Вы не павінны дзейнічаць па чужой указцы, трэба паслухаць іншае меркаванне і супаставіць яго са сваім.

РАК. Спакойны і лёгкі тыдзень, ад падзей якога вее рамантычным настроем і прыемнымі зносінамі з блізкімі людзьмі. Маецца добрая магчымасць для таго, каб завесці новыя адносіны. Або ў значнай меры паспрыяць развіццю наяўных. Унесці ў іх яснасць і зрушыць з мёртвай кропкі, задаць вектар развіцця. У некаторых выпадках давядзецца праявіць больш рашучасці. Праявіце кемлівасць і прыроджаную мудрасць, неабходна скарыстацца падказкамі вашага ўнутранага свету.

ЛЕЎ. Тыдзень за патрабуе ўважлівасці і засяроджанасці, прымаць рашэнні варты толькі кіруючыся пэўнымі фактамі, а не асабістымі сімптамымі. Час не вельмі добры для рамантычных захапленняў. І хоць у сярэдзіне тыдня ў вас можа з'явіцца такое жаданне, і нават кандыдат для прайвай пачуццяў і эмоцый, варты быць больш стрыманымі, бо сітуацыя відавочна не падыходзіць для прайвай легкадумнасці. Для таго, каб дзейнічаць разумна і мета-накіравана і ў канчатковым выніку чагосьці дасягнуць, трэба на час спыніцца, узяць перапынак.

ДЗЕВА. Будзьце ўважлівыя, каб не выпусціць шанц, які можа ў хуткім часе з'явіцца. Трэба праявіць усе свае навыкі і ўвесь свой спрыт, каб зрабіць справу, якая вельмі хутка можа падварнуцца пад руку. Цалкам верагодна, што яна будзе не зусім сумленнай або не зусім законнай як з юрыдычнага, так і з маральнага пункту гледжання. Але пры спрыяльным збегі акалічнасцей зможаце атрымаць задуманае і выйсці сухімі з вады. А пераможцаў не судзяць, як кажуць.

НАСТУПНЫ ТЫДЗЕНЬ

ШАЛІ. Паспрабуйце ў пачатку тыдня завяршыць усе бягучыя справы, падвесці іх да лагічнага выніку.

Важна, каб пачынаючы з другой паловы тыдня на вас не было ніякіх абавязацельстваў, бо гэты час не спрыяльны для працы і якіх-небудзь важных дзеянняў. Ёсць сур'ёзная рызыка забытацца ў сваіх жаданнях і думках, у выніку чаго страціць раўнавагу, што прымусіць альбо застацца на месцы, альбо пайсці па лжывым шляху. Будзьце прызныя да іншых людзей, даруйце ім памылкі і дапамагайце па магчымасці.

СКАРПІЁН. На гэтым тыдні вы будзеце схільны да неабдуманых учынкаў, далёка не заўсёды стрыманыя ў выказваннях, што можа прывесці да не самых добрых вынікаў у зносінах з іншымі людзьмі. У матэрыяльных пытаннях у вас могуць з'явіцца нядрэнныя ідэі, праўда, яны носяць авантурны характар, таму варта ўсё яшчэ раз добра абдумаць, перш чым брацца за рэалізацыю сваіх планаў. А калі атрымаецца накіраваць сваю энергію ў мірнае рэчышча і крыху прытрымаць конай, то вынік можа быць вельмі нядрэнным.

СТРАЛЕЦ. Ідэі будучы перапаўняць вас. Галоўнае паспее ўсё запісаць або запомніць, каб потым абавязкова рэалізаваць. Некаторыя з планаў могуць сур'ёзна разыходзіцца з рэаліямі жыцця, таму трэба будзе сёе-тое змяніць у сабе, у сваіх поглядах або ва ўсім свеце навокал, каб пасля пачаць планамерны рух для дасягнення пастаўленых задач. У другой палове тыдня будзе дастаткова энергіі і сіл з напорам пракласці сабе дарогу ў будучыню і значна прасунуцца па ёй наперад.

КАЗЯРОГ. Тыдзень вельмі напружаны. Вам неабходна цяпенне, каб хапіла сіл на ўсе запланаваныя справы. А іх сапраўды будзе шмат, і ў вас з'явіцца жаданне (або патрэба) зрабіць іх усе, не адкладваючы нічога на потым. Зрэшты, ёсць недрэнныя шанцы, каб справіцца з сітуацыяй і дасягнуць задуманага. Але памятайце, што разлічваць давядзецца ў асноўным толькі на сябе (кантакт з іншымі людзьмі будзе аслаблены) і нярэдка спатрэбяцца вытрымка і цяпенне.

ВАДАЛЕЙ. Тыдзень добрага настрою і адчування свята. У самым яго пачатку магчыма сустрэча з сябрамі, якая прынясе шмат радасці. У сярэдзіне тыдня — прыемныя моманты зносінаў са сваякамі ва ўтульных хатніх умовах. У атмасферы вяселасці і радасці зусім не будзе месца для якіх-небудзь сур'ёзных спраў і разважанняў над сэнсам жыцця. Таму ў канцы тыдня, стаішыся ад яркіх эмоцый, вы можаце заглыбіцца ў сябе і яшчэ доўга знаходзіцца там, забыўшыся пра радасць і вяселасць.

РЫБЫ. Пачатак тыдня адзначаны вашым трыумфальным шэсцем. Вы шмат чаго дасягнулі і можаце з поўным правам ганарыцца сабой, даваць указанні і парады іншым. Асабліва гэта тычыцца рабочых момантаў. Добра працякаюць усе справы, звязаныя з хатняй гаспадаркай, калі неабходна правяціць клопат пра кагосьці або каб хтосьці праявіў клопат пра вас. Напрыканцы тыдня перад вамі адкрываюцца новыя перспектывы, што станоўча адаб'еца на матэрыяльным становішчы як у гэты перыяд, так і ў будучыню.

ЧАЦВЕР, 1 КАСТРЫЧНІКА

БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 0.45 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.40, 0.50 Зона Х.
8.50 Слова Мітрапаліта Тадэвуша Кандрусевіча.
9.10, 22.35 Серыял «След».
10.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05, 20.00 Серыял «Бацька Мацвей».
12.10, 16.35 Серыял «Сямейныя меладрамы-5».
13.10 Дзень у вялікім горадзе.
14.05 Серыял «Думаў як жанчына».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 1.15 Меладрама «Вікторыя». 1-я серыя.
17.35 Беларуская часінка.
19.20, 0.25 Сфера інтарэсаў.
21.00 Панарама.
21.45 Беларусь XXI.
1.00 Дзень спорту.

БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Тэлераніца.
9.00, 21.05 Тэлебарометр.
9.05, 16.05 «Арол і рэшка. На краі свету». Трэвел-шоу.
10.00 «Разбуральнікі міфаў».
11.05 «Зразумець і абясшкодзіць».
11.40 Вось гэта дзіва!
12.20, 17.55 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў».
13.20, 22.10 Серыял «Косці».
14.10, 19.05 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
17.00, 23.10 «Пін-код».
21.10 «Экстрасэнсы-дэтэктывы».
22.10 Спортлато 6 з 49, КЕНА.
0.00 Серыял «Як я сустрэў вашу маму».

БЕЛАРУСЬ 3

7.20 «Дабрананак».
7.50, 13.10, 15.10, 18.55, 0.10 «Калейдаскоп».

8.00 «Коні ў акіяне». Драма.
9.30 «Зямля Саннікава». Маст. фільм.
11.00 «Далей няма куды!». Камедыя.
12.40, 23.45 «Святло далёкай зоркі». Памяці жывалісца і педагога Сяргея Каткова.
13.20 «Рымскі-Корсакаў». Маст. фільм..
15.20 «Олівер Твіст». Драма.
17.10 «Сіла веры».
17.40 «Васіль Буслаеў». Фільм-казка.
19.10 «Няскончаная апоўсць». Драма.
20.45 «Калыханка».
21.05 «Дыя@блог». «Пра прыгожае».
21.30 «Дзень добры, сталіца!». Меладрама.
23.15 «Дыя@блог». «Пра вечнае».

БЕЛАРУСЬ 5

7.40 Сэлфі.
8.00, 13.30 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань. 1/4 фіналу.
12.00 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 2-і тур. ЦСКА (Масква) — ПСВ (Галандыя).
16.55 Хакей. КХЛ. «Югра» (Ханты-Мансійск) — «Дынама» (Мінск).
19.10, 1.50 PRO спорт. Навіны.
19.25 Футбол. На шляху да ЧС-2018. Відэачасопіс.
19.55 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Манак» (Францыя) — «Тотэнхэм» (Англія).
21.55 Час футбола.
22.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Дынама» (Мінск) — «Рapid» (Аўстрыя).
0.25 Гандбол. Ліга чэмпіёнаў. «Чэхаўскія Мядзведзі» (Расія) — БГК імя Мяшкова (Беларусь).

АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Нашы навіны.

6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыць здорава!»
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прыговор».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.10 «Сам-насам з усімі».
15.05, 16.20 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!»
18.20 Серыял «Татавы дочки».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 «Трэба разабрацца».
21.05 Серыял «Схватка».
23.30 Маст.фільм «Апельсінавы сок».
1.15 Начныя навіны.

СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30, 20.15 «Дакументальны праект»: «Я крочу па краіне».
9.30, 21.30 «Участак лейтэнанта Качуры». «Ілюзія палявання».
10.40 «Салдаты 10». Серыял.
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!».
13.50 «Ежа багоў».
14.45, 23.45 «Водбіскі». Серыял.
16.50 «Культурная сталіца». Брэст.
17.35 «Званая вячэра».
18.35 «Дакументальны праект»: «Армагедон».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
23.00 «Простыя пытанні» з Ягорам Хрусталёвым.
23.20 «Аўтапанарама».
1.25 «Тайны свету».

МІР

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Другі дом».

9.30, 1.10 Маст. фільм «Бяссонная ноч».
11.05 Маст. фільм «Пізанская вежа».
13.00, 16.00, 19.00, 23.10 Навіны (бягучы радок).
13.20, 4.25 Серыял «Жаданая».
16.20 Дак. серыял «Іншы свет».
16.50 Дак. серыял «Зямля. Тэрыторыя загадак».
17.20 Серыял «Маўклівы сведка».
19.25 Серыял «Скліфасоўскі».
22.05 Галоўная тэма.
22.15 Ток-шоу «Слова за слова».
23.25 Маст. фільм «Сюрпрыз для любімага».
2.45 Дак. серыял «Давайце разбярэмся!».
3.35 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».

РТР-БЕЛАРУСЬ

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 «Пакой смеху».
12.30 Маст. фільм «Дон Сезар дэ Базан».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Тайны следства».
19.10, 20.55 Серыял «Скліфасоўскі».
22.00, 23.10 Серыял «Каханне кажа».
23.55 «Паядынак».

НТБ-БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніцай».
7.10, 8.05 Серыял «Ляснік».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.05 «Раніца з Юліяй Высоцкай».
10.20 Серыял «Вяртанне Мухтара. Новыя серыі».
12.00 «Суд прысяжных».

13.15 «Суд прысяжных. Канчатковы вердыкт».
14.20 Аглед. Надзвычайнае здарэнне.
14.40 «Справа густу».
15.05 «Лаліта».
16.20 Серыял «Ліцейны, 4».
17.55 «Гаворым і паказваем». Ток-шоу.
19.40 Серыял «Вуліцы разбітых ліхтароў».
21.20 Баявік «Крэмень. Вызваленне».
23.10 «Анатомія дня».
23.40 Серыял «Знакі лёсу-3».

8 КАНАЛ

7.00, 14.05, 19.50, 21.00, 23.55 «Надвор'е».
7.05, 16.00 Мультипарад.
7.50, 19.50 Серыял «Нараджэнне мафіі».
8.35 Серыял «Сутыкненне светаў».
9.30 «Кінаблэкнот».
9.40 Дак. серыял «Тайны прыроды».
10.15 «Хобі+TV».
10.45 Баявік «Толькі для вашых вачэй».

12.55, 13.50, 15.45, 16.50, 18.35, 19.35, 20.55 «Хатняя крама».
13.05 Серыял «Флэш».
14.10 Серыял «Лавізна».
16.30 «Золата маўчання».
17.05 Серыял «Апошні карабель».
18.40 Серыял «Чэрап і косці».
19.40 «Фэшн is my прафэшн».
20.45 «Вечарніца».
21.05 «Даведнік».
21.15 Драма «Забіць ганца».
23.10 Серыял «Даведнік па сямейным жыцці».

ВТБ

6.00 «PLAY».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30, 14.30, 4.00 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».
8.00, 17.30, 0.00 Скетч-шоу «6 кадраў».
8.30 Серыял «Вароніны».
9.00, 18.00, 23.30 Серыял «Анжэліка».
10.00, 19.00 Серыял «Месяц».
11.00 Камедыя «Фантамас супраць Скотланд-Ярда».
13.15 «Ералаш».
13.30, 20.00 Серыял «Апошні з Магіян».
15.00, 3.00 Рэаліці-шоу «Ты нам падыходзіш».
16.00, 1.00 Серыял «Навіны».
17.00, 4.30 «Лаві момант».
21.10 Камедыя «Перамотка».
23.10, 2.30, 5.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».
0.30, 5.30 «Дурні і дарогі».

КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Навіны культуры.
10.15, 1.55 «Наглядальнік».
11.15, 22.35 «Сага пра Фарсгатаў». Серыял.
12.10, 17.30, 1.40 «Сусветныя скарбы культуры».
12.30, 20.45 «Правілы жыцця».
13.00, 1.15 «Полк, смірна!» Дак. фільм.
13.20 «Лапікавы тэатр». Дак. фільм.
13.30 «Сяргей Юрскі. Гульня ў жыццё». Дак. фільм.
14.10, 23.50 «Бацькі і дзеці». Серыял.
15.10 Гістарычнае падарожжа Івана Талстога. «У талстоўскіх люстэрках. Залатыя ключычкі».
15.35 «Крутыя дарогі Дзімтрыя Ліхачова».
16.05 «Абсалютны слых».
16.50 «Міхаіл Рошчын. Жыццё як жыццё». Дак. фільм.
17.50 «Вакзал мары». Тан Дун.
18.35 «Станіслаў Растоцкі». Дак. фільм.
19.15 «Добрай ночы, малыя!»
19.45 Галоўная роля.
20.00 Чорныя дзіркі. Белыя плямы.

21.10 «Выходзяць на арэну асілкі. Яўген Сандаў і Юрый Уласаў». Дак. фільм.
21.50 «Культурная рэвалюцыя».
23.45 Мастасвет.
0.35 «Услых». Паэзія сёння.

НАСТАЛЬГІЯ

6.00 «Спеем, сябры!» з Таццянай Візбар. Максім Крывашэў, Алена Галіч. 2008 год.
6.55, 9.40, 11.00, 12.55, 14.30, 15.40, 17.00, 19.00, 20.30, 21.40, 23.00, 1.05, 2.25, 3.40, 5.50 Музычная настальгія.
7.15 Маст. фільм «Калі чалавек усміхнуўся».
8.45 М/ф «Сястрыца Алёнка і братка Іванка».
9.00, 15.00, 21.00, 3.00 «Мінулы час».
10.00, 16.00, 22.00, 4.00 «Нараджэння ў СССР».
11.15 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемаўры». Таццяна Акунеўская.
12.00 «Бітламанія» з Дзімтрыем Дзібровым. Госць Сяргей Шусціцкі. 2008 год.
13.15 Маст. фільм «Ганна і камандор».
14.45 М/ф «Таежная казка».
17.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемаўры». Яўген Веснік.
18.00 «Спеем, сябры!» з Таццянай Візбар. Вадзім Ягораў і Веста Салаяніна. 2007 год.
19.15 Маст. фільм «Артыст з Каханаўкі».
20.45 М/ф «Чужы голас».
0.00 «СевАлогія» з Севам Наўгародцавым: «Аляксандр Гадунюў». Вячаслаў Гардзееў, Сяргей Чанішвілі. 2005 год.
1.15 Маст. фільм «Кожны веча пасля працы».
2.35 М/ф «Высокая горка».

EUROSPORT

4.00, 8.30, 11.30, 14.30, 20.00 Веласпорт. Тур дэ Еўраметраполь.
5.00, 13.00, 17.30, 2.30 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
6.30, 9.30, 0.00 WATTS!

7.00, 10.30, 1.00 Аўтаспорт. Сусветная серыя WTCC.
16.00, 21.00, 1.30 Веласпорт. Мілан — Турын.
18.30 Футбол. Сусветныя галы.
18.35, 19.55 Футбол. MLS. Лепшыя моманты.
19.00 Футбол. Лаціна.
19.30 Футбол. ФІФА.
22.00 Байцоўскі клуб.
1.00 Мотаспорт. WTCC.

КАМЕДЫЯ

6.00, 10.00, 17.50, 22.00 Серыял «Пакетная здзелка».
6.45 Камедыя «Увесь я».
8.25 Меладрама «Пастка для нявесты».
10.40 Меладрама «Каханне з перашкодамі».
12.30 Камедыя «Таксі 3».
14.00, 14.45, 15.25 «Камедыянты (Шоу)».
14.25, 15.10, 20.00, 21.45, 0.55, 5.30 Скетчком «Паміж намі».
16.00 Меладрама «Па той бок».
18.35 Камедыя «Таксі 4».
20.20 Камедыя «Калачы».
23.10 Камедыя «Елкі 3».
1.15 Камедыя «Пазнаёмцеся з Уолі Спарксам».
3.10 Серыял «Кёрсці».
4.00 Камедыя «Елкі».

ТБЗ

6.00 М/ф.
7.55 «Доктар І...»
8.25, 18.55, 1.20 «Забароненае каханне». Серыял.
10.00, 3.40 «Судовыя страсці». Дак. серыял.
10.50, 4.25 «Па справах няпоўнагадовых». Дак. серыял.
11.45 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.35 «Сакрэты экстрасэнсаў». Дак. серыял.
13.30, 17.55 «Тайны следства». Серыял.
14.30 «Простыя складанасці».
15.00, 2.55 «Нераскрытыя тайны».
16.00 «Шчырая гутарка».
17.00, 21.50 «Мар'ін гай». Серыял.
20.50, 0.35 «Дарога на востраў Пасхі». Серыял.

22.45 «Зорныя гісторыі».
23.40 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.
0.25 «Ргокіно».

ТВ 1000 ТБ1000

6.00 Меладрама «Палюбоўнікі».
7.50 Меладрама «Парыж-Манхэтэн».
9.10 Драма «На самым дне акіяна».
10.55 Меладрама «Гісторыя пра нас».
12.30 Драма «Рамэа і Джульета».
14.25 Фэнтэзі «Выдатныя стварэнні».
15.25 Трагікамерыя «Два дні ў Парыжы».
18.10 Драма «Нешта не так з Кевінам».
20.00 Трылер «Тэорыя змовы».
21.50 Меладрама «Апошняя каханне на Зямлі».
23.20 Камедыя «Шэф».
1.00 Фантастыка «Двухсотгадовы чалавек».
3.20 Камедыя «Давай, да пачатку!».
4.55 Драма «8 міля».

ТВ 1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 Камедыя «Вечары на хутары каля Дзіканькі».
7.30 М/ф «Ілля Мурамец і Салавей-Разбойнік».
8.50 Трагікамерыя «Яно».
10.50 Камедыя «Дон Сезар дэ Базан».
13.20 Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Касцюм Арлекіна».
15.00 Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Князь ветру».
17.10 Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Дом спатканняў».
18.50 Камедыя «Змяшаныя пачуцці».
20.20 Камедыя «Горка!».
22.10 Камедыя «Горка! 2».
23.50 Драма «Гадзіна пік».
1.40 Камедыя «Механічная сюіта».
3.20 Драма «Вышыня 89».
5.10 М/ф «Дабрыня Нікіціч і Змей Гарыныч».

NATIONAL GEOGRAPHIC

6.00 Непаражалыныя канструкцыі.
6.50, 8.10 Гульні розуму.
7.15, 13.10 Навуковыя недарэчнасці.
7.40, 12.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
9.20, 13.30, 19.30 Шаша праз пекла.
10.10, 14.20, 20.30 Ледзяная дарога.
11.00 Машыны: разабраць і прадаць.
11.50 Золата Юкана.
15.10 Прыручыць дракона.
16.00 Экстрэмальнае падарожжа.
16.50 Будаўнічая ліхаманка.
17.40, 21.50, 2.00, 5.15 Дзікі тунец.
18.30 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
21.00, 1.10, 4.30 Золата ў халоднай вадзе.
22.40, 2.50 2000-я: час, калі мы ўбачылі ўсё.
23.30, 3.40 Расследаванні авіякатастроф.
0.20 Уварванне на Зямлю.

DISCOVERY

8.00, 12.30 Мяцэжны гараж.
8.50 Навука магіі.
9.45, 14.20, 21.30 Як гэта ўстроена?
10.10, 14.45, 21.00 Як гэта зроблена?
10.40, 17.05 Багажныя войны.
11.35, 1.00, 7.10 Голыя і напаляханыя.
13.25, 6.25 Эфект Карбана-ра.
15.15, 5.35 Поўны фарсаж.
16.10, 3.00 Махінатары на трасе.
18.00 Іржавая імперыя.
19.00 Паляўнічыя на рэліквіі.
20.00 Склады.
22.00 Ледзяное золата.
23.00 Смяротны ўлоў.
0.00 Дарожныя каўбоі.
2.00, 4.50 Гаражнае золата.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.

■ На экране

КІНО ПРА АЛЯКСЕЕВА

Напэўна, вы ўжо бачылі кранальны кадр з фільма расійскага рэжысёра Міхаіла Сегала, на якім герой Аляксандра Збруева Мікалай Аляксееў з пяшчотна-шчаслівым тварам прытуліўся да акна ў вагоне хуткага цягніка. Але на пачатку фільма былы паэт-песеннік, бард, інтэлігент, у якога за плячыма насычанае марамі, падзеямі і поспехамі жыццё, прадстаўляецца тым, хто стомлена і абыхава дажывае свой век.

Некалі ён вывёў формулу, якую эмацыйна-надрыўна даводзіў закаханай у яго дзяўчыне сярод лясных дрэў: «Кахаць — значыць даць чалавеку менавіта тое, што яму патрэбна ў гэты момант». А яшчэ: «Каханне — гэта не калі, а што». Сам Аляксееў, напэўна, любіў увесць свет, таму што па вялікім рахунку плыў спакойна па прызначаным яму цячэнні, калі прасілі — даваў, а праз творчасць казаў любіць яго такім, які ён ёсць.

У фільме два часы: сённяшні, у якім упершыню для гледача з'яўляецца разгублены састарэлы Аляксееў, і мінулы, што паказвае дысануючае сваёй жывасцю і насычанасцю мінулае жыццё героя, дзе і Андрэй Таркоўскі, і Юрый Гагарын, і Уладзімір Высоцкі...

Па сюжэце былога барда Мікалая Аляксеева, таго, які стомлена і абыхава дажывае свой век, запрашаюць на радыё, у адмысловую начную праграму, як музыканта, песні якога і сёння напывае моладзь, аўтара, што пакінуў пэўны след у айчынай музыцы, паўплываў на яе развіццё. Ён, вядома, спачатку нічога не разумее, толькі паступова ўліваецца ў працэс да салодкага ўсведамлення: ён не забыты. Усё шчаслівае мінулае здольна вызначыцца за час адной невялікай праграмы.

Ва ўсім, праўда, ёсць свае «але», і начное радыё таксама можа мець пэўную частку ілюзорнасці. Паглядым. Затое простая мараль надзвычайнай гісторыі аднаго забытага музыканта і рэцэпты, як зрабіць так, каб чалавек расцвіў і на яго твары праступіла пяшчотнае шчасце, — на паверхні.

Міхаіл Сегал пачынаў свой творчы шлях у поўным метры якраз на кінастудыі «Беларусьфільм», куды быў запрошаны здымаць фільм «Франц+Паліна» пра гісторыю кахання беларускай вясковай дзяўчыны і нямецкага салдата падчас Вялікай Айчыннай. Потым быў паспяховы саркастычны фільм «Расказы», зняты ўжо ў Расіі, які, дарэчы, удзельнічаў у конкурсе мінскага кінафестывалю «Лістапад». На мінулы «Лістапад» трапіла і «Кіно пра Аляксеева».

Адчуць эмацыйнальнасць і незваротна ўцягнуцца ў канву фільма нескладана — пераходы ад мінулага да сучаснага і наадварот, першапачатковая загадкавасць запрашэння на радыё і неверагодная ігра Аляксандра Збруева чапляюць. Тут і музыка дапамагае, і легендарныя асобы ў сюжэце, і нечаканы фінал. Крытык Марыя Куўшынава сказала, што «Кіно пра Аляксеева» — раман «У пошуках страчанага часу», напісаны з выкарыстаннем слоўніка ў 300 слоў. Магчыма. Толькі гледачу гэта не перашкодзіць адчуць тую самую, чалавечую цеплыню.

Фільм пакажа тэлеканал TV1000. **Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.** katsyalovich@vziazda.by

ПЯТНІЦА, 2 КАСТРЫЧНІКА

1
БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 0.40 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.20 Зона Х.
9.10, 22.35 Серыял «След».
10.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05, 20.00 Серыял «Бацька Мацей».
12.10, 16.35 Серыял «Сямейныя меладрамы-5».
13.10 Дзень у вялікім горадзе.
14.05 Серыял «Думай як жанчына».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 1.10 Меладрама «Вікторыя». 2-я серыя.
17.45, 22.30 Зроблена ў Беларусі.
18.00 «Terra incognita». Беларусь невядомая.
21.00 Панарама.
21.05 Беларусь XXI.
22.50 Меладрама «Пяць гадоў і адзін дзень».
1.00 Дзень спорту.

2
БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Тэлераніца.
9.00, 21.05 Тэлебарометр.
9.05, 15.50 «Арол і рэшка. На краі свету». Трэвел-шоу.
10.00 «Экстрасэнсы-дэтэктывы».
11.05 «Зразумець і абясшкодзіць».
11.35 Капейка ў капейку.
12.10, 17.35 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў».
13.05 Серыял «Косці».
14.00 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
16.45, 23.30 «Пін-код».
18.35 Баявік «Чалавек-павук 3: вораг у адлюстраванні».
21.10 «Бітва экстрасэнсаў. Трэцяя сусветная».
22.00 Спортлато 5 з 36, КЕНА.
0.20 Рэпарцёр.
1.05 Серыял «Як я сустрэў вашу маму».

ВТБ

ВТБ

6.00 «PLAY».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30, 14.30, 4.00 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».
8.00, 17.30, 20.30 Скетч-шоу «6 кадраў».
8.30, 13.10 «Ералаш».
9.00 Серыял «Анжэліка».
10.00, 19.00 Серыял «Месяц».
11.00 Камедыя «Перамотка».
13.30, 20.00 Серыял «Апошні з Магікян».
15.00, 3.00 Рэаліці-шоу «Ты нам падыходзіш».
16.00 Серыял «Навіны».
17.00, 4.30 «Лаві момант».
18.00, 23.30 «Уральскія пельмені».
21.10 Камедыя «Цудоўная чацвёрка».
23.00, 1.00, 5.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».
0.30 Скетчком «Студэнты».
1.30, 5.30 «Дурні і дарогі».
2.00 «Ленінградскі Stand-up клуб».

КУЛЬТУРА

КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Навіны культуры.
10.20 Калекцыя Яўгена Марголіта. «Калонія Ланфіер». Маст. фільм.
11.55 «Мсцёрскія галандцы». Дак. фільм.
12.05 «На гэтым тыдні... 100 гадоў таму. Нефрантавыя нататкі».
12.30, 20.45 «Правілы жыцця».
13.00 «Лісты з правінцыі». Зарайск (Маскоўская вобласць).
13.30 «Выходзяць на арэну асілкі. Яўген Сандаў і Юрый Уласаў». Дак. фільм.
14.10 «Бацькі і дзеці». Серыял, заключная серыя.
15.10 «К. Р.». Дак. фільм.
15.50, 2.40 «Сусветныя скарбы культуры».
16.05 Чорныя дзіркі. Белыя плямы.
16.50 «Царская ложа».
17.30 Канцэрт з твораў Ціхана Хрэнікава.

3
БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСЬ 3

7.20 «Дабрананак».
7.50, 19.15, 0.35 «Калейдаскоп».
8.00 «Васіль Буслаеў». Фільм-казка.
9.20 «Няскончаная аповесць». Драма.
10.55 «Сіла веры».
11.20 «Рымскі-Корсакаў». Маст. фільм.
13.10 «Вакальны вечар». Васіль Герэла і Дзяржаўны рускі канцэртны аркестр Санкт-Пецярбурга.
14.30 «Банкавы білет у мільён фунтаў стэрлінгаў». Меладрама.
16.00 «Дзень добры, сталіца!» Меладрама.
17.45 «Славянскі базар-2011». Мікалай Баскаў.
19.30 «Мая марачка».
20.45 «Калыханка».
21.05 «Камертон». Кампазітар Эдуард Ханок.
21.30 Міжнародны музычны фестываль «Залаты шлягер-2015» у Магілёве. Урачыстае адкрыццё.
23.00 «Арланда». Драма.

5
БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСЬ 5

7.40 Спорт-мікс.
8.05 Хакей. КХЛ. «Югра» (Ханты-Мансійск) — «Дынама» (Мінск).
10.00, 13.30, 21.25 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань. 1/2 фіналу.
12.00 Гандбол. Ліга чэмпіёнаў. «Чэхаўскія Мядзведзі» (Расія) — БГК імя Мяшкова (Беларусь).
15.30 Валебол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. 1/4 фіналу.
17.35 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Дынама» (Мінск) — «Рapid» (Аўстрыя).
19.25 Піт-стоп.
19.55, 23.30 PRO спорт. Навіны.
20.00 Свет англійскай прэм'ер-лігі.

18.35 «Ігар Ільінскі. Жыццё артыста». Дак. фільм.
19.45 Смеханастальгія.

20.20 Да 80-годдзя Армэна Джыгарханяна. «Прывітанне, гэта я!» Маст. фільм.
22.35 «Лінія жыцця». Герард Васільеў.
23.45 Мастасвет.
23.50 «Культ кіно». «Мора і рыба, якая лётае». Маст. фільм.
1.25 «З вечара дожджык».
«Раней мы былі птушкамі». М/ф для дарослых.
1.55 «Шукальнікі». «Царэвіч Аляксей. Ахвяра прастола-наследдзя».

НОСТАЛЬГІЯ

НАСТАЛЬГІЯ

6.00 «Бітламанія» з Дзмітрыем Дзібровым. Госць Сяргей Шусціцкі. 2008 год.
7.00, 8.35, 9.40, 11.00, 12.55, 14.30, 15.40, 17.00, 19.00, 21.40, 23.00, 0.55, 2.30, 3.40, 5.00 Музычная настальгія.
7.15 Маст. фільм «Ганна і камандор».
8.45 М/ф «Таежная казка».

9.00, 15.00, 21.00, 3.00 «Мінулы час».
10.00, 16.00, 4.00 «Народжаныя ў СССР».
11.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемуары». Яўген Веснік.
12.00 «Спяем, сябры!» з Таццянай Візбар. Вадзім Ягораў і Веста Салаяніна. 2007 год.
13.15 Маст. фільм «Артыст з Каханаўкі».
14.45 М/ф «Чужы голас».
18.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1980. 1-я частка. Паўтор ад 2008 года.
19.25 Маст. фільм «Белая птушка з чорнай меткай».
22.00 «Колба часу».
0.00 «Спяем, сябры!» з Таццянай Візбар, максім Крывашэў, Алёна Галіч. 2008 год.
1.15 Маст. фільм «Калі чалавек усміхнуўся».
2.45 М/ф «Сястрыца Алёнка і братка Іванка».
5.15 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... тэлевізійныя мемуары». Таццяна Акунеўская.

20.30 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.
23.40 Еўрапейскі покерны тур.

АНТ

АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыцц здорава!»
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прыговор».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.05 «Вучыцца жыць».
14.35 «Час пакажа».
16.20 Маст.фільм «Зімовы вечар у Гаграх».
18.20 «Чакай мяне. Беларусь».
18.55 «Поле цудаў».
20.00 Час.
21.05 «ДОстояние РЕспублики: Рыгор Лепс».
22.50 «Што? Дзе? Калі? У Беларусі».
0.10 «Легенды Live». «Whithney Houston».
0.50 Трылер «Ператварэнне».
2.20 Начныя навіны.

СТБ

СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30, 20.15 «Дакументальны праект»: «Я крочу па краіне».
9.30, 21.20 «Участак лейтэнанта Качуры». «Ілюзія палявання».
10.40 «Салдаты 10». Серыял.
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!».
13.50 «Ежа багоў».
14.45 «Водбліскі». Серыял.
16.50 «Добры дзень, доктар!»
17.35 «Званая вячэра».
18.35 «Дакументальны праект»: «Карлікі і волаты».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

EUROSPORT

EUROSPORT

4.00 Байцоўскі клуб.
6.00, 10.30, 14.30 Веласпорт. Мілан — Турын.
7.30, 16.00 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
18.15, 13.30 WATTS! Спецыяльны вераснёўскі выпуск.
9.30 Веласпорт. Тур дэ Еўраметраполь.
11.30 Аўтаспорт. Сусветная серыя WTCC.
13.00 Мотакрос. Нацыянальны чэмпіянат.
17.15, 18.40 Футбол. Сусветныя галы.
17.20, 1.05 Футбол. MLS. Лепшыя моманты.
17.45, 1.30 Футбол. Лаціна.
18.15, 2.00 Футбол. ФІФА.
18.45 Футбол.
21.00 Баявыя майстэрствы. Кароль каралёў.
22.00 Баявыя майстэрствы. Суперкомбат.
0.00, 2.30 Наймацнейшыя людзі свету. Ліга чэмпіёнаў.

КОМЕДИЯ

КАМЕДИЯ

6.00, 10.00, 17.40, 22.00, 3.10 Серыял «Пакетная здзелка».
6.45 Меладрама «Пастка для нявесты».
8.25 Камедыя «Таксі 3».
10.40 Меладрама «Па той бок».
12.30 Камедыя «Таксі 4».

14.00, 14.45, 15.25 «Камедыянты (Шоу)».
14.25, 15.10, 20.00, 22.50, 0.55, 5.40 Скетчком «Паміж намі».
16.00 Камедыя «Елкі 3».
18.30 Камедыя «Калачы».
20.20 Камедыя «Канікулы ў Грэцыі. Усё ўключана».
23.10 Камедыя «Рымскія прыгоды».
1.15 Меладрама «Каханне з перашкодамі».

23.00 «Такі лёс».
23.50 «Вялікая гульня». Покер-дуэль.
0.35 Маст. фільм «Нікі, д'ябл-малодшы».

МІР

МІР

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Любімыя акцёры».
9.30 Маст. фільм «Радня».
11.20 Маст. фільм «Сюрпрыз для любімага».
13.00, 16.00, 19.00 Навіны (бягучы радок).
13.20, 4.00 Серыял «Адна сям'я».
16.20 «Сакрэтныя матэрыялы».
17.20 Серыял «Маўклівы сведка».
19.25 Серыял «Агурочнае каханне».
22.50 Маст. фільм «Калі толькі».
0.35 Дак. серыял «Давайце разбярэмся!».
1.30 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».
2.20 Маст. фільм «Сэрцы чатырох».

БЕЛАРУСЬ РТР

РТР—БЕЛАРУСЬ

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 «Пакой смеху».
12.30 Маст. фільм «Дон Сезар дэ Базан».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Тайны следства».
19.10, 20.55 Серыял «Скліфасоўскі».
22.00, 23.10 Маст. фільм «Дрэнная суседка».

4.00 Камедыя «Пазнаёмцесья з Уолі Спарксам».

ТВ 3

ТВ3

6.00 М/ф.
7.50 «Доктар I...»
8.20, 19.00, 2.35 «Забароненае каханне». Серыял.
9.55, 4.20 «Судовыя страсці». Дак. серыял.
10.45, 5.10 «Па справах няпоўнагадовых». Дак. серыял.
11.40 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.35 «Сакрэты экстрасэнсаў». Дак. серыял.
13.30, 18.00 «Тайны следства». Серыял.
14.30 «Простыя складанасці».
15.00 «Нераскрытыя тайны».
16.00 «Шчырая гутарка».
17.00 «Мар'ін гай». Серыял.
21.05 Камедыя «Знаёмства з Факерамі».
23.15 «Зорныя гісторыі».
0.10 «Доказ віны».
0.40 Трылер «Стрыптыз».

TV 1000

ТВ1000

6.50 Камедыя «10 крокаў да поспеху».
8.20, 2.00 Драма «Полак».
10.30 Драма «Разня».
12.00 Фантастыка «Двухсотгадовы чалавек».
14.20 Меладрама «Пазбаўце нас ад Евы».

16.10 Камедыя «Два дні ў Нью-Ёрку».
17.50 Меладрама «Настрой індыга».
20.00 Драма «Тэрэза Д».
21.50 Трылер «Ілюзія падману».
23.50 Фэнтэзі «Выдатныя стварэнні».
4.20 Меладрама «Палюбоўнікі».

РУССКОЕ КИНО TV 1000

ТВ1000 РУССКАЕ КІНО

6.20 Камедыя «Мужчына ў маёй галаве».
8.35 Драма «Злачынства і пакаранне».
12.40 Камедыя «Па вуліцах камоду вадзілі...».
14.00 Трагікамедыя «Вар'яцкая дапамога».

0.00 Урачыстае адкрыццё Міжнароднага конкурсу маладых выканаўцаў «Новая хваля-2015».

НТБ

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніцай».
7.10, 8.05 Серыял «Ляснік».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.05 «Раніца з Юліяй Высоцкай».
10.20 Серыял «Вяртанне Мухтара. Новыя серыі».
12.00 «Суд прысяжных».
13.15 «Суд прысяжных. Канчатковы вердыкт».
14.20 Агляд. Надзвычайнае здарэнне.
14.40 «Справа густу».
15.05 «Лаліта».
16.20 Серыял «Ліцейны, 4».
17.55 «Гаворым і паказваем». Ток-шоу.
19.40 Серыял «Вуліцы разбітых літароў».
23.05 Серыял «Знакі лёсу-3».
0.40 «Хрушчоў. Першы пасля Сталіна». Серыя 1-я.

8 КАНАЛ

7.00, 14.05, 19.50, 21.00, 23.55 «Надвор'е».
7.05, 16.00 Мультпарад.
7.50, 19.55 Серыял «Нараджэнне мафіі».
8.35, 18.45 Серыял «Чэрап і косці».
9.30, 10.45, 13.50, 15.45, 16.50, 18.35, 19.35, 20.55 «Хатняя крама».
9.45 Дак. серыял «Тайны прыроды».
10.30 «Кінаблэкнот».
11.00 Трылер «Вораг дзяржавы».
13.05 Серыял «Флэш».
14.10 Серыял «Лавізна».
16.30 «Адшукваецца адпачынак».
17.00 Серыял «Апошні карабель».
20.45 «Вечарніца».
21.05 Драма «Падводная турма».
22.50 «Хобі+TV». Рэаліці-шоу «Свой фермер».

16.10 Камедыя «Хлопец з Марса».
18.00 Драма «Люстэркі».
20.20 Драма «Weekend».
22.05 Драма «Арда».
0.25 Драма «Гідраўліка».
2.25 Меладрама «Кароткія сутрэчкі».
4.25 Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Касцюм Арлекіна».

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL

NATIONAL GEOGRAPHIC

6.00 Непаражалныя канструкцыі.
6.50, 8.10 Гульні розуму.
7.20, 13.10 Навуковыя недарэчнасці.
7.40, 12.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
9.20, 13.30, 19.30 Золата ў халоднай вадзе.
10.10, 14.20, 20.10 Дзікі тунец.
11.00 Машыны: разабраць і прадаць.
11.50 Золата Юкана.
15.10 Каралева гіен.
16.00 У пошуках марскога супердрапежніка.
16.50, 22.40, 2.50 2000-я: час, калі мы ўбачылі ўсё.
18.30 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
21.00, 1.10, 4.30 Фашысцкі лагер смерці.
21.50, 2.00, 5.15 Дзённік Ганьы Франк.
23.30, 3.40 Расследаванні авіякатастроф.
0.20 Уварванне на Зямлю.

Discovery CHANNEL

DISCOVERY

8.00, 12.30 Поўны фарсаж.
8.50 Эфект Карбанара.
9.45 Як гэта ўстроена?
10.10 Як гэта зроблена?
10.40 Гаражнае золата.
11.35, 1.00, 7.10 Акварыумны бізнес.
12.35 Як уладкаваны Сусвет.
23.00 Космас навыварат.
0.00 Чалавек і Сусвет.
2.00, 4.50 Паляўнічыя на склады.
3.00 Махінатары на трасе.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.
5.38 У пагоні за класікай.
6.25 Элементы.

СУБОТА, 5 КАСТРЫЧНІКА

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.55 Існасць.
7.20 Меладрама «Чацвёрты пасажыр».
9.00, 12.00, 15.00 Навіны.
9.10 Буйным планам.
9.40 Серыял «Як выйсці за муж за мільянера-2».
10.45 «50 рэцэптаў першага».
11.25 Дача.
12.10 «Здароўе». Ток-шоу.
12.55 «Terra incognita». Беларусь невядомая.
13.30 Выхад ёсць.
14.05 Меладрама «Час збіраць».
15.15 Краіна.
17.00 Тэледабаты кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь.
18.00 Меладрама «Не было б шчасця...». 1—4-я серыі.
21.00 Панарама.
21.40 Беларусь XXI.
23.10 Меладрама «Не было б шчасця-2». 1—4-я серыі.
2.20 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.05 М/с «Сябры анёлаў».
7.55 Серыял «Мая цудоўная нянька».
10.00 Хачу ў тэлевізар!
10.05 Азбука смаку.
10.40, 21.05 Тэлебарометр.
10.45 «Бітва экстрасэнсаў. Трэцяя сусветная».
12.55 Капейка ў капейку.
13.35 Серыял «Шчаслівыя разам».
15.20 Анімацыйны фільм «Лебедзь-трубач».
16.40 «Арол і рэшка. Шопінг». Стайл-шоу.
17.45 Драма «Сацыяльная сетка».
19.50 «Панаехалі». Рэаліці-шоу.
21.10 Баявік «Штурм Белага дома».
22.00 Спортлато 6 з 49, КЕНА.
23.40 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў».

3 БЕЛАРУСЬ 3

8.00, 14.55, 16.50, 0.30 «Калейдаскоп».
8.10 «Мая марачка». Камедыя.
9.30 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
10.00 Міжнародны музычны фестываль «Залаты шлягер-2015» у Магілёве. Урачыстае адкрыццё.
11.30 «Яны сышлі з нябёсаў». Драма.
12.45 «Падполле. Вайна знутры вайны». Фільм першы «Жаночы твар вайны». Дак. фільм.
13.15 «У небе «начныя ведзьмы». Драма.
14.30 «Падполле. Вайна знутры вайны». Фільм другі «Хроніка няскораных». Дак. фільм.
15.10 «Дзень добры, я ваша цётка!» Камедыя.
17.00 «Ганна Снегіна». Музычна-паэтычная кампазіцыя.
18.05 «Шклянка вады». Камедыя.
20.20 «Вандроўка з «Бяседай». Віцебская вобласць.
20.45 «Калыханка».
21.05 «Камертон». Спявак і кампазітар Глеб Матвейчук.
21.35 Міжнародны музычны фестываль «Залаты шлягер-2015» у Магілёве. «Асенняе лісце». Канцэрт зорак сусветнага і айчыннага джазу.
23.05 «Праз цымянае шкло». Драма.

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.35 Спорт-мікс.
7.55 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань. 1/2 фіналу.
10.00 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань. Фінал.
12.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Манак» (Францыя) — «Тотэнхэм» (Англія).
13.35 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.
14.30 Плаванне. Кубак свету. Сінгапур.

16.40 Авертайм. КХЛ.
16.55 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Авангард» (Омская вобл.)
19.25, 0.20 Валейбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. 1/2 фіналу.
21.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Чэлсі» — «Саўтгэмптан».
23.20 PRO спорт. Навіны.
23.30 Еўрапейскі покерны тур.

АНТ

7.00 «Суботняя раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 20.30 Нашы навіны.
9.05 М/с «Смяшарыкі. Новыя прыгоды».
9.25 «Здароўе».
10.30 «Ідэальны рамонт».
11.30 «Разумніцы і разумнікі».
12.15 Серыял «Ліст чакання».
16.15, 21.00 Навіны спорту.
16.20 Маст.фільм «Іншыя людзі».
16.40 «Армэн Джыгарханян. «Там, дзе мне добра».
17.40 «Кропля ў кроплю».
21.05 Канцэрт «Мы разам. Віцебская вобласць».
23.20 «Сёння ўвечары».
0.55 Меладрама «Амерыканская дачка».

СТБ

6.15 Маст. фільм «На дне».
7.50 «Анфас».
8.05 «Тайны свету».
9.00 «Сакрэтныя тэрыторыі».
10.00 «Іншая краіна». «Востраў на поўдзень ад мора».
10.35 «Далёкія сваякі».
11.00 «Мінск і мінчане».
11.40 «Салдаты 5». Серыял.
13.30, 16.30, 19.30 «24 гадзіны».
13.40 «Ля параднага пад'езда».
14.15 Маст. фільм «Вазьму твай боль».
15.50 «Вялікі горад».
16.40 «Наша справа».
16.55 Канцэрт Міхаіла Задорнава.
17.20 Баявік «Смяротная зброя 3».
20.00 «СТБ-спорт».

20.10 Фэнтэзі «Крабат. Вучань ведзьмака».
22.15 «Зорны рынг».
23.30 «Тэрыторыя памылак».
1.20 «Масква. Дзень і ноч».

МІР

6.00, 8.40 М/ф.
8.10 «Саюзнікі».
9.30 «Ой, мамачкі».
10.00, 16.00 Навіны (бягучы радок).
10.15 Дак. серыял «З нагоды. Каханне хулігана».
11.05 Маст. фільм «Шукайце жанчыну».

13.55 Маст. фільм «Рышэль. Мантыя і кроў».
16.15 Серыял «Лола і Маркіз. Паляўнічы на галовы».
19.45 Серыял «Лола і Маркіз. Рукі ўверх, я ваша цётка!»
23.20 Маст. фільм «Іронія кахання».
1.00 «Культпрасвет».
1.45 «Дыяспары».
2.15 Дак. фільм «З нагоды. Таямніцы скарбаў».
3.10 Маст. фільм «Волга-Волга».
5.05 Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!».

БЕЛАРУСЬ РТР РТР-БЕЛАРУСЬ

7.00 «Пакой смеху».
7.35 Маст. фільм «Мой любімы гений».
11.00, 14.00 Весткі.
11.15 «Правілы руху».
12.00 «Гэта мая мама».
12.45, 14.15 Маст. фільм «Доўгая дарога да сябе».
14.40 Маст. фільм «Дрэнная суседка».
16.30 «Пакой смеху».
17.10 Маст. фільм «Палын — трава проклятая».

19.05 Меладрама «Пераможца».
21.00 Трылер «Ілюзіяніст».
23.05 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.
4.15 «Боль». Дак. фільм.

TV 1000 ТБ1000

6.20 Драма «Адкрытае акно».
8.10 Меладрама «Пазбаўце нас ад Евы».
10.00 Камедыя «Берні».
11.45 Камедыя «Давай, да пабачэння!»
13.20 Драма «Вельмі добрыя дзяўчынкі».
15.00 Меладрама «Апошняя каханне на Зямлі».
16.35 Меладрама «Палюбоўнікі».
18.30 Камедыя «Шэф».
20.00, 5.10 Камедыя «Муж і жонка Морган ва ўцёках».
21.50 Камедыя «Напруж звільны».
23.40 Трылер «Тэорыя змовы».
1.30 Драма «Рамза і Джульета».
3.30 Баявік «Планкет і Маклейн».

РУССКОЕ КИНО TV 1000 ТБ1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 Меладрама «Клоўны».
8.20 Камедыя «Сезон цудаў».
10.00 Драма «Аты-баты, ішлі салдаты...».
11.30 Камедыя «Спакаваныя».
13.10 Меладрама «Кароткія сустрэчы».
14.50 Драма «Гадзіна пік».
16.50 Драма «Вышыня 89».
18.40 Камедыя «Горка!»

20.20 Камедыя «Ад 180 і вышэй».
22.00 Драма «Географ глобус прапіў».

19.00 «Карціна свету».
19.55 Надвор'е на тыдзень.
20.00 Весткі ў суботу.
20.40 «Галоўная сцэна».
23.00 Маст. фільм «Каханне на чатырох колах».
0.40 «Новая хваля-2015».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.10 Серыял «Курортная паліцыя».
7.40, 8.20 Дэтэктыў «Адвакат».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сёння.
8.50 «Урачэбныя тайны плюс».
9.25 «Справа густу».
10.25 «Галоўная дарога».
11.00 «Кулінарны паядынак».
11.55 «Кватэрнае пытанне».
13.20 «Я худзею!»
14.15, 16.20 Серыял «Мянтаўскія войны».
18.05 «Следства вялі...»
19.00 «Цэнтральнае тэлебачанне».
20.05 «Новыя рускія сенсацыі».
21.00 «50 адценняў. Бялова».
22.00 «Ты не паверыш!»
23.00 Маст. фільм «Рускі характар».
0.35 «Хрушчоў. Першы пасля Сталіна». Серыя 2-я.

8 КАНАЛ

9.00, 13.35, 19.00, 20.55, 23.25 «Надвор'е».
9.05 М/ф.
9.35 Серыял «Чэрап і косці».
10.25, 11.40, 15.55, 17.20 «Хатняя крама».
10.40, 23.30 «Хобі+TV».
11.30 «Даведнік па краінах і кантынентах».
11.55 Драма «Тайны перавагі Дзятлава».
13.40 Драма «Страказа».
15.20 Мультипарад.
16.00 «Адшукваецца адпачынак».
16.30 Серыял «Альф».
17.30 Драма «Рыжы сябар».
19.05 Драма «Эфект калібры».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Фэшн is my прафэшн».
21.10 Фантастыка «Рубеж».

0.10 Баявік «Антыкілер».
2.10 Меладрама «Марафон».
4.10 Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Князь ветру».

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL NATIONAL GEOGRAPHIC

6.00 Непаражалыныя канструкцыі.
6.50, 8.10 Гульні розуму.
7.15 Навуковыя недарэчнасці.
7.40 Зрабі або памры.
8.40 Узлом сістэмы.
9.20 Золата Юкана.
10.10 Панарама 360°. Аб'ект сусветнай спадчыны.
11.00 Дзікае надвор'е.
11.50 Космас. Прастора і час.
12.40 Мегазаводы.
13.30 Вялікія рэйды Другой сусветнай вайны.
14.20 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха.
15.10 Ласасёвыя войны.
16.00 У аб'ектыве: незвычайныя паводзіны жывёл.
16.50 2000-я: час, калі мы ўбачылі ўсё.
20.10 2000-я: найвялікшыя трагедыі.
21.00, 1.10, 4.30 Касмічнае падарожжа «Хабла».
21.50, 2.00, 5.15 Чалавецтва з космасу.
22.40, 2.50 Голая навука.
23.30, 3.40 Навука будучыні.

Discovery CHANNEL DISCOVERY

8.00, 15.15, 2.00, 6.25 Махінатары.
8.50 Дарожныя каўбоі.
9.45 Смяротны ўлоў.
10.40 Ледзяное золата.
11.35 Іржавая імперыя.
12.30, 0.00 Склады.
13.25 Паляўнічыя на рэліквіі.
14.20 Ідрыс Эльба: без тармазоў.
16.10, 1.00, 5.35 Вулічныя гонкі.
17.05, 4.50 Космас навыварат.
18.00, 4.00 Як уладкаваны Сусвет.
19.00 Чалавек і Сусвет.
20.00 Бітва за нерухомасць.
23.00 Уцячы ад пагоні.
3.00 Хуткія і гучныя.
7.13 Праз магію да зорак.

■ Замор'е

СЭЛФІ З ТАЛЕРКІ

Пагалоўнае сусветнае захапленне сэлфі — фатаграфаваннем сябе любімага — выйшла на новы віток. Адзін амерыканскі брэнд сухіх сняданкаў прадставіў сэлфі-лыжку — палку для сэлфі з лыжкай на адным канцы і мацаваннем для гаджэта на другім.

Стваральнікі сцвярджаюць, што прылада неабходная для вырашэння праблемы, якая хвалюе жыхароў найбольш развітых краін — немагчымасці выбару паміж ежай і фатаграфаваннем. «Прайшлі тыя дні, калі вы елі, а вашы сябры не ведалі пра гэта», — паведамляецца ў рэкламным роліку (вось жах які. — Рэд.). Даўжыня сэлфі-лыжкі ў раскладзеным стане дасягае 76 сантыметраў, і яна дазваляе ўладальніку есці і фатаграфавання адначасова. У камплекце з ёй пастаўляецца нават і спецыяльны пульт, з якога смартфона падаецца каманда сфатаграфавання яго ўладальніка. Што характэрна, сэлфі-лыжку можна набыць зусім бясплатна — дастаткова толькі заплаціць за дастаўку ежы.

З'ЕЛА, АЛЕ НЕ ВЫВЕЗЛА

У бангкокскім міжнародным аэрапорце Суварнабхумі затрымалі жанчыну, якая скрала з ювелірай выставы, якая праходзіла ў сталіцы Тайланда, шасцікаротны алмаз. Як піша Bangkok Post, каштоўны камень быў выяўлены ў 30-гадовай Цзян Сюйлян у страўніку.

Жанчыну ўзялі пад варту разам са сваім спадарожнікам перад вылетам на радзіму. Пра прыцягнула ўвагу паліцэйскіх з-за таго, што знешнасць Сюйлян адпавядала фотаздымкам меркаванай выкрадальніцы алмаза, якія знаходзіліся ў распараджэнні праваахоўных органаў. Пры аглядзе камень выяўлены не быў, пасля чаго паліцэйскія вырашылі абследаваць затрыманых на рэнтгене. Першапачаткова Сюйлян і яе спадарожнік сцвярджалі, што яны былі ў Тайландзе на адпачынку, аднак пазней кітаянка прызналася ў здзяйсненні крадзяжу. Кошт скрадзенага каменя складае каля 10 мільёнаў бат (прыкладна 277 тысяч долараў).

У КАГО ЁСЦЬ 130 ДЗЯЦЕЙ?

Найстарэйшы ў свеце самец панды па мянушцы Пан-Пан, які пражывае ў цэнтры вывучэння і гadoўлі гіганцкай панды ў кітайскай правінцыі Сычуань, адзначыў 30-годдзе. Узрост жывёлы прыкладна эквівалентны 100 чалавечым гадам.

Супрацоўнікі цэнтра падарылі панду ледзяную скульптуру, якая нагадвае торт, упрыгожаную морквай. Адзначаецца, што падарунак жывёлы спадабаўся. Намеснік дырэктара цэнтра Вэй Ронгпін распавёў, што Пан-Пан становіўся бацькам больш за 130 разоў. Яго дзіцяныя складаюць чвэрць ад усіх выведзеных у няволі пандаў. Ён таксама ўдакладніў, што сярэдняя працягласць жыцця панды, якія жывуць не ў дзікай прыродзе, складае 20 гадоў. У ліпені 37-годдзе адзначыла найстарэйшая ў свеце самка панды Цзя-Цзя, якая жыве ў акіянічным парку Ганконга.

Іван КУПАРВАС

ВТВ ВТВ

6.00 «Паспець за 24 гадзіны».
7.00, 0.30, 3.30 «Лаві момант».
7.30 М/ф «Смяшарыкі».
7.45 М/ф «Маша і Мядзведзь».
8.00 «Ералаш».
9.00 Серыял «Вароніны».
10.00, 1.00 «Турбаміксер».
12.00 Камедыя «Цудоўная чацвёрка».
13.50, 23.00 Скетч-шоу «Даеш моладзь».
14.30 «Вялікая маленькая зорка».
15.30, 5.00 Серыял «Сваці».
17.30 «Уральскія пельмені».
19.00 Серыял «Апошні з Магіян».
20.30 Трылер «Апантанасць».
23.30 «Без вежы».
3.30 Скетч-шоу «Валера-ТВ».
4.00 Скетч-шоу «6 кадраў».
4.30 Скетч-шоу «Адна за ўсіх».

КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраньюс».
10.00 Біблейскі сюжэт.
10.35 80 гадоў Армэну Джыгарханяну. «Прывітанне, гэта я!» Маст. фільм.
12.45 «Армэн Джыгарханян». Дак. фільм.
13.30 Армэн Джыгарханян, Ала Балтэр, Эмануіл Вітарган у спектаклі тэатра імя Ул. Маякоўскага «Кошка на распаленым даху». Запіс 1989 года.
16.30 «Клімат. Апошні прагноз». Дак. фільм.
17.00 Навіны культуры.
17.30 «Бывайце, галубы». Маст. фільм.
19.10 «120 гадоў з дня нараджэння Сяргея Ясеніна. «Рамантыка раманса».
20.05 Выдатныя пісьменнікі Расіі. «Дзімтрый Ліхачоў. Сустрэча ў канцэртнай студыі «Астанкіна». Запіс 1986 года.
21.45 Па слядах тайны. «Ёга — шлях самапазнання».
22.30 «Белая студыя».
23.10 Кіно на ўсе часы. «Агірэ — гнеў Божы». Маст. фільм.
0.50 Полю Марыя прысвячаецца... Канцэрт у Маскве Гранд-аркестра пад кіраўніцтвам Жан-Жака Жустафрэ.

1.35 «Свята». «Леў і 9 гіен». М/ф для дарослых.
1.55 «Шукальнікі». «У пошуках «Невядомай».
2.40 «Сусветныя скарбы культуры».

НОВАЛЬГІЯ НАСТАЛЬГІЯ

6.00 «Спем, сябры!» з Таццянай Візбар. Вадзім Ягораў і Веста Салаяніна. 2007 год.
7.00, 8.25, 9.40, 11.00, 13.05, 14.30, 15.40, 17.00, 19.10, 21.40, 23.20, 1.00, 2.35, 3.40, 5.30 Музычная настальгія.
7.15 Маст. фільм «Артыст з Каханаўкі».
8.45 М/ф «Чужы голас».
9.00, 15.00, 3.00 «Мінулы час».
10.00, 4.00 «Народжаныя ў СССР».
12.00, 18.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1980. Паўтор ад 2008 года.
13.25 Маст. фільм «Белая птушка з чорнай меткай».
16.00 «Колба касу».
19.35 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...». Булат Акуджава.
20.45 М/ф «Саламяны бычок».
21.00 «Быў час». Ад 05.10.2008 года.
22.00 Маст. фільм «Мільёны Ферфакса».
0.00 «Бітламанія» з Дзімтрыем Дзібровым. Сяргей Шусціцкі. 2008 год.
1.15 Маст. фільм «Ганна і камандор».
2.45 М/ф «Таэжная казка».
5.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно... Тэлевізійныя мемуары». Яўген Веснік.

EUROSPORT

4.00, 9.30 Футбол.
5.00, 10.30, 14.30 Скачкі з трампліна. Летні Гран-пры.
6.30 Баявыя майстэрствы. Кароль каралёў.
8.30, 13.30 Веласпорт. Мілан — Турын.
11.30 WATTS! Спецыяльны вераснёўскі выпуск.
12.30 Веласпорт. Тур дэ Еўраметраполь.

16.00, 2.15 Супербайк. Чэмпіянат свету.
16.45 Настольны тэніс. Чэмпіянат Еўропы.
20.30, 3.00 Байцоўскі клуб.
22.30, 0.00 Футбол. Чэмпіянат MLS.

КОМЕДИЯ КАМЕДЫЯ

6.00, 10.00, 17.50, 22.00, 3.10 Серыял «Пакетная здзелка».
6.45 Камедыя «Таксі 3».
8.25 Камедыя «Таксі 4».
10.45 Камедыя «Елкі 3».

12.35 Камедыя «Калачы».
14.00, 22.0, 0.55 Скетчком «Паміж намі».
14.20 Камедыя «Школа зладзеяў».
16.00 Камедыя «Рымскія прыгоды».
18.35 Камедыя «Канікулы ў Грэцыі. Усё ўключана».
20.20 Камедыя «Мільён на Каляды».
22.25 Серыял «Былыя», 1-я серыя.
23.10 Камедыя «Канікулы на моры».
1.15 Меладрама «Па той бок».
4.00 Меладрама «Каханне з перашкодамі».

ТВБЗ

6.00 М/ф.
10.00 «Дачныя гісторыі».
10.30 «Сто пытанняў даросламу».
11.20 «Прокіно».
11.30 «Хронікі маскоўскага побыту».
12.20 «Доказ віны».
12.55, 0.35 «Цудоўнае стагоддзе». Серыял.
17.05 М/ф «Монстры на канікулах».
18.30, 5.35 «Лінія абароны».

■ А вы ведалі?

ХТО ТАКІ «НЕПАТАПЛЯЛЬНЫ СЭМ»

і іншыя цікавыя факты

Пра ўзаемаадносіны ў межах аднаго полу. У адным з сезонаў галандскай версіі тэлешоу «Апошні герой» мужчын і жанчын падзялілі і пасялілі на двух розных астравах. Праз восем дзён у мужчын ужо быў «бар на пляжы», у той час як жанчыны не пабудавалі сабе нават хаціны.

З адходаў вытворчасці кавы (кававай вішні, якая акружае кававы боб) спецыялісты нядаўна навучыліся вырабляць унікальны прадукт — кававую муку. Яе можна выкарыстоўваць для выпечкі, яна не ўтрымлівае клейкавіны, пры гэтым вельмі пажыўная і валодае цудоўным фруктовым смакам. У кававай муцы больш клятчаткі, чым у такой жа колькасці суцэльнага збожжа пшаніцы, больш жалеза, чым у шпінаце, больш калію, чым у банане і больш бялку, чым у капусце. Гэтую, як высветлілася, надзвычай каштоўную сыравіну (якае складае 75% ад таго, што ідзе на вытворчасць кавы) раней проста выкідалі.

Адным з легендарных герояў Другой сусветнай вайны стаў «непатапляльным Сэм». Спачатку ён перажыў гібель германскага лінкора «Бісмарк», потым перайшоў на бок саюзнікаў і ўратаваўся, калі на дно адзін за адным пайшлі брытанскі эсмінец «Казак» і авіяносец «Арк Раял». Сэм памёр на беразе ў 1955 годзе. А быў ён карабельным катом.

Брытанскі гурт Iron Maiden напісаў адну са сваіх песень па матывах серыі кніг Фрэнка Херберта аб выдуманым сусвеце «Хронікі Дзюны». Музыканты адправілі пісьменніку запыт аб дазvole назваць песню «Дзюна» і атрымалі адказ наступнага зместу: «Фрэнк Херберт не любіць рок-групы. І сярод іх ён асабліва не любіць тыя, што граюць цяжкі рок. І з тых, што граюць цяжкі рок, ён асабліва не любіць Iron Maiden».

Чалавек можа патануць і на сушы, на працягу 24 гадзін пасля таго, як яго дасталі з вады. Бывалі выпадкі, калі ахвяры падобнага «сухога ўтаплення» па некалькі гадзін хадзілі і гаварылі з напоўненымі вадай лёгкімі.

Адна кампанія — распрацоўшчык праграмнага забеспячэння — «схавала» ў ліцэнзійнай дамоўе на свой софт прыз у тысячу долараў, каб правярыць, ці чытае яго хоць хто-небудзь. Спатрэбілася пяць месяцаў і тры тысячы продажаў, перш чым першыя скуповальнікі пакупнік запатрабавуў свой прыз.

Ва ўсёй кінатрылогіі «Уладар пярсцёнкаў» няма ніводнага дыялогу паміж персанажамі-жанчынамі.

Браты Копс сталі першымі, хто пабудаваў турму на Ніжнім возеры (Каліфорнія). Яны ж сталі першымі яе насельнікамі, трапіўшы за краты пасля бурнага святкавання пасляхвойай адчужы «аб'екта». І яны ж першымі здалі адрывы, сямямішы, што забыліся замацаваць дах.

Адзін буйны кантэйнеравоз выпускае ў навакольнае асяроддзе такую ж колькасць рэчываў, якія выклікаюць рак і астму, што і 50 мільёнаў легкавых машын. А 15 самых вялікіх кантэйнеравозаў свету забруджваюць нашу планету, як 760 мільёнаў аўтамабіляў.

У XVIII стагоддзі ў Даніі ахвотныя пайсці з жыцця нярэдка забівалі іншых людзей, каб атрымаць смяротны прысуд. Яны баяліся, што, здзейсніўшы суіцыд, адправяцца ў пекла, і верылі, што, раскаяўшыся перад пакараннем смерцю, узнясуцца ў рай

НЯДЗЕЛЯ, 4 КАСТРЫЧНІКА

БЕЛАРУСЬ 1

7.20 Меладрама «Час збіраць». 9.00, 12.00, 15.00 Навіны. 9.10 «Арсенал». 9.40, 1.00 **Серыял «Як выйсці замуж за мільянера-2»**. 10.45 «50 рэцэптаў першага». 11.25 XXL WOMAN TV. 12.10 Навіны. Цэнтральны рэгіён. 12.35 Зона Х. Вынікі тыдня. 13.05 Спецыяльны рэпартаж. 13.40 Каробка перадач. 14.15 Вакол планеты. 15.15 Твой горад. 15.30 Меладрама «Чацвёрты пасажыр». 17.25 Меладрама «Я ўсё пераадолею». 21.00 Галоўны эфір. 22.15 Клуб рэдактараў. 22.55 Навіны надвор'я. 23.15 Меладрама «Каханне па раскладзе».

БЕЛАРУСЬ 2

6.55 М/с «Сябры анёлаў». 8.15 **Серыял «Шчаслівыя разам»**. 9.55 Я хачу гэта ўбачыць! 10.30 Вось гэта дзіва! 11.05 Хачу ў тэлевізар! 11.15, 20.05 Тэлебарометр. 11.20 Ваша лато. 11.50 Пяцёрка. 12.20 **Серыял «Мая цудоўная нянька»**. 14.25 Драма «Сацыяльная сетка». 16.35 Баявік «Чалавек-павук 3: вораг у адлюстраванні».

19.15 Суперлато. 20.40 Кіпень. 21.10 **Дэтэктыў «Метад Фрэйда»**. 22.00 Спортлато 5 з 36, КЕНА.

23.30 Трылер «Прывіды». 0.30 **Серыял «Як я сустрэў вашу маму»**.

БЕЛАРУСЬ 3

8.00, 16.50, 1.20 «Калейда-скоп». 8.10, 23.55 «Нестар Бурма». **Серыял**. 9.40 Міжнародны музычны фестываль «Залаты шлягер-2015» у Магілёве. «Асенняе лісце». Канцэрт зорак сусветнага і айчыннага джазу. 11.10 «Наперад у мінулае». 11.35 Хіт-парад «Сто песень для Беларусі». 12.30, 14.00 «Шклянка вады». **Камедыя**. 13.30 «Раман з лёсам». Ала Дзямідава. 15.05 «Справы фамільныя». «Банкірскі дом». Браты Паляковы і гісторыя развіцця банкаўскай справы на Беларусі. 15.30 «Мядзведжая восень». Дак. фільм. 15.50 «Музеі Беларусі». Гомельскі музей ваеннай славы. 16.15 «Георгій Жукаў. Вайна і мір маршала Перамогі». Дак. фільм. 17.00 «Калегі». **Драма**. 18.35 «Палонныя нябёсаў». **Драма**. 20.45 «Калыханка». 21.05 СССР — музыка пад забаронай. Гурт «Наутилус Помпилиус». 21.30 Міжнародны музычны фестываль «Залаты шлягер-2015» у Магілёве. Канцэрт Аляксандра Іванова і групы «Рондо». 23.05 «Марк Шагал. Майстэрства кахання». Дак. фільм.

БЕЛАРУСЬ 5

6.55 Спорт-мікс. 7.10 Тэніс. Турнір ВТА. Ухань. Фінал. 9.15 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Авангард» (Омская вобл.).

ВТВ ВТВ

6.00 «Хатняя кухня». 6.30 «Вялікая маленькая зорка». 7.30 М/ф «Смяшарыкі». 7.45 М/ф «Маша і Мядзведзь». 8.00 «Ералаш». 9.00 **Серыял «Вароныны»**. 10.00, 1.00 «Турбаміксер». 12.00 **Серыял «Апошні з Магікян»**. 13.30 «Паспець за 24 гадзіны». 14.30 Рэаліці-шоу «Жанаты з першага погляду». 15.30 «Дзікія гульні». 16.30 Трылер «Апантанасць». 19.00 «Уральскія пельмені». 20.30 **Камедыя «Кухня ў Парыжы»**. 22.50, 4.00 Скетч-шоу «6 кадраў». 23.30 Скетч-шоу «Даеш моладзь». 0.00 «Кіно ў дэталях». 3.30 «Лаві момант». 4.30 Скетч-шоу «Адна за ўсіх». 5.00 **Серыял «Свацці»**.

21.45 Успамінаючы Юрыя Любімава. «Лінія жыцця». 22.40 Уладзімір Маторын, Эльчын Азізаў, Святлана Шылава ў спектаклі Вялікага тэатра «Князя Ігар». 1.50 «І смех і грэх». М/ф для дарослых. 1.55 Па слядах тайны. «Ёга — шлях самапазнання». 2.40 «Сусветныя скарбы культуры».

НОВАЛІГІЯ НАСТАЛЬГІЯ

6.00, 12.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Год 1980. Паўтор ад 2008 года. 7.05, 9.40, 11.00, 13.10, 17.20, 18.40, 19.55, 20.45, 23.10, 1.00, 2.25, 3.40, 5.00 Музычная настальгія. 7.25 Маст. фільм «Белая птушка з чорнай меткай». 9.00, 3.00 «Мінулы час». 10.00 «Колба часу». 13.35 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...» Булат Акуджава. 14.45 М/ф «Саламяны бычок». 15.00 «Быў час». Ад 05.10.2008 года. 16.00 Маст. фільм «Мільёны Ферфакса». 18.00 «Акулы п'яра». Іван Дзямідаў. 1995 год. 19.00 Фільм-канцэрт «Адліга». Юрый Шаўчук і гурт «ДДТ». 1988 год. 20.30 М/ф «Гусі-лебедзі». 22.00 Маст. фільм «Напярэдадні прэм'еры». 0.00 «Спяем, сябры!» з Таццянай Візбар. Вадзім Ягораў і Веста Салаяніна. 2007 год. 1.15 Маст. фільм «Артыст з Каханаўкі».

КУЛЬТУРА КУЛЬТУРА

6.30 «Еўраныюс». 10.00 «Звычайны канцэрт з Эдуардам Эфіравым». 10.35 «Электрычны дом». «Радня маёй жонкі». «Уяўленні». Маст. фільмы. 11.35 «Легенды сусветнага кіно». Бастэр Кітан. 12.05 «Расія, любоў мая!» «Інгерманландскія фіны». 12.30 «Хто там...» 13.00, 0.55 Мы і яны. «Дзюба і мозг. Геніяльныя птушкі». Дак. фільм. 13.55 Полю Марыя прысвячаецца... Канцэрт у Маскве Гранд-аркестра пад кіраўніцтвам Жан-Жака Жустафрэ. 14.40 Геніі і зладзеі. Пётр Шыршоў. 15.10 Да Міжнароднага дня настаўніка. «Расклад на пасляўтра». Маст. фільм. 16.35 «Пешшу...» Масква льюіная. 17.05 «Шукальнікі». «У пошуках «Невядомай».

11.05 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Чэлсі» — «Саўтгемптан». 12.55 Валейбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. 1/2 фіналу. 14.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс. 15.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Эвертан» — «Ліверпуль». 17.25 Авертайм. 17.55 Валейбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Фінал. 19.55 Футбол. Беларусбанк — чэмпіянат Беларусі. «Шахцёр» (Салігорск) — ФК «Мінск». 21.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Арсенал» — «Манчэстэр Юнайтэд». 23.50 PRO спорт. Навіны. 0.00 Плаванне. Кубак свету. Сінгапур.

АНТ АНТ

7.00 «Нядзельная раніца». 8.00, 9.00, 16.00 Нашы навіны. 9.05 «Нядзельная прапаведзь» (з субцітрамі). 9.20 М/с «Смяшарыкі. ПІН-код». 9.35 «Бесталковыя нататкі». 9.55 «Пакуль усе дома». 10.40 «Фазэнда». 11.15 «Брэйн-рынг». 12.25 «1812». 14.30 «Тэорыя змовы». 15.30, 16.20 Да 120-годдзя Сяргея Ясеніна. **Серыял «Ясенін»**. 16.15 Навіны спорту. 20.00 Кантуры. 21.05 «Голас». 23.20 «Што? Дзе? Калі?» Восеньская серыя гульні. 0.30 **Камедыя «Чалавек ні адкуль»**.

СТБ СТБ

6.35 «Афрамасквіч». **Серыял**. 7.25 «Скардзіцца дазваляецца». 7.45, 16.50 «Аўтапанарама». 8.15 **Фэнтэзі «Крабат. Вучань ведзьмака»**. 10.15 «Чыстая праца». 11.00 «Вялікае снеданне». 11.40 «Культурная сталіца» Брэст.

2.45 М/ф «Чужы голас». 4.00 «Народжаныя ў СССР».

EUROSPORT EUROSPORT

4.00 Баявыя майстэрствы. Суперкомбат. 6.00, 8.00, 11.30, 13.15, 1.30 Супербайк. Чэмпіянат свету. 7.15 Аўтаспорт. Сусветная серыя WTCC. 8.30, 22.15 Настольны тэніс. Чэмпіянат Еўропы. 15.00 Аўтагонкі. Бланкпейн спрынт. 16.15 WATTS! Спецыяльны вераснёўскі выпуск. 16.30, 21.15, 2.30 Веласпорт. Тур Ламбардыі. 18.45 Веласпорт. Тур дэ Еўраметраполь. 19.45 Футбол. Чэмпіянат MLS. 23.15, 2.15 Аўтаспорт. Падзеі выхадных. 23.35 Конны спорт. Лос-Анджэлес мастэрс. 1.25 Конны спорт. Перавага коней.

КОМЕДИЯ КАМЕДИЯ

6.00, 10.00, 17.50, 3.10 **Серыял «Пакетная здзелка»**. 6.45 **Камедыя «Таксі 4»**. 8.25 **Камедыя «Калачы»**. 10.35 **Камедыя «Рымскія прыгоды»**. 12.25 **Камедыя «Канікулы ў Грэцыі. Усё ўключана»**. 14.00, 22.50, 0.55, 5.40 Скетчком «Паміж намі». 14.20 **Камедыя «Школа зладзеяў 2»**. 16.00 **Камедыя «Канікулы на моры»**. 18.15, 22.00 **Серыял «Былыя»**. 1-я серыя. 18.40 **Камедыя «Мільён на Каляды»**. 20.20 Меладрама «Каханне і іншыя катастрофы». 23.10 **Камедыя «Два светы»**. 1.15 **Камедыя «Елкі 3»**. 4.00 Меладрама «Па той бок».

ТВ3 ТВ3

6.00 М/ф. 9.50 «Дачныя гісторыі».

12.10 «Добры дзень, доктар!» 12.40 «Салдаты 5». **Серыял**.

13.30, 16.30 «24 гадзіны». 13.40 «Ля параднага пад'езда». 14.10, 0.30 **Маст. фільм «Дажывем да панядзелка»**. 16.00 «Цэнтральны рэгіён». 17.20 «Ваенная тайна». 19.30 «Тыдзень». 20.25 **Маст. фільм «Жанчыны і мужчыны»**. 22.40 «Званая вячэра». Самыя яркія тыдні. 2.15 «Масква. Дзень і ноч».

МІР МІР

6.00 «Мільён пытанняў пра прыроду». 6.15 М/ф. 8.35 «Ведаем рускую». 9.30 «Нітка да ніткі». 10.00, 16.00 Навіны (бягучы радок). 10.15 «Чаму я?» 10.45 **Серыял «Агурочнае каханне»**. 14.10 **Маст. фільм «Калі толькі»**. 16.15, 22.00 **Серыял «Трохі не ў сабе»**. 21.00 «Разам». 23.10 **Маст. фільм «Рышэль. Мантыя і кроў»**. 1.15 **Маст. фільм «Сэрцы чатырох»**. 3.05 **Маст. фільм «Радня»**. 4.55 **Дак. серыял «Прыгажосць патрабуе!»**.

БЕЛАРУСЬ РТР БЕЛАРУСЬ

7.00 «Ха». Маленькія **камедыі**. 7.35 **Маст. фільм «Не сыходзь»**. 11.00, 14.00 Весткі. 11.15 «Сам сабе рэжысёр». 12.05 «Смехапанарама Яўгена Петрасяна». 13.05 «Ранішняя пошта». 13.15 «Пакой смеху». 14.15 **Маст. фільм «Праца над памылкамі»**.

10.20, 5.15 «Нераскрытыя тайны».

11.15 «Паненка і кулінар». 11.50, 1.00 «Каменская». **Серыял**. 15.10 «Жонка. Гісторыя кахання». 16.30 «Пашанцуе ў каханні». 19.50 «Без падману». 20.40 Баявік «Эвалюцыя Борна». 23.00 «Асцярожна, махляры!» 23.30 «Сакрэтныя матэрыялы». **Серыял**. 3.55 «Зоркі і наркатыкі».

TV 1000 ТВ1000

7.00, 4.00 **Камедыя «Каляды з няўдачнікамі»**. 8.50 **Трагікамедыя «Два дні ў Парыжы»**. 10.40 **Камедыя «Два дні ў Нью-Ёрку»**. 12.20 **Драма «Тэрэза Д»**. 14.15 **Камедыя «Муж і жонка Морган у бегах»**. 16.05 **Трылер «Ілюзія падману»**. 18.05 **Камедыя «Напруж звільны»**. 20.00 **Драма «Нешта не так з Кевінам»**. 22.00 **Драма «Разня»**. 23.30 **Камедыя «Старперцы»**. 1.30 **Драма «Танцуй са мной»**.

РУССКОЕ КИНО ТВ1000 РУССКОЕ КИНО

6.20 **Камедыя «Дон Сезар дэ Базан»**. 8.50 **Драма «Люстэркі»**. 11.10 **Драма «Злачынства і пакаранне»**. 15.00 Меладрама «Маратфон». 16.50 **Драма «Гідраўліка»**. 18.40 **Камедыя «Горка! 2»**. 20.20 **Камедыя «Змяшаныя пачуцці»**. 21.55 **Драма «9 дзён і адна раніца»**. 23.30 **Драма «Weekend»**. 1.15 **Камедыя «Хлопец з Марса»**. 3.00 **Драма «Аты-баты, ішлі салдаты...»**. 4.40 **Дэтэктыў «Сышчык Пуцілін. Дом спатканняў»**.

16.20 **Маст. фільм «Вяртанне дадому»**. 20.00 Весткі тыдня. 21.30 Ток-шоу «Што адбываецца». 23.00 «Новая хваля-2015». 0.40 «Нядзельны вечар з Уладзімірам Салаўёвым».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.10, 8.20 **Дэтэктыў «Адвакат»**. 8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сёння. 8.55 «Медыцынскія тайны». 9.25 «Ядзім дома». 10.25 «Першая перадача». 11.00 «Цуд тэхнікі». 11.50 «Дачны адказ». 13.20, 16.20 **Серыял «Мянтоўскія войны»**.

17.10 «Следства вядуць...» 18.00 «Акцэнты тыдня». 19.00 «Кропка». 20.00 **Дэтэктыў «Пятровіч»**. 23.25 «Большасць». Ток-шоу.

8 КАНАЛ 8 КАНАЛ

9.00, 15.05, 19.00, 23.55 «Надвор'е». 9.05, 15.10 Мультипарад. 10.00 «Адшукваецца адпачынак». 10.30, 14.55, 16.10, 21.00 «Хатняя крама». 10.45 Меладрама «Змярканне». 12.45 **Фэнтэзі «Змярканне. Маладзік»**. 16.40 **Серыял «Каломба»**. 18.00 «Хобі+TV». Рэаліці-шоу «Свой фермер». 19.05 **Трылер «Прыбраць Картэра»**. 20.50 «Вечарніца». 21.05 **Драма «Тунэль»**.

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL NATIONAL GEOGRAPHIC

6.00 Сканеры старажытнага свету. 6.50, 8.10 Гульні розуму. 7.15 Навуковыя недарэчнасці. 7.40 Зрабі або памры. 8.40 Узлом сістэмы. 9.20 Золата Юкана. 10.10 Панарама 360°. Аб'ект сусветнай спадчыны. 11.00 Дзікае надвор'е. 11.50 Космас. Прастора і час. 12.40 Мегазаводы. 13.30, 23.30, 2.50 Вялікія рэйдывы Другой сусветнай вайны. 14.20 Суперзбудаванні Трэцяга рэйха. 15.10 Народжаны поўзаць — лётаць можа! 16.00 У аб'ектыве: незвычайныя паводзіны жывёл. 16.50 Катастрофа «Коста Канкордзіі». 17.40 Погляд знутры. 18.30 Наступнае мегацунамі. 19.20 Землетрасенне на Эверэсце. 20.10 Фашысцкі лагер смерці. 21.00, 1.10, 4.30 Капітуляцыя. 21.50, 2.00, 5.15 Апошні год Гітлера. 22.40 Смяротная армія Гітлера. 0.20, 3.40 Фатальная стыхія.

DISCOVERY CHANNEL DISCOVERY

8.00 Скалады. 8.50, 4.00 У пошуках скарбаў. 9.45 Рачныя монстры. 10.40 Уцячы ад пагоні. 11.35 Як уладкаваны Сусвет. 12.30 Космас наывыварат. 13.25 Чалавек і Сусвет. 14.20 І зноў не спрабуйце паўтарыць. 15.15, 23.00 Разбуральнікі-генд. 16.10, 0.00 Праз магію да зорак. 17.05, 4.50 Ідрыс Эльба: без тармазоў. 21.00 Дарожныя каўбоі. 1.00 Даліна ўзыходжання. 3.00 Хуткія і гучныя.

ГІПЕРМАРКЕТАЎ СТАЛА ЗАШМАТ?

Сёння новыя буйныя крамы сталіцы рэальна выкарыстоўваюць толькі чвэрць сваіх плошчаў

Менавіта таму галоўны мегаполіс краіны сёлета сутыкнуўся з масавым пераносам тэрмінаў уводу ў эксплуатацыю і адкрыцця гандлёвых цэнтраў. Большасць заяўленых на гэты год аб'ектаў, хутчэй за ўсё, «пераедзе» ў 2016 год. Такую думку выказаў вядучы спецыяліст аднаго з найбуйнейшых агенцтваў нерухомасці Мінска Аляксандр Вялікі.

Перанасычанасць рынку гандлёвымі плошчамі прывяла да ўзмацнення канкурэнцыі і павелічэння свабодных плошчаў. Практычна ўсе аб'екты адчуваюць дэфіцыт арандатару. У першую чаргу праблема актуальная для новых гандлёвых цэнтраў. Так, на рынку стала нормай адкрыццё галерэі, якая запоўнена крамамі толькі на 25-30%.

ПРАДУКТОВЫМ ГАНДЛЯРАМ НЕ ХАПАЕ СРОДКАЎ

Многія гандлёвыя цэнтры, якія планавалі адкрыцца ў Мінску сёлета, вымушаны пераглядаць свае планы. Як правіла, гэта звязана з адсутнасцю якарных арандатару або іх нечаканай стратай. У першую чаргу складанасці ўзнікаюць з прадуктовымі рытэйлерамі, якім у цяперашняй эканамічнай сітуацыі стала складней адшукваць сродкі на адкрыццё новых супер- і гіпермаркетаў.

У адрозненне ад усіх астатніх аператару, прадуктовы супермаркет не проста арандуе плошчу — ён інтэграваны ў аб'ект на ўзроўні прадуктнай дакументацыі. Пакуль арандатар не ўстанавіць прадугледжанае

Фота Аляксандра ШАБІЮКА.

праектам абсталяванне (халадзільныя камеры, печы, спецыяльнае асвятленне), увесць гандлёвы цэнтр не можа быць здадзены ў эксплуатацыю. «Калі прадуктовы аператар адмаўляецца ад дагавора, то ў забудоўшчыка застаецца толькі два варыянты — альбо набыць і ўстанавіць абсталяванне за свой кошт, альбо ўнесці змены ў праект, якія выключаюць наяўнасць харчовай крамы. Але тады ў будучыні, калі прадуктовы рытэйлер усё ж знойдзецца, давядзецца рабіць асобны праект і зноўку праходзіць усе ўзгадненні», — тлумачыць сітуацыю Аляксандр Вялікі.

НЕДАХОП ВЯДОМЫХ БРЭНДАЎ

Яшчэ адна праблема — дэфіцыт аператару моднай вопраткі. У Мінску слаба прадстаўлены вядомыя брэндзі. Большасць буцікаў адкрываецца на ўмовах франшызы на не-

вялікіх плошчах 40-150 квадратных метраў, а брэндзі ўзроўню Zara пакуль сур'ёзна не разглядаюць магчымасць прыходу ў нашу краіну.

Разам з тым некаторыя дэвелоперы пайшлі іншым шляхам: развіваюць уласныя сеткі і брэндзі. Гандлёвыя цэнтры, такія як «Карона» і «Е-сіці», робяць стаўку на свае крамы і, такім чынам, у меншай ступені залежаць ад «чужых» арандатару. На думку спецыяліста, чым большую ролю дэвелопер адыгрывае ў фарміраванні трафіку, тым вышэйшы ў яго шанец як мага хутчэй запоўніць гандлёвы цэнтр.

ВЫЙГРАЮЦЬ СПЕЦЫЯЛІЗАВАНЫЯ КРАМЫ

У якасці альтэрнатывы — стварэнне тэматычных аб'ектаў, што цяпер вельмі папулярна. Сярод яркіх прыкладаў — мэблевыя гандлёвыя

цэнтры «Трум» і «Град», якія за кароткі час былі запоўнены аператарамі. Такі фармат стаў сапраўды запатрабаваным сярод спажывцоў, паколькі дазваляе за адзін раз ахапіць адразу некалькі крам і прыцягнуць кліентаў. «Услед за мэблевымі цэнтрамі ў сталіцы павінны з'явіцца і іншыя цікавыя аб'екты са свежай канцэпцыяй», — адзначыў эксперт агенцтва нерухомасці.

Разам з тым, спецыялісты адзначаюць, што сёлета ў зоне рызыкі апынуліся гандлёвыя цэнтры гіганцкіх памераў — плошчай ад 50 тысяч «квадратаў» і больш. Існуючыя ў краіне рытэйлеры здольныя запоўніць толькі палову плошчаў. Таму без буйных замежных брэндаў такім аб'ектам будзе практычна немагчыма асвоіць большую частку сваіх памяшканняў.

ХЛЕБА І ВІДОВІШЧАЎ

Каб прыцягнуць наведвальнікаў, кіраўнікі кампаній імкнуцца развіваць забавляльныя складнікі сваіх аб'ектаў. У гандлёвых цэнтрах адкрываюць кіназатры, сямейныя цэнтры вольнага часу, боўлінг, лядовыя каткі і нават кантактныя заапаркі. «Магчыма, яны і не прыносяць якога-небудзь адчужальнага даходу ўласніку памяшканняў, але іх прысутнасць становіцца ўплывае на інтэнсіўнасць пешаходных патокаў. Гандлёвыя цэнтры Мінска ўсё больш пачынаюць нагадваць сучасныя вядучыя еўрапейскія комплексы», — падсумаваў спецыяліст.

З пачатку года арэндныя стаўкі ў гандлёвых цэнтрах у сярэднім знізіліся на 27%. Сёння яны складаюць ужо да 24 еўра з ПДВ за «квадрат». На кошт арэнды ўплываюць месцазна-

ходжанне гандлёвага цэнтра і памер арандаванай плошчы, інтэнсіўнасць трафіку і спецыялізацыя аператара. Найбольш плацяць за арэнду аптэкі, ювелічныя і касметычныя крамы, размешчаныя ў самых прахадных месцах гандлёвага цэнтра.

ГАНДЛЁВЫМ СЕТКАМ «ПАДРЭЖУЦЬ КРЫЛЫ»

Заўважым, што крыху раней пазіцыю горада на гэты конт агучыў **намеснік старшыні Мінгарвыканкома Андрэй ДАМАРАЦКІ**. Сапраўды, у найбліжэйшы час у Мінску адкрыецца каля дзясятка новых гіпермаркетаў. Але гэта будуць апошнія крамы сеткавага гандлю ў межах кальцавой дарогі.

Ён адзначыў, што ў горадзе ўжо больш за 30 буйных гандлёвых кампаній. Дастаткова, каб пакуль дазваляла на будаўніцтва падобных гандлёвых аб'ектаў у межах кальцавой дарогі не выдаваць. А вось невялікія крамы крокавай даступнасці горад будзе падтрымліваць. Яны патрэбныя, зручныя і заўсёды побач. Сёння мэр'я плануе дапамагчы магазінам крокавай даступнасці за кошт зніжэння арэндных ставак. Акрамя таго, цяпер Мінск стварае вялікую дзяржаўную сетку харчовых крамаў. У дзяржпрадпрыемстваў адчуваюцца ўсе дробныя разрозненыя гандлёвыя аб'екты, якім мала надавалася ўвагі і, адпаведна, узровень абслугоўвання пакідаў жадаць лепшага. Сёлета пад крыло дзяржаўнай сеткі пад брэндам «Радзівілаўскі» аб'яднаюць 30 магазінаў, з іх 20 ужо фактычна перададзены новаму гаспадару.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@vziasda.by

Першы сноп ураджая-2015 г. уручаецца дырэктару ААТ «Палац працы-Агра» КУЗЬМІНУ Сямёну Прохаравічу.

ЗЯМНОЕ ШЧАСЦЕ — ПРАЦА

Быць найлепшымі сярод найлепшых — адмысловае мастацтва, але калектыву ААТ «Палац працы-Агра» гэта ўдаецца

Чашніцкі раён заўсёды ў ліку першых на Віцебшчыне праводзіць найважнейшыя сельскагаспадарчыя кампаніі. І для ААТ «Палац працы-Агра» таксама звыкла быць у лідарах. Так ужо тут працуюць — разам і на канчатковы вынік. Не раз і не два калектыву прызнавалі найлепшым у намінацыях «За павышэнне ўраджайнасці, павелічэнне вытворчасці і продажу дзяржаве збожжа» і «За павелічэнне валавой вытворчасці малака», кіраўнік прадпрыемства ўдастоены звання «Чалавек года Віцебшчыны» — 2014.

Але асабліва важна тое, што ў гаспадарцы разлічваюць выключна на ўласныя сілы, пастаянна нарошчваючы аб'ёмы і дамагаюцца добрых фінансавых вынікаў. У апошні час тут атрымліваюць 37-39 цэнтнераў на круг, у мінулым годзе валавы намот склаў 6000 тон. Тры фермы рэалізуюць 57 працэнтаў малака гатункам экстра, астатняе ідзе па найвышэйшым гатунку. Аб захаванасці пагалоўя і аднаўленні дойнага стада ў акцыянерным таварыстве клапаціцца пастаянна. У мінулым годзе ўкладзена нямала сіл і сродкаў у мадэрнізацыю кароўніка ў Павулі, што быў закінуты і пуставаў многія гады, — зараз у ім утрымліваюць цёлак. У бягучым годзе скончыцца мадэрнізацыя былога хлява па адкорме быкоў. Цяпер тут будзе знаходзіцца дойны статак. А ў вёсцы Чарэя адноў-

лена ферма, дзе будуць адкормліваць быкоў. Гэта дазволіць забяспечыць дадатковыя працоўныя месцы. Акрамя таго, у ААТ «Палац працы-Агра» прывялі ў парадак будынак склада. Там таксама выкананы сур'ёзныя працы. Ураджай захоўваецца ў належных умовах, нічога не знікне.

Аб'ём вытворчасці валавой прадукцыі ў супастаўных цэнах пастаянна расце і ў 2014 годзе перавысіў 30 мільярдаў рублёў. У разліку на аднаго работніка кааператыва — 242 мільёны рублёў. Сярэдні заробак перавышае 5 мільёнаў рублёў.

За паказчыкамі стаяць людзі, тэхніка і новыя тэхналогіі. Менавіта ў такім парадку ў гэтых трох складніках бачыць сакрэт вытворчых дасягненняў **дырэктар акцыянернага таварыства Сямён КУЗЬМІН**.

Механізатар КРЫЦКІ Міхаіл Карпавіч — лепшы ў сваёй прафесіі.

Сёння сярод найлепшых — аператар машынага даення Валянціна ЯКАЎЛЕВА, якая атрымала званне «Чалавек года Чашніччыны» — 2014, маладыя спецыялісты галоўны аграном і галоўны інжынер — Яўген КАРАГА і Аляксей РЫМАРАЎ, камбайнеры — Пётр САДОЎСКІ, Аляксандр ВАЛЕВІЧ, Міхаіл КУРТО, Віктар ПАПКО, Мікалай ЛЯХАЎ (яны сёлета намалацілі ужо па 1000 тон), кіроўца Юрый ДАМАСКАНАЎ, механізатар Міхаіл КРЫЦКІ.

Наперадзе ў працаўнікоў яшчэ вельмі шмат работы: уборка іншых культур, нарыхтоўка кармоў — усюды хапае клопатаў. Трэба ўжо думаць пра будучы ўраджай, а ён, як заўсёды ў «Палацы працы-Агра», будзе большы, чым цяперашні. Так трымаць!

Зажынкi-2015 г.

■ Неасабісты суб'ектыў

ЧЫМ ДАЛЕЙ
У ЛЕС — ТЫМ БОЛЕЙ
АБЦУГОЎ

Што можа здарыцца з мовай,
калі словы ў ёй — толькі набор літар

ДАРУЙЦЕ за занудства, але зноў — пра мову. Калі для кагосьці не родную, дык дзяржаўную — для ўсіх. І гэты афіцыйны статус вымагае як мінімум паважлівага стаўлення. Якое мае на ўвазе элементарнае веданне, прычым зусім не на ўзроўні «чытаю са слоўнікам». Бо слоўнік, нават найлепшы перакладны — акадэмічны (я не кажу ўжо пра «гуглаўскі» з сеціва, пра які пісала ў мінулы раз) — можа такое выдаць! Прымаючы шматлікія філалагічныя выкрунтасы кшталту сінонімаў, амонімаў ды іншых «-німаў», не спрабуючы нават зразумець сэнс таго ці іншага слова, новае пакаленне беларусаў (яно ж у недалёкім будучым — асноўны калі не носьбіт, дык захавальнік дзяржаўнай мовы) сваёй абыхавасцю і нядбайнасцю ставіць пад пагрозу само яе існаванне.

Чаго я так усхадзілася? Пасля публікацыі «Праблемы на твар», у якой гаварылася, што інтэрнэтаўскі перакладчык разам з недавучанасцю можа саслужыць нашай моладзі, якая хоча, але пакуль не ўмее нармальна гаварыць і пісаць па-беларуску, вельмі дрэнную паслугу, мне патэлефанавала даўняя знаёмая. Мы з ёй яшчэ ў школьныя гады разам удзельнічалі ў рэспубліканскай алімпіядзе па мове, яна пасля зрабіла філалогію сваёй прафесіяй і цяпер выкладае беларускую мову ў адной са сталічных ВНУ. У яе досыць цікавая метода выкладання — студэнтам-гуманітарыям на першай жа лекцыі яна дае рускі тэкст, складзены са сказаў, абсалютна не звязаных нейкім сэнсам, і прапануе перакласці яго. Карыстацца пры гэтым можна чым заўгодна — хоць слоўнікам рэальным, хоць віртуальным. Усё роўна адрозу відаць, чалавек мову ведае ці проста ўспрымае яе як набор нейкіх знаёмых, але не зусім зразумелых слоў.

Што ёй выдалі сёлетнія першакурснікі — асобная гісторыя. Калі звесці ў адно, гучаць гэта будзе прыкладна так: «У лесе вясной хораша: спяваюць птушкі, на бярозах распускаюцца ныркi (пчюки). І ўлетку там надрэнна: на соснах выпяваюць гузы (шишки), яны спачатку зялёныя, а потым становяцца бурштынава-карычневымі. Але ў лесе трэба быць асцярожным, бо паўсюль падсцерагаюць абцугі (клещи), якія могуць моцна прысмактацца, а з часоў вайны ў зямлі засталіся выбуховыя шаблі (шашки), на якіх можна падарвацца. Але рызыка таго варта, бо ў лесе можна набраць баравікоў, у якіх ёсць і ўгугляводы, і тлушчы, і вавёркі (белки). Прычым вавёрак у гэтых грывах намахт больш, чым у бульбе, а калі іх пасушыць — дык удвая больш, чым у ялавічыне...»

Як вам такая казка на ноч? Ян Баршчэўскі, Мікалай Гогаль і Эдгар По разам узятыя адпачываюць — да такіх жахаў ні класікі, ні сучаснікі жанру «хорар» не дадумаліся. Смешна? Гэта толькі ў першыя хвіліны, як прачытаеш. Пасля не да смеху. Хутчэй, сапраўды страшна. Толькі не ад «жахаў», якія нашы дзеці пішуць, карыстаючыся слоўнікам. Ад таго, што гэты самы жых для нашай мовы можа стаць рэальнасцю.

Таму што для многіх з новага пакалення вавёрка — гэта не рудзенькая жвавая істота з вочкамі-бусінкамі, а проста набор літар. Яны ніколі ні ад кога — ні ад бацькоў, ні ад настаўнікаў, ні ад вясковай бабулі (гэтых бабуль у нашай гарадской моладзі становіцца ўсё менш) — не чулі, што так называецца звярок. Бусел для іх — не птушка, а проста слова, журавіны — не ягады, а нешта падобнае па гучанні да жураўля. І з суб'ектыўных, і з аб'ектыўных прычын знікае асцяроддзе, у якім мова існуе без перакладу, дзе прадметы, жывёлы называюцца менавіта па-беларуску. (Маю на ўвазе, зразумела, вёску, у якой гадавалася старэйшае пакаленне цяперашніх гараджан, у якую прыязджала на лета сярдняе пакаленне, і якой ужо не мае — ці не будзе мець у хуткім часе — пакаленне маладое.) Што мы прыдумалі ўзамен? А нічога, па вялікім рахунку. Хіба што выпусцілі і развесілі па сталіцы некалькі білбордаў з серыямі «Смак роднай мовы» з назвамі ягад па-беларуску ды «Маё першае слова». Гэта там, дзе малы, абдымаючы сабачку, кажа «сябар», дзяўчына ў пялёстках руж — «каханне», малады хлопец — «поспех». А жанчынка далёка паслябальзакаўскага ўзросту, з выгляду настаўніца, — «дзякуй». (Так і карціць спытаць: як жа ты, шаноўная, дажыла да такіх гадоў, а па-беларуску першае слова толькі цяпер вымавіла?)

УСЁ занадта гратэска пададзена і праблема гіпербалізавана? А вы спытайцеся ў гледачоў таго ж Купалаўскага тэатра, ці кожнае слова, што прагучала са сцэны, яны зразумелі, ці могуць дакладна патлумачыць яго значэнне. Упэўнена: большасць маладых, калі будучы жыццёвымі, прызнае, што далёка не ўсё. А пасля спытайцеся ў іх, ці была ў іх дзяцінстве ў доме хоць адна беларуская кніжка. А ў іх малых дзетак — ці ёсць хоць адна кніжка-малышка (лічылка, з вершыкамі, з назвамі жывёл і птушак — іх нашы выдавецтвы выпускаюць нямала, яркіх, прыгожых) па-беларуску?

І вось жа парадокс — беларускую мову пры гэтым пераважная большасць любіць, паважае, лічыць сапраўды дзяржаўнай, падчас апошняга пералісу больш за палову жыхароў краіны назвалі менавіта яе роднай. Любіць, паважаць, лічыць роднай, аказваецца, мала. Нават разумець і свабодна гаварыць — таксама недастаткова.

Дамяне нядаўна сяброўка з трохгадовым сынам заходзіла. Хлопчык разуменьнікі, спрытны, шчабеча ўвесь час, вершыкі дэкламуе. «А па-беларуску?» — спыталася. «Слухай, я пра гэта нават не падумала», — зніякавала маці.

Я пасля ёй вершык пра кошку, што «важа коціцу панчошку» дыктавала. І кніжку дзіцячую, што іншаму малому ў падарунак прыхавала, аддала. Праз пару дзён тэлефануе, горда кажа: «Слухай!» — «...а пасля пашыце тапікі, каб кату не мерзлі лапкі!» — бойка «адрапартаваў» яе Паўлік.

Яго, спадзяюся, як вырасце, у лесе абцугі не пакусаюць...

Алена ЛЯЎКОВІЧ. alena@zviazda.by

НЕ ГНЯВІ БОГА,
НЕ ЖАДАЙ ЧУЖОГА

Гэтую гісторыю мне расказваў бацька.

Такім чынам, у далёкія пасляваенныя гады ў іх вёску на падводках прыехалі цыганы. Спыніліся каля вясковай крамы: людзей у нядзелю там шмат было, на гэцей яны пазіралі з цікавасцю... Тыя марудзіць не сталі: старэйшы з прыехаўшых з усімі павітаўся і гучна спытаў, ці не трэба вяскоўцам дапамагчы — адрамантаваць, напрыклад, плугі, бароны, матыкі, косы.

— Як гэта «не трэба»? — зашумелі сяляне. — Трэба! Яшчэ і як! Вясна ж ідзе! У поле хутка — сеяць, араць...

Таму, відаць, мужыкі — з абодвух бакоў — марудзіць не сталі: тут жа ўдарылі па руках. А значыць, госці ўжо назаўтра (усё ў іх з сабою было!) адкрылі адмысловую кузню на беразе возера.

І пайшоў, пацягнуўся туды народ: казаў з галавою было, бо неслі іх яшчэ і з суседніх вёсак!

А таму працавалі кавалі зранку і да позняга вечара, гадзін не лічылі, па сем скур у якасці платы з людзей не дралі... Усё як мае быць было — цэлы тыдзень.

Напрыканцы яго, бліжэй да вечара, завяршылі кавалі работу. Нават больш за тое — аб'явілі вяскоўцам, што хочучь аддзячыць ім — за прытулак, за добры стол... «Чым гэта?» — цікавяцца тыя. «Ды святань, — кажуць. — Усіх пачастуем адмысловай юшкаю... А рыбу для яе будзем лавіць у вашым жа возеры, бараной (!), бо на вуды яна брацца зараз не будзе: на беразе цэлы тыдзень столькі шуму было».

Вяскоўцы тут жа ў рогат: — Ну вы ляпнулі: «...бараной»! Хто ж гэта ёю ды рыбу ловіць? Цыганы ім спакойненька: — Мы... Бо ведаем, як гэта робіцца.

І барану паказваюць — складная такая, відаць, лёгкая... Кожны зуб на ёй востры-востры, на сонейку — аж блішчыць.

Карацей, прыціхла вёска, і старыя, і малыя сышліся да возера на той цуд пагледзець. Нехта, можа, думаў пры гэтым: «Чым чорт не жартуе, пакуль Бог спіць?» Але ж разумнейшых людзей куды болей было: пасміхаліся, не верылі, што такія «цуды» магчымыя. А самыя смялейшыя дык і наогул пальцамі ля скроняў круцілі: маўляў, не ўсе дома ў гэтых прыезджах...

Праўда, верылі яны ці не верылі, але ж на беразе стаялі: ва ўсе вочы глядзелі, як той, старэйшы з цыганоў, абмацваў барану, як пальцам правяраў вастрыню зубоў, як потым скамандаваў прывязаць вяроўкі і закінуць гэту прыладу ў возера.

Маладзейшыя з прыезджых паслухалі — закінулі, хвілін праз колькі — выцягнулі назад. На баране, як і варта было чакаць, анічога (апроч ціны ды травы). Вяскоўцы на беразе ў рогат...

А візіцёрам хоць бы хны — ні на што не звачаюць: закідаюць барану яшчэ раз, потым яшчэ, хоць рыбы па-ранейшаму няма...

Затое ля «рыбакоў» неяк цішком з'яўляецца малое цыганя: прыбгае з вёскі, нешта шэпча ў вуха старэйшаму. Той амаль адразу ж аб'яўляе «гледачам»: маўляў, ваша ўзяла, мусіць, мала тут рыбы... Альбо яна ў вас дужа разумная — бараной не ловіцца.

На гэтым «прадстаўленне», можа, і завяршылася б: сабралі госці сваё прычындалле, паселі ў падводы і паехалі.

Вяскоўцы таксама, сённяшняй мовай кажучы, яшчэ troхі «патусаваліся», пасмяяліся з гэсцей ды пайшлі па дамах. Але ж тут ля бліжэйшага загаласіла адна жанчына, следам за ёй — другая, трэцяя, чацвёртая... І так — амаль на кожным падворку!

Бо зноў жа ці не з кожнага, пакуль гаспадары пазіралі на барану ў чаканні рыбы, жонкі ды дзеткі тых цыганоў скралі грошы, нейкія рэчы, гусей з курамі ды іншыя прыпасы.

...У народзе кажуць: «Не гняві Бога, не жадай чужога», але ж не ўсе гэту мудрасць чулі. Нават цяпер. А ўжо тады і пагатоў...

Лілія СКИНДЗЕР, г. Івацэвічы.

«АДШЧАПЕНЕЦ»

У пачатку 1960-х гадоў, пасля чарговага партыйнага з'езда, які абвясціў, што ў хуткім часе людзі заживуць пры камунізме, усё насельніцтва былога Савецкага Саюза толькі пра тое і гаварыла. Яшчэ б — такая

перспектыва: пачакай, «перакантуйся» нейкіх дваццаць гадоў, а ўжо тады... Новыя лідары (і ў прыватнасці вяскоўцам) абяцалі, што аніхто з іх больш не будзе сеяць сотак ды трымаць на падворках жыўнасць, займацца гаспадаркай — усім і ўсіх забяспечыць дзяржава!

Пра гэту светлую будучыню паўсюль сталі чытацца лекцыі, праводзіцца партканфэрэнцыі і палітзаняткі.

Дык вось. У той дзень двое землякоў, Ігнат ды Міхал, былі на далёкім балочце, сушылі і вазілі дадому сена. А толькі разгрузіліся ды распрэглі коней, каб адпачыць — іх, галодных ды стомленых, «папрасілі» ў «чырвоны куток» на вельмі важную, як сказаў брыгадзір, сустрэчу.

Што гэта і напярэду так, мужчыны разумелі адразу, яшчэ з парoga, бо не так часта прыязджаў да іх сам сакратар райкома партыі...

Ён жа стаў выступаць з прамовай: настойліва даводзіць прысутным, што пры сацыялізме, які на прасторах вялікай дзяржавы ўжо амаль дабудаваны, размеркаванне ўсіх матэрыяльных каштоўнасцяў ідзе па прынцыпе: «Ад кожнага — па здольнасцях, кожнаму — па працы!». Пры камунізме ж запануе лепшы лозунг: «Ад кожнага — па магчымасцях, кожнаму — па патрэбах!».

Карацей, гаварыў ён доўга, прыгожа, упіваўся ўласным красамоўствам, але ж нарэшце скончыў і сеў. Старшыня сходу тут жа падахаўся і падбэра спытаў:

— Якія будучыя пытанні?

У зале на нейкі час павісла цішыня, потым з апошняга раду ўзнялася рука, а за ёй і постаць Міхала.

Быў ён чалавекам досыць разумным, разважлівым, а паколькі яшчэ і галодным, то пачаў не з лозунгаў. Ён сказаў: — Мне вось тут не зусім зразумела...

Ну настане той камунізм, наварача на ўсіх капусты з мясам. Дык тыя ж, хто працуе ў канторы ці на складзе, першыя прыпруцца на абед. Яны ж (ім спяшамца няма куды — работа не гарыць) і ўволю наядуцца. А вось мы з Ігнатам можам зноўку паехаць на сенакос. Дарога да балота няблізкая, калі вернемся, у катле адна жыжка застанецца, а мяса ні кавалачка... Не, браткі, такая камунія нам не па нутру. Я хачу, каб мне мая жонка тую капусту варыла. І са свайго мяса.

Вяскоўцы дружна засмяяліся і тут жа заціхлі, чакаючы тлумачэнняў.

Сакратар райкама — відаць было — хацеў іх даць: ён шукаў, што сказаць, але чамусьці не знаходзіў, бо гаварыць пра нейкія высокія матэрыі — гэта адно, а пра вось капусту з мясам...

На вырчук зноў жа прыйшоў старшыня сходу:

— Так, таварышы, пасмяяліся і добра. У каго яшчэ будучыя пытанні? Няма? Тады я вам так скажу: партыя ведае, што робіць. А нам з вамі застаецца верыць, што жыць пры камунізме будзе добра — куды лепш, чым цяпер. Усе са мною згодны?

Вяскоўцы, каб хутчэй разысціся па справах, казалі «так»: гучна заляпалі крэсламі, дружна пайшлі да выхаду...

Назаўтра ў арцельнай сценгазеце на «адшчапенца» Міхала, які не «разумеў» усіх пераваг камунізму, з'явілася карыкатура.

Асобныя з вяскоўцаў глядзелі на яе ды пасміхаліся: маўляў, і праўда — адсталы чалавек, не хоча, як іншыя, у камунізм паверыць...

Але ж, як паказала жыццё, рацыю мела зусім не большасць.

Уладзімір ПУГАЧ,
аграгарадок Навасёлкі,
Петрыкаўскі р-н.

А «КАНЯ»
ЯК ЧОРТ ПАНЁС...

Спытай у чалавека, з чаго пачынаецца сям'я, і ён, напэўна ж, скажа: «З таго, што сустракаюцца двое, з часам (а бывае сходу) разумеюць, што кахаюць адно аднаго, што павінны жыць разам...». І гэта будзе правільны адказ. Але ж не зусім, бо «за кадрам», так бы мовіць, застаюцца сем'і гэтых дваіх, іх бацькі, якім, можа, больш чым сабе, хочацца шчасця «дзеткам».

Узяць маю сваячку Любу. З мужам Сцяпанам яны выгадавалі двух харошых сыноў і вельмі ж рады былі, калі ў старэйшага з'явілася не нейкая там чарговая сяброўка на месяц-другі, а менавіта нявеста, сапраўдная! Бачылі бацькі, што хлопец іх закахаўся! І, дзякаваць Богу, дзяўчыну выбраў сур'ёзную — без пяці хвілін медсястру, гаспадыню, спартсменку...

Факт, што маладыя занеслі заяву ў ЗАГС, а бацькі з абодвух бакоў сталі думаць пра вяселле.

Час настаў і сустрэцца ім на так званных дагаворах, каб усё абмеркаваць.

Вызвачылі дзень. Сцёпа напярэдадні купіў сабе новыя джынсы, Люба спякла два вялікія пірагі — з капустай і цыбуляй... Забавілася, праўда, па той бок ночы дастала іх з духоўкі, ды ўлеглася спаць.

Але выспацца не паспела, на жаль, бо а шостаі раніцы ўжо будзільнік зазвінеў. Такой бяды, падумала, дасплю ў аўтобусе. У іх са Сцяпанам ён свой, хай невялічкі, няновы...

А таму, падхапіўшыся з ложка, Люба нават бігудзі не здымала: на галаву накінула лёгкую касынку, на светлыя піжамныя штонікі — цёплы жакет, ды і завалілася на задняе сядзенне, накрылася пледам.

Спала яна соладка — муж асцярожненька вёз, але ж праз нейкі час прачнулася. Бачыць, «бусік» іх збочыў у лес на нейкую дарогу і стаў там; мужа паблізу няма (відаць, «налева» пайшоў), а раніца прыгожая-прыгожая...

Люба, каб хоць troхі ёй палюбавацца, таксама з аўтобуса вылезла, пастаяла... Падумала, каб потым яшчэ раз не спыняцца, «направа» схадзіць, за кусцікі.

І, здаецца ж, недалёка зусім адышлася! І нядоўга была (шаша побач гудзела), а вярнулася назад і вачам не паверыла: аўтобуса... нямашка — з'ехаў!

Люба куляй на дарогу — рукамі махае, крычыць...

Але ж хто яе, бедную, чуе — у вялікім лесе?

Іншая справа — на шашы. Машын там не скажаць, каб мала было, але ж на прыгажуню ў бігудзі і піжаме ўвагу звярталі ўсе. Асобныя нават падсігнальвалі: сядай, маўляў, падвязу...

Люба ад граху падалей сышла з дарогі, зняла бігудзі, пяцярнёй прыгрэбла валасы, паправіла кофту, troхі пасядзела ў надзеі, што муж усё ж азірнецца на задняе сядзенне, згледзіць «прапажу» і вернецца. Але ж дзе там!..

Дзякаваць Богу, развіднела ўжо. Да таго ж на лясной дарозе «Беларус» з'явіўся. А трактарыстам Люба давярала чамусьці больш, чым кіроўцам машын. Таму смела падняла руку. Трактар спыніўся.

— Табе чаго? — высунуўся з кабіны настрывжаны дзядзька.

Люба замест адказу толькі заплала.

— Што, нехта пакрыўдзіў? — дапытваўся той, «прызямліўшыся».

— Ды родны мужык! — прызналася Люба.

А потым увачавідкі ўбачыла, што край у нас не без добрых людзей. І якое ж шчасце, што ці не ўсе яны пры мабільніках!..

Але не думайце, што ўсё так проста: што той трактарыст са свайго тэлефончыка пазваніў Любінаму Сцяпану і гісторыя на гэтым скончылася. Не! Сцёпа — чалавек «абачлівы» і нават клапатлівы. Ён яшчэ да выезду з дому ў тэлефоне гук... адключыў, каб жонку не будзіць. А сам тэлефон у «бардачок» паклаў, бо ў кішэні новых джынсаў ён замінаў...

Шчасце, што ў трактарыста быў знаёмы «даішнік». Звязаўся з ім, той перадаў калегам нумар аўтобуса, папрасіў, каб яго затрымалі...

Сцяпан гэтую праверку на дарозе прыняў як належнае: затармазіў, прывычна паказаў дакументы, здзівіўся, але ж ахвотна сказаў, куды ён едзе і нават чаго. А вось калі спыталіся, з кім, ды папрасілі яшчэ і паказаць, абурацца ўзяўся...

Зрэшты, добра ўсё, што добра канчаецца. Хоць і з прыгодамі, але бацькі жаніха даехалі да бацькоў нявесты. І пазнаёміліся там, і пра ўсё пагаварылі. Добрае атрымалася вяселле.

І я там была! Напярэдадні дапамагала Любе прысмакі гатаваць. Вось яна і расказала мне, з чаго пачалася сынава сям'я...

В. ХАДАСОК, г. Мінск.

Рубрыку вядзе Валянціна ДОУНАР.
dounar@zviazda.by

■ Казкі для дарослых

АДНОЙЧЫ НА ПАЧАТКУ ВОСЕНІ...

КАЛІ шчыра, камандзіроўкі я не люблю. Не пераношу звязаныя з імі хваляванні і мітусню: заказ білетаў з пункту А ў пункт В, папярэднія тэлефанаванні і ўзгадненні (дзе, калі, з кім — не пераблытаць!), збіранне сумкі, ранні пад'ём, хуткае перасоўванне па кватэры (галоўнае — не разбудзіць дзяцей і не наступіць на ката), нервовыя позіркi на гадзіннік...

Потым, ужо ў пункце В — засяленне ў тыповы гасцінічны нумар з рыпучым ложкам (лепш не задумвацца над тым, колькі народу ў ім перабыло), шпалерамі «ў кветачкі» і абавязковай рэпрадукцыяй «Палляўнічых на прывале» на самым бачным месцы...

— Мiane зноў пасылаюць у камандзіроўку!

На патэльні смажацца блінчыкі, у чайніку закіпае вада. Я стаю ля стала, наразаю салату і як бы між іншым паведамляю мужу навіну.

— Угу... Слухай, ты выпадкова не ведаеш, як называецца нацыянальная кветка Шры-Ланкі? — пытае ён.

— Не ведаю... Табе не надакучыла ўвесь вечар разгадваць крыжаванкі?

— А табе не надакучыла, што аб цябе ўвесь час выціраюць ногі? Вось куды ты зараз едзеш — у Венецыю, Барселону ці, можа, у Лондан?

— Ну, нехта ж павінен працаваць і тут... Да таго ж у нас няма філіяла ў Лондане...

— Ды калі б быў! — ён пачаў завадзіцца, як гэта звычайна здаралася, калі размова захадзіла пра маю працу. — Каго б туды накіравалі? Ну? Упэўнены, што гэта была б ваша Інэса Альбертаўна. Яна не сядзела б увесь час, як ты, над дакументамі, а падрыхтавала некалькі эфектных фраз, падабрала б зручны момант, скарысталася дзвюма-трыма лічбамі з тваёй справаздачы — і ўсё, мужыкі з вашага галоўнага ўпраўлення адразу расталі б... Крыўдна, што ты так і не навучылася расчышчаць сабе месца пад сонцам, мая дарагая!

Яго прамова заняла роўна чатыры хвіліны. За гэты час я паспела засунуць у мікрахвалёўку тосты з сырам і дастаць іх, а яшчэ падумаць аб тым, што адны і тыя ж словы могуць мець абсалютна розныя значэнні ў залежнасці ад часу і кантэксту. «Мая дарагая» дваццаць гадоў таму азначала зусім іншае. Сёння муж мог бы сказаць «мая дарагая» пра многія іншыя рэчы: машыну, кашулю, сабаку і г.д. Пры гэтым выраз яго твару не памяняўся б.

...Праз тое, што размову мы скончылі на павышаных тонах, або проста з прычыны назапашаных за апошні час стомленасці і незадаволенасці сабой, у камандзіроўку я ехала раззлаваная на ўвесь свет, гатовая паслаць гэты свет куды падальей, калі нешта раптам пойдзе не па плане і я павінна буду затрымацца ў «гэтай дзірцы» (так мой муж называе ўсе філіялы нашай фірмы).

НА Аўтавакзале, куды наша маршрутка прыбыла са спазненнем на паўгадзіны (хто б сумняваўся?!), было на дзве ціха. Я пашукала вачамі Рэгіну Францаўну, незаменную работніцу і вечную намесніцу, якую звычайна пасылалі сустрэкаць гасцей з «цэнтра». Рэгіна Францаўна ведала ўсё пра ўсіх, «пераседзела» двух галоўных шэф

фаў і трох «філіяльных», з лёгкасцю кіравала сваім «жыгулёнкам» і гэтак жа нязмушана раздавала інтэрв'ю мясцовай прэсе... Я была рада бачыць Рэгіну. Яе выгляд супакойваў — як супакойвае ўсё, што даўно і добра ведаеш і ад чаго не чакаеш падвоху.

— А вас ужо шукалі! — бадзёра паведаміла яна, адчыняючы мне дзверцы аўто. — Прыемны мужчынскі голас цікавіўся, у колькі гадзін вы прыедзеце, у якой гасцініцы спыніцеся... І я сказала...

— Што-о-о? Думаць, што гэтакім чынам Рэгіна жартуе, не выпадала — жанчына ў такім паважаным узросце прыдумала б нешта больш арыгінальнае...

— Ды не хвалойцеся вы так. Ён сказаў, што вучыўся з вамі на адным курсе, а сюды трапіў пасля размеркавання... Прасіў перадаць, што хоча вярнуць вам нейкі доўг — маўляў, вы зразумеете...

Шчыра кажучы, я мала што разумела, хоць сёе-тое пачынала ўжо акрэслівацца, нейкія дэталі далёкага мінулага раптам выплылі з глыбінь памяці і склаліся, як пазлы, у агульную карціну. Але карціна атрымалася не вельмі радаснай... Ну вядома, гэта быў Паша, хто ж яшчэ? Пасля выпускнога, дзе ён так нечакана і недарэчна прызнаўся мне ў каханні, мы не бачыліся ні разу. Дваццаць гадоў я не ўспамінала пра яго, хоць перыядычна нейкія чуткі ўсё ж да мяне даходзілі: ажаніўся, развёўся, выхоўвае сына, у якога нейкія праблемы са здароўем... Шчыра кажучы, мяне мала цікавілі падрабязнасці. На нашым курсе да Пашы ставіліся як да блазна: вечна ён са сваімі жартачкамі, дня не праходзіла, каб нешта не выкінуў. То з'явіцца на заняткі ў апранутым навіварат лінжаку і прасядзіць так, пакуль яго не выставяць за дзверы... То прынясе ў аўдыторыю чарапаху і падчас лекцыі выпусціць яе пагуляць паміж радамі... То падкіне выкладчыцы на стол паперку з колкай эпіграмай, і ўвесь курс назірае за рэакцыяй «ахвяры»...

Такія ж эпіграмы ён прысвячаў і аднакурснікам — мала каму ўдалося гэтага пазбегнуць. Дык ці варта здзіўляцца, што сяброў сярод апошніх у Пашы не было? І калі аднойчы ён моцна захварэў і пралуціў шмат заняткаў, ахвотных падзяліцца з ім канспектамі не знайшлося. А мне стала яго шкада... За гэта Паша пасля сесіі, якую ён здаў без «хвастой», запрасіў мяне на абед у студэнцкую кавярню. Заказ зрабіў па поўнай праграме. А калі прынеслі рахунак, аказалася, што грошы ён пакінуў у кішэні пінжака, які ў апошні момант, ужо перад выхадам, замяніў на куртку. Словам, разлічваюцца за вячэру давялося мне... Грошы ён потым, зразумела, вярнуў — без нейкай там драбязы. А на выпускным, калі ўсе добра напіхаліся шампанскім, раптам падышоў да вядучага, літаральна адштурхнуў яго ад мікрафона і гучна, на ўсю залу, прызнаўся мне ў каханні. «Сяргеева, ты самая лепшая! — сказаў Паша, разгойдваючы мікрафонную стойку і расхітваючыся разам з ёй. — Я заўсёды буду цябе чакаць!»

Безумоўна, гэта быў жарт, і я, напэўна, ацаніла б яго, калі б у той момант побач са мной не знаходзіўся іншы мой аднакурснік, з якім мы за месяц да выпускнога згулялі выселле... Дзякуй Богу, у яго хапіла розуму ўстрымацца ад з'едлівых

каментарыяў — тады ён яшчэ быў на гэта здольны...

— Рэгіна Францаўна, дарагая, адкуль гэты чалавек увогуле даведаўся, што я тут?

— Ну як жа, Аленачка, яму не даведацца, калі днямі я давала інтэрв'ю мясцоваму радыё — падрабязна расказвала пра наш апошні праект, пра тое, што вы асабіста яго курыруеце і днямі будзеце тут уласнай персонай... А што, не трэба было пра гэта казаць?

— Ды не, усё нармальна, паехалі, мне яшчэ трэба ў гасцініцу засяліцца.

Я ўсміхнулася Рэгіне. Сапраўды, не псаваць жа ёй настрой з-за нейкага ненармальнага. Урэшце, гэта мая праблема. Калі надумае набівацца ў госці, я яго так адбрыю — мала не будзе. Блазан няшчасны...

Той дзень быў напружаны і мітуслівы... Я вельмі тамілася ад сустрэч і размоў, змерзла, галава разломвалася, калені не гнуліся... У гасцініцу вярталася, думаючы толькі пра тое, як апынуся, нарэшце, у сваім пакоі, напіюся чаю, залезу пад душ, потым пад цёплую коўдру... І — спаць, спаць...

...Паша сядзеў у холе гасцініцы спінай да ўваходу. Я не бачыла яго твару, але адразу пазнала. Ён павярнуўся да мяне праз некалькі секунд па пасля таго, як маё сэрца абарвалася і пальцамі ўніз: уцякаць было позна... Пачакаў, пакуль я падыду бліжэй, і ўсміхнуўся. Ён амаль не змяніўся, толькі заўважна схуднеў, і ад гэтага твар яго набыў больш рэзкія абрысы. Яго ўсмешка была нейкай безабароннай, дзіцячай. Мне не заставалася нічога іншага, як усміхнуцца ў адказ.

— Даўно чакаеш? — Ды не... Гадзіны дзве... — ? — Прышоў раней, баяўся прапусціць тваё вяртанне. — Я і сама не думала, што так затрымаюся...

— Ты, напэўна, галодная?.. Пайшла, я закажаў столік у кавярні непдалёку адсюль, даволі прыстойнае месца. Думаю, келіх чырвонага віна табе не пашкодзіць.

Было незразумела, жартуе ён ці гаворыць сур'ёзна. Яго вочы глядзелі дапытліва, хоць ён і прыжмурваў іх, каб не выдаць залішняе хваляванне. Я зноў — ужо як пра

няздзейсенную мару — падумала пра гарачы душ і ложка з цёплай коўдрай. Але адмовіць чалавеку, які дзве гадзіны праседзеў у гасцінічным холе, было б як мінімум не вэтліва.

...У кавярні, зусім невялікай, столікаў на пяць-шэсць, было сапраўды ўтульна і, галоўнае, цёпла. Паша давеў мяне да месца, галантна адсунуў крэсла, пасадзіў, сам сеў на супраць.

— Ты, напэўна, і не ўяўляла раніцай, што дзень скончыцца менавіта так? — спытаў ён. Я кінула ў знак згоды і ўзяла ў рукі келіх з віном — проста каб нешта рабіць і не сустрэкацца з ім позіркам. І тут ён пачаў гаварыць — рэзка, напружана, парывіста.

— Колькі гадоў я пераконваў сябе, што цябе больш не існуе ў маім жыцці, што не такая ўжо ты прыгожая і разумная, што паміж намі вялікая адлегласць і ўвогуле — было і сплыло... Нейкі час я ўвогуле жыў па інерцыі, нешта рабіў, не думаючы, навошта і каму гэта трэба, нешта апранаў, нешта еў... Я нікога вакол не заўважаў, хоць перыядычна сустрэкаўся з нейкімі жанчынамі... Ім чамусьці падабалася мая задуманнасць, «адключанасць» ад жыццёвай мітусні, яны бачылі ў гэтым нешта рамантычнае, і ім было дастаткова... Аднойчы мне нават здалася, што я сустрэў тую, якая здольная будзе выціснуць цябе з маёй памяці. Мы пажаніліся, пабудавалі дом, пасадзілі сад, нарадзілі сына. Я нават пачаў вырошчваць ружы ў цяпліцы — рэдкія сарты, якія ў нас цяжка прыжываюцца. Словам, вярнуўся да жыцця, але ненадоўга. Жонцы, напэўна, усё ж не хапала эмоцый, і яна пачала шукаць іх у алкаголі... У выніку мы разышліся, сын застаўся са мной. Ён ужо дарослы, вучыцца на трэцім курсе ўніверсітэта, падпрацоўвае... Суп'ёзны хлопец, мэтанакіраваны... Не тое што я ў яго ўзросце.

Ён зноў усміхнуўся, я таксама. Напэўна, мы падумалі пра адно і тое ж.

— Адкуль ты даведаўся, што я тут? У гэтым гарадку? Слухаеш радыё?

— Якое радыё?.. Не, я проста патэлефанаваў у ваш офіс, а мне сказала, што ты паехала ў камандзіроўку. Сюды.

— А як ты высветліў, дзе я працую?

— Я нікога не высвятляў, я заўсёды ведаў. Таму што ўвесь час трымаў цябе ў полі зроку, толькі на адлегласці.

— Навошта? — Можна, дзеля таго, каб аднойчы сустрэцца з табой у гэтай кавярні і сказаць, што ты па-ранейшаму лепшая за ўсіх.

— Але чаму ты вырашыў зрабіць гэта сёння? Не год таму, не дзесяць?

— Проста цяпер я дакладна ведаю, колькі часу ў мяне засталася. — У сэнсе?

— Часу, адведзенага на жыццё...

— ? — Ды я сам вінаваты — занадта позна звярнуўся да ўрачоў, а калі ўсё ж звярнуўся, высветлілася, што яны не ўсемагутныя. — ...Я магу табе чымсьці дапамагчы?

— Чым?.. Хаця... Калі дазволіш, я дам сыну нумар твайго тэлефона. Ён рос практычна без маці, магчыма, калі-небудзь яму спатрэбіцца парада мудрай жанчыны.

— Я не супраць... Памаўчалі. Афіцыянтка прынесла рахунак. Ён зноў усміхнуўся: — За мной доўг, памятаеш? Вяртаю...

МЫ падняліся, апрануліся і выйшлі на вуліцу. Ішоў дождж, даволі моцны, дзьмуў пранізліва вецер. Але я ўжо не думала ні пра заўтрашні ранні пад'ём, ні пра цёплую коўдру, ні пра душ.

Мяне раптам ахапіла адчуванне тугі і безвыходнасці, быццам пасля доўгага-доўгага шляху я апынулася перад зачыненымі дзвярыма.

— А гэта табе! — Ён палез у нетры расхіленага плашча і дастаў адтуль папярковы скрутак. — Толькі разгорнеш потым, у гасцініцы.

Я не ведала, што яму яшчэ сказаць. Таму ўстала на дыбачкі, абняла яго за шыю і пацалавала. Спачатку ў вільготную шчаку, потым у вусны. І пайшла не азіраючыся.

...У нумары разгарнула паперу. Там ляжала белая ружа — пшчотная, крохкая, з тонкімі пялёсткамі, якія пачалі ўжо марнець... Я паставіла яе ў ваду і заплакала. Цяпер я магла сабе гэта дазволіць...

Наталля УЛАДЗІМІРАВА

ДА МІХАЛА

Дзень нараджэння Агінскага: вітанне з радзімы

паўстанне, разумеючы, што яго жонка Ізабэла прымусіла да раскошнага жыцця і можа не да-раваць. І хоць пасля паўстання Касцюшкі ў іх нарадзіліся двое сыноў, сям'я ўсё адно распалася. Другі шлюб з італьянкай Марыяй Нэры быў больш працяглы (і чацвёрта дзяцей), але таксама скончыўся разводам. Надзеі (і спробы) на разуменне пазіцыі часткі ліцвінскай шляхты з боку імператара Аляксандра I таксама не прынеслі плёну. Не жыццё, а суцэльнае расчараванне (нездарма ж з'ехаў з Залесся ў Фларэнцыю), неяк так падаецца.

Ды ну... Як жа тады яму ўдалося прымусіць танцаваць пад свае мелодыі нават ворагаў і цэлы свет? Ці не ёсць гэта сведчанне перамогі яркай асобы, ідэі якой застаюцца актуальнымі на некалькі стагоддзяў? Ідэі могуць быць выкладзеныя словамі: у Агінскага шмат мемуараў. Але ў яркай канцэнтраванай форме яны могуць выяўляцца ў некалькіх нотах — прыгожых і сумных, якія адгукаюцца ў сэрцы. Ідэаліст, летуценнік, рамантык Агінскі быў верны сабе нават тады, калі яму засталася музыка, у якой можна было самому ствараць сваю краіну. Краіну мар. Але хто ведае, ці ёсць тэрмін даўнасці на здзяйсненне мар? І, можа быць, для таго, каб яны аднойчы здзейсніліся, павінен быць нехта, хто закіне іх у вялікую прастору Сусвету? Колькі часу яна будзе ТАМ разглядацца і чыімі рукамі ўвасобіцца, ужо іншая размова. Аднак Агінскі ўсім сваім няпростым і пакручастым лёсам увасабляў гэтую мару. І вось — КРАІНА ўдзячная Агінскаму.

Час Агінскага, поўны падзей, надзей, аван-тур і вялікіх спраў, людзей, якія ўсведамлялі сябе грамадзянамі і засталіся ў гісторыі асо-бамі. Пра іх пойдзе гаворка ў Вялікай зале Белдзяржфілармоніі 25 верасня, у дзень нара-джэння Міхала Клеафаса. Канцэрт-прынашэн-не падрыхтаваў Дзяржаўны камерны аркестр Рэспублікі Беларусь. Праграма «Час Агінскага: таленты і геніі» патлумачыць, з якімі геніямі ён кантактаваў у жыцці і якія на яго ўплывалі — пра гэта паклапацілася даследчыца жыцця і творчасці Агінскага, кандыдат мастацтвазнаў-ства Святлена Немагай. **Дырыжор канцэрта, лаўрэат міжнародных конкурсаў Аляксей ФРАЛОЎ, мастацкі кіраўнік фестывалю «Год Агінскага ў Залессі»** распавядае:

— Мы ўзялі тыя творы, якія могуць быць цікавыя для вялікай залыі з яе аўдыторыяй. Таму ў праграме ёсць маштабныя аркестравыя творы. Найперш — самога Міхала Клеафа-са Агінскага. А ён, у прыватнасці, быў аўта-рам оперы «Зеліс і Валькур, альбо Банапарт у Каіры». Паводле музыкі Міхала Клеафаса да гэтай оперы зроблена сімфанічная сюіта. Рэдакцыю гэтай музыкі, арыгінал якой уяўляе з сябе, хутчэй, накіды, ператварыў у асобны цэльны твор малады кампазітар Павел Шве-даў. Мы канцэптуальную оперу сціснулі, зрабілі «экстракт» вобразаў, тэм, цікавых нумароў.

Опера была навяяна рамантычнымі надзея-мі Агінскага, думкамі пра вызваленне краіны (але да напалеонаўскіх абяцанняў яшчэ было далёка), яго, хутчэй, захапляла моцная асоба,

ГОСЦІ «ПАЎНОЧНЫХ АФІН»

Дыпламат Агінскі нават цяпер спрыяе дыялогу людзей і паразуменню народаў. У яго «рэзідэнцыю» ў Залессе прыехалі сёння прадстаўнікі дыпламатычных місій Літвы, Польшчы, Расіі, Францыі, Італіі і іншых краін — павіншаваць гаспадара (няхай яго сядзіба належыць народу) з днём народзінаў. Асаблівае ўвага да Агінскага з боку тых, хто ўвасабляе ў нашы дні яго радзіму: гэта беларускія дыпламаты, якія працуюць за мяжой, супрацоўнікі дзяржаў-ных структур, у тым ліку Міністэрства культуры Беларусі.

Юбілей святкуецца пад патранатам ЮНЕСКА. Але ёсць народы, кожны з якіх можа лі-чыць яго спадчыну «сваёй», гэта ўжо не падстава для спрэчак нават для навукоўцаў, якія сабраліся ў Залессі на міжнароднай канферэнцыі «Спадчына М.К. Агінскага ў культуры трох народаў».

Годнаму чалавеку — годны юбілей. А што, калісьці тут умелі прымаць гасцей. Агінскі з сям'ёй стварылі ў сядзібе такую атмасферу, што сюды завіталі выдатныя людзі эпохі, нават проста дзеля таго, каб правесці час для душы, памузіцыраваць разам — былы дзяржаўны дзеяч, калі адышоў ад спраў, працягваў увасабляць эліту краіны. Святкаванне дня народзінаў у сядзібе, дзе прайшлі апошнія гады на радзіме, доўжыцца 5 дзён, і нават з удзелам яго на-шчадкаў, якія павінны прыехаць з Польшчы. У іх ёсць магчымасць адчуць дух сядзібы, таму што цяпер, як тады: сустрэчы з сябрамі, інтэлектуальныя размовы, тэатралізаваныя дзеі, музыка. Нацыянальныя канцэртны аркестр Беларусі творы Агінскага іграў у розных гарадах, але 25 верасня іх гукі напоўняць Залессе. 27 верасня ансамбль салістаў «Класік-авангард» таксама нагадае пра класіка, які дагэтуль у авангардзе іншых творчых асоб Беларусі. І, вя-дома, балъ у Агінскіх — з мазуркамі, вальсамі, паланэзамі.

якая натхняла многіх творцаў, і яшчэ не было расчаравання... Але сярод вялікіх палотнаў у праграме ёсць маленькія перлінкі, дыяменцікі. Сярод іх — музыка самога Міхала Клеафаса, але яшчэ яго настаўніка музыкі Восіпа Каз-лоўскага і дзядзькі Міхала Казіміра Агінскага. Мы зрабілі яе максімальна прадстаўнічай па жанрах і стараліся напоўніць архіўнымі зна-ходкамі. Гэта праграма адкрыццяў — і з пункту гледжання факталогіі, якая павінна ўзмацніць адчуванне саміх твораў.

— **Таму што трэба будзе тлумачыць, на-прыклад, чаму ў гэты вечар гучыць твор Моцарта?**

— Так, яго Сімфонія №21 напісана (а зна-чыць, і выконвалася, бо Моцарт у стол не пісаў) у 1772 годзе, калі Андрэй Агінскі (бацька Міхала Клеафаса) з сям'ёй адпраўляецца ў Вену з най-важнейшай дзяржаўнай місіяй — перамовы з аўстра-венгерскай каронай пра захаванне аль-бо пераўтварэнне нашай агульнай з Польшчай дзяржавы Рэчы Паспалітай. На гэтыя перамовы вельмі спадзяваўся Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, які накіраваў Андрэя Агінскага як свайго спецы-яльнага пасла — з надзвычайнай місіяй. Нам вядомы наступствы гэтых перамоў, што ўсё-такі не ўдалося захаваць дзяржаву ў яе цэласнасці, адбыўся першы падзел Рэчы Паспалітай. Але доўгі час, пакуль сям'я жыла ў Вене, Андрэй Агінскі спрабаваў дамовіцца, у рэшце рэшт прыйшлося ісці на кампраміс дзеля прымірэння, даць адкусіць кавалак, каб не з'елі ўсё цалкам. Акрамя таго, што 21-я сімфонія напісана ў гады прыезду ў Вену, яна ілюструе вясёлае, радаснае падарожжа дзіцяці, якое яшчэ не заклапочана сур'ёзнымі праблемамі старэйшых.

Міхалу Клеафасу ішоў тады сёмы год, і ён мог ужо нешта ўсведамляць. Я думаю, якую сімфонію Моцарта выбраць, але яго твор быў неабходны для гэтай праграмы. Па-першае: Моцарт — гэта Моцарт, ён заўсёды стварае непаўторны на-строй. Але важней тое, што эпоха Моцарта — гэта эпоха Агінскага, і наадварот. Яны жылі ў роз-ных прасторах, але часам іх дарогі перасякаліся ў прамым і пераносным сэнсе. Уплыў Моцарта быў грандыёзны, ён уразіў Агінскага. Моцарт — гэта сімвал эпохі класіцызму, увасабленне ат-

масферы Вены, у якой правёў шмат часу Андрэй Агінскі з дзецьмі, а потым і сам Міхал Клеафас, а таксама Міхал Казімір бываў тут. Кантакты з культурай, авеянай Моцартам, былі сталымі і грунтоўнымі. Для нас важна было даць адчуць на слых смак Вены, яе культуры, можа быць, адчуць паралелі музыкі тых аўтараў, якія сустрэліся на нашым канцэрце.

— **Інтрыгуе яшчэ адно імя — Ёзэф Вёльфль...**

— Гэта кампазітар, з якім Міхал Клеафас сустрэўся ўжо маладым чалавекам, якому быў патрэбны выдатны настаўнік музыкі. Ён за-прашае аднаго з самых вядомых аўстрыйскіх кампазітараў, вучня Леапольда Моцарта (баць-кі Вольфганга Амадэя), які становіцца вельмі папулярным, запатрабаваным настаўнікам для арыстакратаў. Удалося знайсці ўнікальную рэч — яго Першы канцэрт для фартэпіяна з ар-кестрам. А ў гэтым канцэрце ўсе інтанацыі эпохі, венскіх класікаў, таго ж Моцарта. Але ў фінале сімфоніі класіцызму, у трэцяй частцы, мы чуем паланэз. Амаль што ўнікальная з'ява, таму што гэта ўжо не бахаўскі паланэз... І мне здаецца, што тут вельмі блізкая паралель з Агінскім. Таму што і сам вучань ужо быў цікавым чалавекам — такі адукаваны, такі арыстакратычны з фена-менальнымі ведамі па розных навуках. З такім вучнем сустрэкаецца юны настаўнік Вёльфль. І хто ў каго больш узяў? Можа быць, з тэхнікі руху пальцаў, кампазіцыі — Агінскі. Але нейкія ідэі, творчыя задумы, у прыватнасці думка стварыць трэцюю частку паланэзам, як зрабіў Вёльфль у гэтым канцэрце, могуць быць сведчаннем уплы-ву Агінскага. Сенсацыйная знаходка, але і най-прыгажэйшы канцэрт. Гэта прэм'ера, таму што дагэтуль у нас быў толькі рукапіс, партытуры не існавала, толькі галасы. Усё гэта мы доўга і рупліва збіралі ў аркестравы твор.

Але ёсць у праграме і сучасны твор — ба-лет, які напісаў беларускі кампазітар Вячаслаў Кузняцоў. Ён створаны на тэмы танцаў Міхала Клеафаса, якія для нас не столькі танцы для ног, колькі танцы для душы. Харэограф На-талля Фурман з артыстамі праз рухі выяўляе ідэі — гэта ў духу Агінскага. Праграма насыча-на мастацкімі і музычнымі навінкамі.

— **Які твор стаў для вас асабіста сенса-цыйй ці адкрыццём?**

— З мініяцюр мяне вельмі ўразіў твор не Міхала Клеафаса (іх я ведаў усе), а знаходка твора Міхала Казіміра Агінскага «Што з табой, о, Таміра?». Пампэзны, у стылі класіцызму, у той жа час вельмі характэрны вобраз, які ў нашым канцэрце будзе прадстаўлены выдат-ным барытонам, народным артыстам Беларусі Уладзімірам Пятровым. І цікавая музыка ў рэ-дакцыі Паўла Шведава. Для мяне гэта было маленькае па форме, але вялікае па значнасці адкрыццё, таму што твораў Міхала Казіміра захавалася не так многа, мы ведаем, што ён пісаў оперы, балеты, працаваў у розных жан-рах. Такія знаходкі — каштоўныя крупінкі, якія даюць магчымасць адчуць, наколькі адораны талентамі былі прадстаўнікі гэтага роду.

Міхал Клеафас быў адзін з Агінскіх. Ён аку-муляваў усе спадзяванні і надзеі, уласцівыя не-калькім пакаленням грамадзян адной краіны, многія сталі ў выніку грамадзянамі свету.

Ларыса ЦІМОШЫК. *tsimoshyk@vviazda.by*

■ Кінакрокі

ФЕСТИВАЛІ КАЖУЦЬ «WELCOME!»

Беларускія стужкі міжнароднага ўзроўню

Беларускія рэжысёры ўпісваюць свае імёны ў гісторыю замежных кінафорумаў, пра што і сведчаць апошнія навіны. «Кінашок», што прайшоў у Анапе з 13 па 20 верасня, адзначыў узнагародай праект Андрэя Кудзіненкі; працягваецца трыумфальнае шэсце дакументальнай стужкі Настассі Мірашнічэнкі «Скрыжаванне», анімацыйны фільм «Казкі старога піяніна. Шапэн» Ірыны Кадзюковай атрымаў прыз на Міжнародным фестывалі анімацыйных фільмаў у Варне.

Адкрыты фестываль кіно краін СНД, Літвы, Латвіі і Эсто-ніі «Кінашок», адзін з найбуйнейшых расійскіх кінафорумаў, прадставіў некалькі беларускіх праектаў: напрыклад, запрасіў да ўдзелу кароткаметражку «Пугач» Сяргея Каласоўскага і ад-крыўся нашым нацыянальным фільмам «Мы, браты» рэжысёра Вільяма дэ Вітала (некалькі гадоў таму ён перамог у конкурсе кінапраектаў Міністэрства культуры і атрымаў з бюджэту каля 20 мільярдаў рублёў). Але галоўнае — «агульнабеларускі» кі-напраект «Хранатоп» Андрэя Кудзіненкі ўзяў галоўны прыз у конкурсе кінаальманахаў «Омнібус».

Праект «Хранатоп» уяўляе з сябе зборнік кароткіх — па 5-7 хвілін — гісторый пра сучасную міфатворчасць (сам аў-тар па разумелай аналогіі называе праект твітэр-серыялам), рэжысёр жа вядомы як сваёй працай на «Беларусьфільме», так і ўдзелам у расійскіх праектах. Апошнім часам Андрэй Ку-

дзіненка перайшоў да незалежнага кіно, і «Хранатоп» як яго прыклад ужо прыносіць добрыя вынікі.

Яшчэ адзін незалежны кінапраект, дакументальны фільм «Перакрыжаванне» Настассі Мірашнічэнкі (мы пра яго неадна-разова пісалі), сярод 22 іншых карцін намінаваны на ўзнагароду фестывалю «Prix Europa», што пройдзе з 17 па 23 кастрычніка ў Берліне. На ўдзел у конкурсе было пададзена 664 заяўкі.

Раней фільм «Скрыжаванне» атрымаў прыз «Спецыяльная згадка журы» і «Прыз глядацкіх сімпатый» у конкурсе поўна-метражнага дакументальнага кіно Варшаўскага міжнароднага фестывалю, разам з фільмам «Афганістан. Я памятаю» Халі-мы Хасанавай перамог у намінацыі «Найлепшы дакументаль-ны фільм» нацыянальнага конкурсу мінскага кінафестывалю «Лістапад». Акрамя гэтага, на фестывалі дакументальнага кіно «РАСІЯ» перамог у намінацыях «Найлепшы фільм пра чалавека-стваральніка», «Найлепшы дэбют» і «Прыз глядацкіх сімпатый», удзельнічаў у конкурсе Міжнароднага фестывалю дакументаль-нага кіно ў Бруселі (Бельгія), у фестывалі еўрапейскага кіно «Crossing Europe» ў аўстрыйскім Лінцы. Прычым гэта няпоўны маршрут вандравання фільма па замежжы.

Нарэшце, фільм Ірыны Кадзюковай «Казкі старога піяніна. Шапэн» — праект кінастудыі «Беларусьфільм» і расійскай сту-дыі «МІР» — атрымаў узнагароду «За выдатную сінхронізацыю малюнка і музыкі, што дае публіцы паняцце пра музыку Шапэна і яго жыццё» на фестывалі ў Варне (Балгарыя), які арганізуе-ца Міжнароднай асацыяцыяй анімацыйнага кіно. Карціна пра

«Казкі старога піяніна. Шапэн».

Шапэна — толькі частка серыі «Казкі старога піяніна», у якую ўваходзяць фільмы пра Шумана, Дэбюсі, Пракоф'ева, Баха, Бетховена і іншых яскравых кампазітараў.

У гэты ж час анімацыйны фільм «Вясна восенню» Таццяны Кубліцкай, зняты па казцы Уладзіміра Караткевіча, збіраецца ў Хемніц (Германія) на XX Міжнародны кінафестываль для дзяцей і юнацтва Schlingel. Форум пройдзе з 5 па 11 кастрычніка.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. *katsyalovich@vviazda.by*

■ Разумныя рэчы

ПАЛЬМА, ПАЛЬМА, ДАЙ Wi-Fi!

«Разумныя» прылады паступова становяцца неад'емнай часткай паўсядзённага жыцця. Але часам сярод іх сустракаюцца вельмі дзіўныя і пацешныя экзэмпляры. Вашай увазе прапануецца падборка пяці самых нечаканых прылад з датчыкамі і доступам у інтэрнэт.

ПАЛЬМА

«Разумная» пальма ўяўляе з сябе штучнае дрэва вышынёй 6,5 м, якое працуе на сонечных батарэях, размешчаных на вялікім лісці. Пальма валодае шырокім функцыяналам, які ўключае бясплатны Wi-Fi ў радыусе 100 метраў, восем слотаў для зарадкі мабільных тэлефонаў, карты, даведачную службу і нават рэкламныя экраны. «Разумнае» дрэва да ўсяго іншага забяспечыць кругласутачнае 360-градуснае відэаназіранне і атрымае кнопку экстраннай дапамогі — распрацоўшчыкі падумалі і пра яго бяспеку. І сапраўды, раптам скрасці захочуць? Ноччу пальма асвятляе прастор у пад сабой прыемным зеленаватым святлом, як быццам сонца свеціць скрозь лісце. Усё працуе ад энергіі сонца, назапашанай за светлавы дзень.

Ультрасучасная пальма не толькі раздасць інтэрнэт і падзарадзіць гаджэт, але і проста прытуліць ў цені буйнага штучнага лісця і нават прадаставіць лаўку для адпачынку. «Вырошчваюць» «разумную» пальму ў рамках праекта арабскай кампаніі D-Idea Media. Такія «дрэвы» неўзабаве могуць стаць адной са славатасцей горада. У планах кампаніі-распрацоўшчыка ў найбліжэйшы час «насадзіць» 103 «разумныя» пальмы па ўсёй яго тэрыторыі.

ФУТБОЛКА

Футболка hWear, распрацаваная кампаніяй HealthWatch, літаральна нашпігавана датчыкамі, якія дапамагаюць сачыць за большасцю фізічных паказчыкаў арганізма ў рэжыме афлайн. Такая інфармацыя спатрэбіцца людзям, якія ўваходзяць у групу рызыкі або маюць хранічныя захворванні сэрца ці лёгкіх.

«Разумная» футболка сама зробіць ЭКГ, памерае тэмпературу цела і частату дыхання. Акрамя таго, яна зафіксуе і нечаканае пагаршэнне агульнага стану арганізма. Атрыманую інфармацыю «разумная» футболка можа захоўваць у памяці ці адпраўляць па ўказаных кантактах у рэгулярным рэжыме або экстранных выпадках. Каб памыць «разумную» вопратку, трэба ўсяго толькі адчапіць кантакты і злучыць іх пасля мыцця.

■ Хочаце — верце...

ПРЫВІДЫ ПАКУТАВАЛІ ПРЫ ЖЫЦЦІ?

На падставе вывучэння 337 выпадкаў сутыкнення людзей з прывідамі даследчыкі прыйшлі да высновы: заўважаныя жывымі здані былі пераважна мужчынамі, якія памерлі гвалтоўнай смерцю. Да таго ж, калі чалавек памёр такім чынам, яго дух з'яўляўся незнаёмцу, і наадварот, калі смерць наступіла натуральным шляхам, то нябжычкі прыходзіў да свайго сябра або члена сям'і.

Доктар Эрлендур Харальдсан, псіхалаг з Універсітэта Ісландыі, у 80-я гады XX стагоддзя сустракаўся з людзьмі, якія сталі відавочцамі з'яўлення прывідаў, і звяртаўся з афіцыйнымі справаздачамі, каб высветліць абставіны смерці тых людзей. Усе выпадкі, якія вывучаў Харальдсан, адбыліся ў Ісландыі, аднак ён спасылалася на іншае сваё даследаванне, у якім гаворыцца, што 25% жыхароў Заходняй Еўропы і 30% амерыканцаў сустракалі прывідаў.

Вучоны піша: «Незвычайна, што большасць зданяў (каля 67%) былі мужчынскага полу. Гэта пацвярджалі сведкі (як жанчыны, так і мужчыны) са свайго асабістага досведу

сустрэчы з душамі памерлых. Гэта пераклікаецца з вынікамі нашага папярэдняга апытання, паводле якога 77% людзей абодвух полаў бачылі выключна прывідаў-мужчын». У 80% выпадкаў прычына смерці была пацверджана афіцыйнымі справаздачамі, з іх 30% складалі выпадкі гвалтоўнай смерці. Гэты працэнт амаль у чатыры разы вышэйшы, чым сярэднія паказчыкі гвалтоўнай смерці па Ісландыі.

Дарэчы, і іншыя даследчыкі выявілі падобную заканамернасць. Доктар Ян Стывенсан, псіхалаг з Віргінскага ўніверсітэта, прааналі-

ПАРАСОН

Парасон, які падключаецца да смартфона, пакуль што збірае сродкі на краўдфандзінгавай пляцоўцы IndieGoGo, аднак ужо даступны для замовы з дастаўкай. HAZ Umbrella адкрываецца і закрываецца націскам усяго адной электроннай кнопкі. За гэта адказвае прылада ўнутры ручкі, якая падсілкоўваецца ад літій-іоннага акумулятара.

Парасон падключаецца да смартфона з дапамогай Bluetooth і дазваляе знайсці сябе ў выпадку страты, пасылаючы на тэлефон паведамленне з напамінам, калі сувязь па Bluetooth абарвалася. У камплекце з «разумным» парасонам ідзе мабільны сэрвіс, які своечасова інфармуе пра надвор'е і неабходнасць узяць парасон з сабой. Кошт «разумнага» аксэсуара з дастаўкай у Расію складзе каля \$100. Аднак прадукт пакуль яшчэ знаходзіцца ў пастаяннай дапрацоўцы, а збор срodkaў на яго масавы выпуск працягваецца.

ПЯРСЦЁНКІ

Багацце гадзіннікаў і фітнес-бранзалетаў на рынку ўжо не здаецца дзіўным. У адрозненне ад «разумных» пярсцёнкаў, якія з'явіліся ў продажы нядаўна.

Прылада MOTA SmartRing пачала збор срodkaў тым жа краўдфандзінгам на IndieGoGo і ўжо даступна для замовы. Пярсцёнак перадае інфармацыю аб электроннай пошце, якая прыйшла, паведамленнях у сацыяльных сетках і ўваходных званках з дапамогай вібрацыі. Досыць правесці пальцам па кольцы, каб незаўважна для навакольных убачыць, хто вам пісаў ці тэлефанаваў. Зарадка гаджэта ажыццяўляецца бесправадным спосабам, дастаткова пакласці яго на адмысловую пласціну.

АБУТАК

Вядомы кітайскі вытворца гаджэтаў Xiaomi выпусціў «разумныя» красоўкі сумесна з вытворцам адзення Li-Ning. За \$32 можна стаць уладальнікам абутку, які ўмее лічыць крокі і калорыі, а таксама перадаваць даныя на смартфон па Bluetooth. Красоўкі валодаюць абаронай ад пранікнення вільгаці і поту.

Іншы абуткавы элемент — вусцілкі Digitsole — можа ператварыць у «разумныя» наогул любыя чаравікі. Галоўная прыемная функцыя вусцілака — нагрэў ступні, які рэгулюецца са смартфона. Калі нагам раптам стала холадна, гэта можна хутка выправіць. Праца вусцілака ажыццяўляецца ад батарэй, якія зараджаюцца праз micro-USB. Вусцілкі таксама лічаць пройджаную дыстанцыю і спалення калорыі. Уся інфармацыя, зразумела, перадаецца па Bluetooth шчасліваму ўладальніку суперабутку і дапамагае яму сачыць за сабой.

gazeta.ru

■ Дайджэст

АЛМАЗЫ З ПАВЕТРА

Вуглярод ідэальна падыходзіць для стварэння трывалых і лёгкіх матэрыялаў, але, акрамя гэтага, ён, дакладней, лішак яго самога і яго злучэнняў, з'яўляецца асноўнай прычынай патэнцыйнай экалагічнай катастрофы. Што, калі б мы здабывалі з атмасферы лішкі CO₂ і выкарыстоўвалі іх для вытворчасці танных фюзеляжаў для самалётаў, сучасных аўтамабіляў і нават штучных алмазаў?

Менавіта гэтым займаецца група даследчыкаў з Універсітэта імя Джорджа Вашынгтона. Вынікі іх працы не толькі прапануе крыніцу танных матэрыялаў для будучых інжынерных праектаў, але і дапаможа захаваць нашу планету. Сам працэс, прапанаваны навукоўцамі, выглядае, як звычайны электrolіз, пра які вам расказвалі яшчэ ў школе. Асноўнае адрозненне — пара электродаў апускаецца не ў ваду, а ў сумесь расплаўленага карбанату і аксіду літыю. Хімічная рэакцыя, якая адбываецца, эфектыўна здабывае CO₂ з навакольнай атмасферы, і цвёрды вуглярод збіраецца вакол электродаў. Даследчыкам удалося наладзіць гэтую сістэму для атрымання вугляродных нанавалокнаў рознай формы і памераў, што тэарэтычна можа быць выкарыстана для стварэння чаго заўгодна. Акрамя таго, навукоўцы змаглі запусціць рэакцыю з дапамогай сонечнай энергіі — такім чынам, ёсць вялікая надзея, што гэты працэс зможа значна знізіць колькасць вуглякіслага газу ў атмасферы нашай планеты.

CO₂ у атмасферы з'яўляецца адной з асноўных прычын глабальнага змянення клімату; яго колькасць ужо перавысіла бяспечны парог у 350 часціц на мільён, вызначаны ААН. Колькасць вуглякіслага газу ў атмасферы, якая пастаянна павялічваецца, таксама выклікае ўсё больш хуткае акісленне акіянаў. Прапанаваная сістэма зможа эфектыўна здабываць вуглякіслы газ з атмасферы, а замест пахавання яго пад зямлёй мы зможам стварыць штосьці карыснае.

У падрыхтаваным навукоўцамі дакладзе гаворыцца, што прапанаваны працэс усяго за дзесяць гадоў дазволіць вярнуць узровень CO₂ у атмасферы да даіндустрыяльных паказчыкаў. Гэта вельмі амбіцыйная заяўка, якая запатрабуе стварэння устаноўку плошчай каля 940 тысяч квадратных кіламетраў. Але давайце будзем сумленнымі: калі гэты працэс сапраўды дакажа сваю эфектыўнасць, мы атрымаем даволі чыстае паветра, не кажучы пра аўтамабілі, самалёты і камп'ютары, зробленыя з вугляроднага валакна. Так што будзем спадзявацца, што навукоўцы змогуць выканаць свае абяцанні.

НАВУКОЎЦЫ ПАЛОХАЮЦЬ НОВАЙ ЭПІДЭМІЯЙ

Навукоўцы з Універсітэта Брыгама Янга (трэцяга па велічыні прыватнага ўніверсітэта ЗША) высветлілі, што адзінота гэтак жа небяспечна для жыцця, як і атлусценне.

Яны лічаць, што пагроза для жыцця і здароўя, якую нясуць з сабой адзінота і сацыяльная ізаляцыя, цалкам параўнальная па эфекце з той, што звязана з атлусценнем. Вынікі іх працы апублікаваны на сайце асацыяцыі Perspectives on Psychological Science.

Навукоўцы прааналізавалі медыцынскія даныя амаль трох мільёнаў людзей рознага ўзросту і высветлілі, што адсутнасць сацыяльных сувязяў уяўляе з сябе высокую дадатковую рызыку для жыцця. Яны таксама прыйшлі да высновы, што сувязь паміж адзінотай і рызыкай смяротнасці сярод моладзі вышэйшая, чым сярод пажылых людзей. «Сёння адзінота на ўздыме, і мы прадказваем магчымую яе эпідэмію ў будучыні», — заявіў адзін з аўтараў даследавання Цім Сміт.

Прычым, на думку навукоўцаў, адзінота і сацыяльная ізаляцыя могуць выглядаць зусім не так, як іх звычайна ўяўляюць. Напрыклад, чалавек можа быць акружаны мноствам людзей, але па-ранейшаму адчуваць сябе адзінокам. Сміт адзначае, што вынікі даследавання кажучы пра тое, што пазітыўныя стасункі, атмасфера даверу і эмацыйная сувязь паміж людзьмі ўплываюць не толькі на псіхічны, але і на фізічны стан чалавека.

Матэрыялы паласы падрыхтаваў
Іван КУПАРВАС. hvir@zviazda.by

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703		
Продавец	ОАО «Барановичский завод станкопринадлежностей», Брестская область, г. Барановичи, ул. Пролетарская, 40		
Место-расположение предмета аукциона	Брестская обл., г. Барановичи, ул. Пролетарская, 40-1		
Предмет аукциона (имущество реализуется одним лотом)			
Наименование	Назначение	Инвентарный номер	Общая площадь
Корпус вспомогательных цехов	Производственное помещение	110/D-2757899	2938,6 кв.м
В состав предмета аукциона входят электрокран-балки (4 шт.) Начальная цена с НДС 20% – 9 183 601 200 белорусских рублей			
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в евро (EUR) – 3012343265060; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки».			
Срок подписания договора купли-продажи:		15 рабочих дней после проведения аукциона	
Условия оплаты предмета аукциона			
Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи.			
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by .			
Дата и время проведения аукциона	28.10.2015 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».		
Дата и время окончания приема документов	27.10.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».		
Контактные телефоны	Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. E-mail: auction@cpo.by		

В суд Речицкого района Гомельской области поступило заявление об объявлении умершим КОРОБКО Сергея Васильевича, 21 марта 1977 года рождения, уроженца г. Речица Гомельской области, проживавшего по последнему известному адресу: Гомельская область, г. Речица, ул. Наумова, д. 69, кв. 179.

Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам сообщить в суд Речицкого района в течение 2-х месяцев со дня публикации имеющиеся сведения о Коробко Сергее Васильевиче.

28 октября 2015 г.

№5-А/2015

Извещение о проведении открытого аукциона на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле

№ лота	Адрес земельного участка: г. Гомель	Кадастровый номер участка	Площадь, га	Целевое назначение	Наличие ограничений	Срок аренды (лет)	Начальная стоимость, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Расходы на подготовку док-ции, бел. руб.
1	район улиц Барыкина – Войсковой	340100000005006638	0,4800	для строительства и обслуживания здания специализированного по ремонту и техническому обслуживанию автомобилей и (или) магазина непродовольственных товаров (земельный участок для размещения объектов неустановленного назначения)	охранная зона сетей и сооружений газоснабжения	10	694 947 022	69 494 700	11 148 470
2	ул. Войсковая, 14а	340100000006004974	0,2838	для строительства и обслуживания здания специализированного по ремонту и техническому обслуживанию автомобилей и (или) автомойки (или) шиномонтажа или производственных складских помещений (земельный участок для размещения объектов неустановленного назначения)	охранная зона сетей и сооружений водоснабжения	10	178 495 548	17 849 600	11 070 657
3	ул. Староволотовская	участок №1 – 340100000002005626 участок №2 – 340100000002005627	общая 2,7000 уч. №1 – 0,9000 уч. №2 – 1,8000	для строительства и обслуживания таунхаусов (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	охранная зона линий электропередачи, сетей и сооружений водоснабжения	99	3 941 141 400	394 114 200	33 038 404
4	границы улиц Надежды – Молодости	340100000002005628	0,0672	для размещения объектов административного и (или) финансового назначения (земельный участок неустановленного назначения)	ограничений нет	5	41 838 784	4 183 900	21 808 753

1. Организатор аукциона – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр»).

2. Аукцион проводится комиссией, созданной Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр», в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008г. № 462. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории осуществляется согласно техническим условиям, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями на стадии производства проектно-изыскательских работ. Желаящим предварительно ознакомиться с документами и характеристикой расположенных на участке инженерных коммуникаций, строений, сооружений, инженерно-технических условий необходимо обращаться в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» (г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 2-й этаж, каб. №2-14)

3. Аукцион состоится 28 октября 2015 г. в 15.00 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. 115, при наличии не менее двух участников на каждый лот. Если заявление на участие подано только одним гражданином, юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем, право аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

4. К участию в аукционе допускаются граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица, подавшие в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр», в указанные в извещении сроки, следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка за каждый лот в размере, указанном в извещении с отметкой банка, на р/с 3012203080014 в филиале ГОУ ОАО «Белагпромпромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400230163, МФО 151501912. Получатель платежа – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наимено-

вание платежа – оплата задатка за участие в аукционе. Кроме того, НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (с указанием транзитного счета) в филиале ГОУ ОАО «Белагпромпромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 – для возврата задатка за участие в аукционе (в случае неподачи на аукционных торгах).

Необходимые документы:

4.1 граждане – копию документа, содержащего их идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;

4.2 представители или уполномоченные должностные лица юридических лиц Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

4.3 индивидуальные предприниматели – копию свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования;

4.4 представители гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность;

4.5 представители или уполномоченные должностные лица иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовом состоянии лица, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

4.6 представители иностранногогражданина – легализованную в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоя-

тельности, выданный обслуживающим банком или другой кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык.

4.7 при подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность, и его копию.

5. Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору торгов затраты на подготовку и проведение аукциона. Оплата стоимости предмета аукциона и возмещение расходов, связанных с проведением аукциона, подготовкой документации осуществляется в установленном порядке в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.

6. Гомельским городским исполнительным комитетом в установленном законодательством порядке может быть предоставлена рассрочка внесения оплаты стоимости предмета аукциона в соответствии с решением Гомельского городского исполнительного комитета от 04.02.2009 г. № 83 «Об утверждении Инструкции о порядке предоставления рассрочки по внесению платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность».

7. Заявления с приложением необходимых документов для участия в аукционе принимаются Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 25 сентября по 26 октября 2015 г. включительно. Дни приема: понедельник, среда, пятница с 08.00 до 16.30 (обед 12.00–13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 2-й этаж, каб. 2-14.

Заключительная регистрация зарегистрированных участников аукциона с 14.00 до 14.40 в день проведения аукциона по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. № 115.

Контактный телефон: 41-97-86.

Информация размещена на сайте: <http://www.gomel.gov.by/>

■ З'ява

ЧЫРВОНЫ ПАНЫДЗЕЛАК «СУПЕРМЕСЯЦА»

Спецыялісты ўпэўнены, што поўнае зацьменне вялікага Месяца не справакуе на Зямлі гібель цывілізацыі

Менавіта раніцай 28 верасня жыхароў Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі, Еўропы, Беларусі, заходняй часткі Азіі і ўсходняй часткі Акіяніі чакаюць адрасу некалькі падзей глабальнага маштабу. На небе павісне поўны Месяц, які наблізіцца да Зямлі бліжэй, чым звычайна (каля 357 тысяч кіламетраў), і адначасова апынецца ў цені нашай планеты. У час такіх зацьменняў Месяц афарбоўваецца ў чырвоны колер. Тады спадарожнік называюць крывавым. Такі колер ён набывае таму, што прамяні Сонца трапляюць на яго, прайшоўшы праз зямную атмасферу, якая паглынае сінюю і фіялетавую часткі спектра.

Паводле інфармацыі прэс-службы НАСА, «крывавы месяц» пачне свой ўсход уначы на панядзелак у 3 гадзіны 11 хвілін па мінскім часе, а стане максімальна чырвоным прыкладна ў 5 гадзін раніцы, калі цень Зямлі цалкам закрые Месяц. Першыя эфекты гэтай з'явы жыхары Беларусі змогуць убачыць у 4 гадзіны 15 хвілін у апошні панядзелак верасня. На гэты раз відовішча будзе асабліва

ўражлівым, бо «супермесяц» здасца нам на 14% большым і на 30% ярчэйшым за звычайны.

Аднак не ўсе людзі рады такому чырвонаму відовішчу. У сусветнай сетцы гэтай з'яве ўжо дадзена назва надзвычайнай катастрофы і нават прадвесніка канца свету, а адрэзак часу 22-28 верасня вызначаны як таа апакаліпсісу. Акрамя таго, прыхільнікі гэтай тэорыі зрабілі сваё

«прароцтва» аб тым, што быццам бы 28 верасня Зямлі пагражае ўдар метэарыта і, такім чынам, знішчэнне цывілізацыі.

Праўда, навукоўцы сцвярджаюць, што ніякага канца свету ў сувязі з неверагоднай «крывавай» з'явай не адбудзецца. Што тычыцца ўдару метэарыта, то эксперты НАСА раяць заставацца спакойнымі, бо практычна ўсе астероіды чакае знішчэнне з прычыны таго, што адбудзецца вельмі моцны нагрэў ад трэння ў атмасферы, пас-

ля чаго здзейсніць удар аб нашу планету ім проста не хопіць часу. Амерыканскаму аэракасмічнаму ведамству не вядомы ніякія астероіды альбо каметы, якія цяпер маглі б здзейсніць сутыкненне з зямным шарам. На думку навукоўцаў, на працягу наступных некалькіх стагоддзяў не чакаецца паражэнне Зямлі ні адным буйным аб'ектам.

«Гэты феномен не павінен выклікаць турботы ў жыхароў Зямлі. Адзіная непрыемная рэч, якая можа з вамі здарыцца, — гэта болі ў шыі раніцай, што вы заробіце, калі ўсю ноч будзеце глядзець на Месяц», — заявіў намеснік навуковага кіраўніка зонда LRO Ной Пятро, які вывучае спадарожнік Зямлі з 2009 года.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.00	19.02	12.02
Віцебск —	6.49	18.51	12.02
Магілёў —	6.50	18.52	12.02
Гомель —	6.46	18.49	12.03
Гродна —	7.15	19.17	12.02
Брэст —	7.16	19.18	12.02

Месяц

Поўна 28 верасня.
Месяц у сузор'і Рыб.

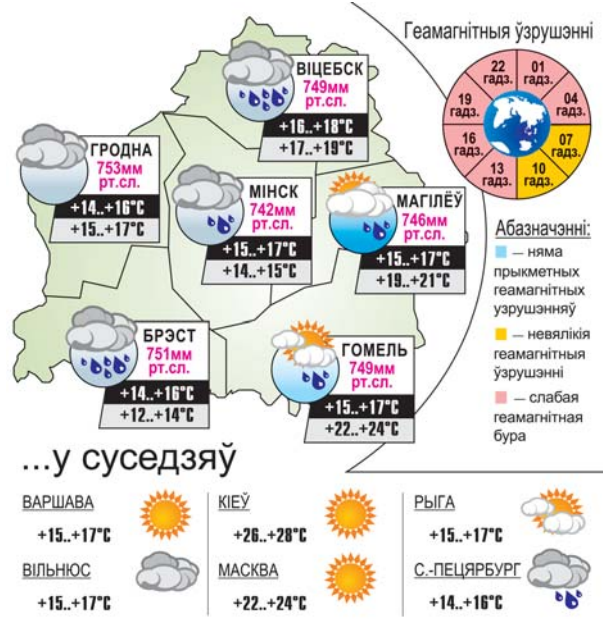
Імяніны

Пр. Аляксея, Дзмітрыя, Сямёна, Фёдара.
К. Амеліі, Святаполка, Сяргея, Уладзіслава.

Фота Аляксандра ШАБЛЮКА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Адэса, пляж.
— Бора, ты куды пайшоў? Патонеш, у цябе ж камяні ў нырках!

— Добры дзень, гэта клуб загадкавых людзей?
— Хто ведае, сябар мой, хто ведае?..

Не ўскладняйце мужчынам жыццё. Не задавайце ім пытанняў, на якія нельга было б проста кінуць.

Сёння спыталася ў мужа, чаму ён больш не кажа, што хацеў мяне. Адказаў, што пасля таго, як я разбіла яго машыну, сам факт, што я да гэтага часу здаровая і жыву ў яго доме, ужо служыць доказам яго гарачага кахання.

— Якімі відамі спорту займаюцца мужчыны на пляжы?
— Уцягваннем жывата.

Даты

Падзеі

Людзі

25 ВЕРАСНЯ

1765 год — 250 гадоў таму нарадзіўся Міхал Клеафас Агінскі, кампазітар, дзяржаўны дзеяч ВКЛ. Яго сям'я належала да найвышэйшых арыстакратычных колаў. Міхал з юнацтва захапляўся музыкой, выдатна іграў на многіх музычных інструментах, асабліва на фартэпіяна, скрыпцы, арфе і віяланчэлі, сам складаў паланэзы, рамансы, песні. Яго кампазітарскі талент выявіўся ў 1790-я гады. У гэты перыяд ён піша шматлікія баявыя песні, маршы, паланэзы. Найбольшую вядомасць атрымаў напісаны ім твор «Развітанне з Радзімай». Агінскі па характары сваіх заняткаў быў дыпламатам і палітычным дзеячам. У 1794 годзе ён быў абраны ў Нацыянальны савет, на адным з пасяджэнняў якога заявіў: «Аздаю на карысць Радзімы свае маёмасць, працу і жыццё». Запатрабаванымі аказваюцца не толькі розум і адвага Агінскага, але і яго мастацтва. Творы Агінскага набылі вялікую папулярнасць ва ўдзельнікаў паўстання 1794 года. Яго паланэзы ў пачатку XIX стагоддзя гучалі на пецябургскіх баях, а венскія, берлінскія, лейпцыгскія і іншыя выданні твораў карысталіся вялікай папулярнасцю за мяжой. У 1817-м Агінскі пераехаў у Вільню, а праз пяць гадоў, у 1823-м, стан здароўя вымушае яго пераехаць у Італію, дзе ён пражыў 10 апошніх гадоў жыцця. Памёр Міхал Клеафас Агінскі 15 кастрычніка 1833 года на 69-м годзе жыцця ў Фларэнцыі.

1897 год — нарадзіўся Уільям Фолкнер, вядомы амерыканскі пісьменнік, нобелеўскі лаўрэат. Да літаратурнай творчасці Фолкнера ўпершыню заахвоціла каханне. Ён прысвяціў сваёй дзяўчыне верш, але яна выйшла замуж за іншага мужчыну. З таго часу нічога не клеілася. У армію яго не ўзялі праз маленькі рост. Хацеў трапіць у авіяцыю, але вайна завяршылася раней, чым ён скончыў лётныя курсы. З работы паштмайстра яго выгнали за чытанне на працоўным месцы. А яго зборнік вершаў «Мармуровы Фаўн» з трэскам праваліўся. Сябры раяць яму кінуць паззію і заняцца прозаі. Першыя тры раманы не зрабілі вялікага ўражання ні на крытыку, ні на чытачоў. Але Фолкнер не здаваўся і чацвёрты раман «Шум і лютасць» атрымаў бліскучыя водгукі крытыкі. У той жа час каханне ўсяго яго жыцця Эстэла Олдхэм (тая, якой ён прысвяціў свае першыя вершы), разводзіцца з мужам і выходзіць за яго замуж. Натхнёны Фолкнер працягвае пісаць. У 1950 годзе яму была прысуджана Нобелеўская прэмія за ўклад у развіццё амерыканскага рамана.

1960 год — нарадзілася (горад Полацк) Наталля Іванаўна Качанова, намеснік прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь. У 1982 годзе скончыла Наваполацкі політэхнічны інстытут, у 2006 годзе — Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь па спецыяльнасці «Дзяржаўнае кіраванне нацыянальнай эканомікай», эканаміст-менеджар. У 2002 годзе вылучаецца на дзяржаўную службу: начальнік аддзела жыллёва-камунальнай гаспадаркі, намеснік старшыні па капітальным будаўніцтве і ЖКГ Полацкага гарвыканкама. З лістапада 2007-га — старшыня Наваполацкага гарадскога выканаўчага камітэта. Удастоена звання «Жанчына Віцебшчыны 2002 года». Абіралася членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу пятага склікання ад Віцебскай вобласці — была намеснікам старшыні Пастаяннай камісіі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве. 27 снежня 2014-га прызначана намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь

Было сказана

Алег ЛОЙКА, паэт, пісьменнік, крытык:
Калі праца душы падабаецца,
Сэрца жаўранкам захліпаецца.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.
РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.
Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 284 44 04, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.minsk.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, нясуць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.022. Індэкс 63850. Зак. № 3756.

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Нумар падпісаны ў 19.30 24 верасня 2015 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.